

Poukama 2021

Valokuvaaja
Mika Mäki
040 763 4897

Tokeen liikenne

0400 736 010
03 335 2355
tokee@tokee.fi

Rippikoulu- manuaali

Yleinen hätänumero 112

KYS

Soita ympärivuorokautiseen neuvontanumeroon
116117 aina ennen kuin tulet päivystykseen

poukama.kuopio@evl.fi
Elina Tikkanen
0404848497

Rippikoulumateriaalin nettisivut: www.vartavasten.fi

Varaukset

Muistilista:

- * Alku- ja jatkopäivät
- * Vanhempainillat
- * Leirille meno ja sieltä tulo merkitään Seuriksen toimistohuoneeseen. Kiinteistöväki osaa sitten varautua vessojen käyttöön
- * Uuden kirkon varaukset alkupäiviltä ja muualtakin, jos ollaan siellä
- * Vanhaan kirkkoon tutustuminen
- * Pappilassa vietetty iltapäivä
- * Konfirmaatioharjoitus
- * Konfirmaatioharjoituksen jälkeinen Pappila
- * Konfirmaatioaamuna kerhotilat

Vuoden 2021 päällimmäisiä asioita

Uusi raamatunkäännös

Uutta sukupolvea varten on ilmestynyt uusi raamatunkäännös, joka on tarjolla vain digitaalisesti. Se on osoitteessa <https://raamattu.fi/raamattu/UT2020>. Olisi tärkeää, että rippikoululaiset ja isoksetkin tutustuisivat siihen. Varta vasten -materiaalissa on aiheeseen liittyviä virikkeitä.

Ulkoläksyt ja appi

Ulkoläksyjä voi opiskella myös sovelluksen avulla. Niitä saa täältä: <https://livekirkko.fi/materiaalipankki/ulkolaksyt>

Iltalaulu heti hartauden päälle

Ainakin kahdella viime kesän leirillä kokeiltiin menestyksellisesti sitä, että isosten iltalaulua ei laulettaisikaan kämppien ovella vaan heti hartauden jälkeen. Tämä säästää aikaa.

Kamerat ovat kalliita ja herkkiä laitteita

Kamerat ovat kalliita ja herkkiä laitteita, ja siksi niistä on pidettävä paljon paremmin huolta. Vastuu on annettava tietylle ihmiselle, joka huolehtii siitä, että niitä käytetään huolellisesti ja että laukussa on leirin jälkeen ne tavarat, joita pitääkin olla. Laitevastaava sopii seuraavan leirin kanssa, mistä laitteet löytyvät.

seuris.net/info

Kesän aikana esimerkiksi koronarajoitukset voivat muuttua. Siksi vanhempia voi muistuttaa siitä, että yllä olevasta osoitteesta voi tarkistaa, mikä on uusin tilanne.

Nomad

Jos Nomad-reittiä ei ole kuljettu, se sopii erinomaisesti kolmannen jatkopäivän iltaan.

Some ja nuoret

Seuriksen somekanavat on välttämättä käytävä jatkopäivissä läpi, ei vain kertomalla niistä vaan konkreettisesti avaamalla sivut.

Seurispäivien emäntä

Alkupäivien ruokailuja hoitaa Tuija Vähäoja 040 8388 656.

Jos jokin paperi on hukassa...

... se voisi löytyä täältä: www.vartavasten.fi/pirkkala.htm

Vanhemmille uusin info

Vanhemmille voi kertoa, että uusin, ajantasainen informaatio on osoitteessa seuris.net/info.htm. Siellä voi tarkistaa vaikkapa tuoreimmat tiedot konfirmaation väkimääristä

Isosvalmennus

Isoskoulutus ei ole enää koulutusta vaan valmennusta. Kieltä on välillä uudistettava.

Erityisesti Poukamassa

Tarvikkeet

Kolme venettä, liivejä on.
Tuo suppilaudat
Tuo pingismailat
Palloja sun muita
Kopioni kuuluu kauppaan
Valkotaulu ja fläppitaulu on talon puolesta
Lautapelejä ei ole

Tilat ja alue

41 sänkypaikkaa, suositus 35
Sauna, yleensä henkilökunta lämmittelee, tieto kolme tuntia ennen
Saunaa saa käyttää vapaasti kuinka monta kertaa vain
Takkaan voi tehdä tulen saunalle
Saunalla yksi varamajoitus
Ranta on jyrkkä
Päärakennus, toisella puolen opetus, toisella puolen ruokailu
Ääni ei kuulu keittiöstä opetustilaan
Leirin vetäjät pääsevät keittiöön yölläkin
Maanantai ja torstai tukkupäivät
Yleinen tie lähellä
Mopopojat eivät ole tulleet pihalle
Lähin järvi vapaasti kalastettavissa
Kerran päivässä siivotaan vessat (talo hoitaa)

Imuroidaan kerran päivässä (talo hoitaa)
Itikoita on huomattavasti

Muu ympäristö

Puijonnokan laavu 4 km:n päässä
Rotkolaakso parin kymmenen kilometrin päässä
Jääskeläinen on paikallinen bussifirma

Yhteystiedot

Ensiapu kys
poukama.kuopio@evl.fi
Elina Tikkanen
0404848497

Leirien vaihto

Yksi ja sam bussi tuo Poukama 2:n ja vie Poukama 1:n
Tulopäivänä klo 13 leirille
Ykkönen ruokaan klo 12 lähtiessä

Koronaohjeet

Lähtökohtana on, että rippikoulu on kupla. Jos kenelläkään ei ole koronaa, se ei leirille itsestään tule. Siksi on tärkeä minimoida ulkopuoliset kontaktit

Ennen leiriä

Leirin alkupäiviin tai leirijaksolle voi osallistua vain oireetomana. Jos leiriläisellä tai hänen perheenjäsenillään on taudinkuvaan kuuluvia oireita, on heidän käytävä testissä ennen ryhmään osallistumista. Negatiivisen testituloksen varmistuttua voi tulla leirille.

Matkalla

Leirikuljetuksista vastaa Tokeen liikenne. Käsi- ja yskimishygieniaan kiinnitetään erityistä huomiota. Pysähdyksillä otetaan huomioon huoltoasemien toimintaohjeet. Myös bussiin on varattava käsidesiä mukaan.

Majoitukset

Majoittuminen toteutetaan mahdollisimman väljästi. Siivousskomeroon ja emännän pukeutumistilaan menevät vain emäntä, apuemäntä tai leirin aikuiset ja hekin mahdollisimman harvoin.

Huoneiden koot, kun unohdetaan korona:

Majoitusrakennuksen tuvan puolelle mahtuu 12, keittiön puolelle 10, liiterikämppeään 4, vanhalle saunalle 4, sateentorjuntaan 4 ja toimistoon kaksi, ja tuvalla on nykyään seitsemälle sänky. Keittiöllä on kaksi huonetta, joista toinen on varattu kuljettajalle. Aiemmin parvelle on mahtunut 14. Harjukämpän isoon huoneeseen mahtuu 14 ja kahteen pieneen huoneeseen 4 ihmistä.

Siivoaminen ja ruokailu

Hyvä, normaali siisteystaso leirikeskuksessa riittää. Kahdesti kesän aikana ulkopuolinen ammattilainen tekee perusteellisemman siivouksen. Tartunnassa on pisaratartuntaa vähäisempi. Yhteisiä tavaroita ja tarvikkeita käsitellään

puhtain käsin. Käsi- ja yskimishygieniaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Ykkösleiri sopii Eilan kanssa, miten keittiöllä toimitaan maskien sun muiden kanssa.

Leirin ohjelma

Leirin ohjelmassa otetaan huomioon väljyys, ja toimintaa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan ulkona. Toiminnassa pyritään säilyttämään 1-2 metrin turvavälit, mutta täydelliseen kontaktittomuuteen leirillä on mahdotonta päästä. Peseytymisiin varataan reilusti aikaa. Saunominen ja uiminen ovat terveydenhuollon näkökulmasta pienen riskin toimintaa. Yhdellä kerralla saunovien määrää rajoitetaan tilojen mukaan. Leirillä vältetään ulkopuolisia kontakteja. Vaellus ja Syötteellä käynti voidaan toteuttaa.

Sairaustapaukset

Jos leiriläisen perheenjäsenellä todetaan koronatartunta leirin aikana, leirillä toimitaan tartunnan todenneiden viranomaisten ohjeiden mukaisesti. Jos leiriläinen sairastuu tai tuntee olonsa leirillä sairaaksi, otetaan yhteys paikalliseen terveyskeskukseen ja toimitaan ohjeiden mukaan. Terveyskeskukseen lähtevät oireileva ja yksi leirin työntekijöistä. Aparin tai työntekijän sairastuessa mukaan lähtee silti toinen aikuinen, jolla on pikkubussin ajolupa. Tarvittaessa voidaan käyttää taksia.

Leirikeskuksissa on riittävä määrä hengityssuojaimia ja muita suojarusteita tartuntatilannetta varten. Suojaimia käytetään viranomaisilta tulleiden ohjeiden mukaisesti. Työntekijä konsultoi paikallista terveyskeskusta tarvittaessa matalalla kynnyksellä.

Oireilevalle leiriläiselle varataan erillinen huone. Lotjalla oireinen majoitetaan Hyttyseen ja tämä käyttää Harjukämpän inva-wc: tä.

Koronatartuntaepäily ei johda heti leirin purkamiseen. Jos tartunta leirillä vahvistuu, noudatetaan kaikissa toimisissa terveysviranomaisen ohjeita. Terveystieteiden viranomaisen tekee tilannearvion ja ohjeistaa sen mukaisesti. Jokainen tilanne arvioidaan erikseen. Toimenpiteitä johtaa paikallinen viranomais.

Terveysviranomaisen tiedottaa asiasta yhteistyössä seurakunnan viestintää johtavien kanssa. Tiedottaminen on tärkeää, mutta se tulee hoitaa potilasturva ja yksityisyyden suoja turvaten. Terveysasioissa ensisijainen tiedotusvastuu on terveysviranomaisella. Viranomaisten ohjeen mukaan toimintaohjeet viestitään leiriläisille sekä vanhemmille selkeästi ja ilman tarpeetonta viivytystä. Tapauksesta ilmoitetaan puhelimitse kirkkoherralle, joka viestii asian oman toimintaohjeensa mukaan Tampereen hiippakunnan tuomiokapituliin.

Tarvittaessa nuoria muistutetaan siitä, että leirin aikana sattuneista tapaturmista tai sairastumisista ei viestitä sosiaaliseen mediaan tai muille leirin ulkopuolisille. Omiin huoltajiin voi olla yhteydessä. Tällä vältetään kuulopuheiden ja huhujen leviämistä sekä suojataan mahdollisesti sairastunut henkilö. Korona-altistumiseen tai tartuntaan liittyvistä asioista tiedottavat vain ja ainoastaan terveysviranomaiset tai leirin ohjaajat terveysviranomaisten ohjeiden mukaan.

Jos sairastunut on alaikäinen, toinen leirin työntekijöistä jää paikkakunnalle vähintään siksi, kunnes leiriläisen kotiutumisen yksityiskohdat on sovittu huoltajan ja terve-

ysviranomaisen kanssa. Jos sairastuminen tuo perheelle ylimääräisiä kustannuksia, niihin voi hakea avustusta taloudellisin perustein.

Leirin jälkeen

Jatkopäiviin ja konfirmaatioon voi osallistua vain terveenä. Sairastunut rippikoululainen voidaan tervehtymisen jälkeen konfirmoida toisen ryhmän mukana tai erityistapauksessa yksityisesti. Samaa ohjetta noudatetaan rippikoululaisen karanteenitilanteessa.

Turvallisuusvastaava toimittaa leirin aikana tehdyistä terveyskeskuskäynneistä tarvittavan selvityksen Pirkkalan seurakunnalle. Konfirmaatiojumalanpalvelus toimitetaan seurakunnan jumalanpalvelusohjeiden mukaisesti. Konfirmaatiota ennen seurakunnalle annetaan selkeät ohjeet ehtoollisenvietosta ja jumalanpalvelukseen osallistumisesta. Leirin isokset ja työntekijät eivät tänä vuonna vieraille ryhmänsä rippijuhlissa.

Väljä aikataulu

Monet ohjeet tarkoittavat sitä, että aikataulun on oltava väljä. Leiri ei kuitenkaan ole yhtään pitempi kuin tavallisina kesinä. Niinpä ohjelmaa on suostuttava väljentämään, lyhenemään ja suostumaan siihen, että totuttuja asioita jää pois.

Konfirmaatio

Kun tätä manuaalia kirjoitetaan kesäkuun lopulla, ei voi vielä tietää, miten koronatilanne muuttuu kesän aikana. Lähdeään liikkeelle siitä, että konfirmaatioon voivat tulla vanhemmat ja yksi siunaaja. Vanhemmille kerrotaan, että muutoksista tiedotetaan osoitteessa seuris.net/info

Konfirmaation lyhyt kaava:

Seurakunnalle annetaan alussa ohjeet. Ehtoollista ohjeistetaan myöhemmässä vaiheessa.

Lyhyt alkuvirsi

Alkusiunaus ilman laulamisia.

Johdanto

Synnintunnustus

Synninpäästö

Lyhyt kiitosvirsi

Päivän rukous

Raamatunteksti

Puhe

Nuoret tulevat alttarille

Uskontunnustus

Siunaus (kodin puolesta vain yksi).

Kehotukset, rippikoululaisten saamien oikeuksien julistaminen.

Lyhyt virsi

Esirukous

Ehtoollisen asetus mahdollisimman lyhyesti. Ei laulamisia.

Isä meidän

Pappi sanoo Herran rauhan.

Pappi antaa ehtoollisohjeet ja kutsuu pöytään.

Kiitosrukous

Herran siunaus

Rippikoulu kokoontuu alttarin eteen laulamaan kitaristin säestyksellä Riihikirkkohymnin.

Mahdollisesti lähettämisen.

Mennään kerhotalon puolelle.

Konfirmaatiojumalanpalvelukseen ei tehdä ohjelmapaperia, koska pappi voi hyvin kertoa, mitä seuraavaksi tapahtuu.

Ainakin alkukesästä vaikuttaasiltä, että konfirmaatiokäyn-
tejä ei ole.

Striimaus

Käytännön kuvaamisessa ketään ei voi rajata kuvista pois. Joko konfirmaatiot striimataan tai ollaan striimaamatta. Jumalanpalvelus on julkinen tapahtuma, joten luvan kysyminen rippikoululaisilta olisi lähinnä kohteliaisuuskysymys. Voimme ajatella tehneemme riittävästi, kun olemme kertoneet että jumalanpalvelukset striimataan. Kuvaamisessa ollaan varovaisia. Rippikoululaisia näytetään noin neljän hengen ryhmissä muttei pienemmissä.

Jokainen ryhmä sopii erikseen Ossi Hakalan kanssa, tarvitaanko harjoitusta.

Konfirmaatiotreenit ja valokuvaus

Leirien konfirmaatioharjoituksia ei ole varattu valmiiksi Katrinaan. Jokaisen leirin olisi merkittävä ne itse Katrinaan. Myös valokuvaus on tilattava itse. Mika Mäen numero on 040 763 4897. Treenäjä ei kannata jättää perjantaiksi, koska silloin kuvat eivät enää valmistu sunnuntaiksi.

Isospalkkiopaperit

Isospalkkiopaperit täytetään jo alkupäivien aikana. Näin vältetään vaikutelmaa, että leirin jälkeen isosen tehtävät olisivat jotenkin ohi. Isojen ÄÄÖ:ssä on entistä selvemmin kiinnitetty huomiota leirin jälkeiseen ohjelmaan. Esitetyt isos- ja aparipalkkiopaperit ovat netissä rippikoulusi-
vuilla.

Leirikioski

Lotja 1 vie leirikioskin kirkon aulasta Lotjalle ja Lotja 7 tuo sen takaisin. Lotjalle tilataan suoraan täydennystä tai sitten täydennystä odottaa kirkon aulassa lähtijöitä. Poutkamalle leirikioski otetaan mukaan kirkon aulasta ja palautetaan kirkon keittiölle. Leirikioskivastaava, laita viesti Annelle 040 707 1923, jotta on tiedossa keneltä kysellä tukku-
kuormatarpeita. Mikäli leirinne syö pelkkää suklaata, voi olla hyvä tietää, että sitä pitää lähettää jo seuraavan leirin matkassa lisää. Lotjalla karkkivarastona keittiörakennuksen perimmäisen majoitushuoneen kaappi. Hae sieltä lisää täydennystä kioskilaatikkoon.

Leirikioskissa käy maksuna käteinen ja kortti. Zettlen maksupäätte ja puhelin toimivat vain ladattuina ja molempiin sopii sama laturi. Puhelimen pin on 1234 ja tunnusku-
vio L niin kuin lähetystyö. Jos et ole käyttänyt Zettleä aikaisemmin, pyydä opastus ennen leiriä. Tässä vielä lyhyt ohje: Käynnistä maksupäätte, valitse puhelimesta Zettle ohjelma. Valikosta: vastaanota maksuja. Valitse Leirikioski. Syötä summa, paina alareunasta maksa, summa näkyy nyt maksupäätteellä. Lähimaksu on kätevin tapa. Valitse vielä puhelimesta valmis x2 kunnes palaat takaisin vastaanota maksuja valikkoon. Jos teet virhepainannan auttaa roskakori nappi oikeassa yläkulmassa. Käteisen pohjakassa on 35 euroa. Merkitse käteisostokin zettleen. Kirjoitettua maksun määrän, valitse käteinen, zettle pyytää syöttämään

summan, jolla sinulle maksetaan ja kertoo sitten paljonko pitää antaa rahaa takaisin.

Leirin lopussa, jos olet kirjannut kaikki maksut Zettleen, näet raporttiosuudesta paljonko sinulla pitäisi olla käteistä ja paljonko olet myynyt kortilla. Erotat käteiskassa pohjakassasta ja tuo voitto tullessasi pikkulippaalla taloustoimistoon. Iso lipas jää Lotjalle leirikioskin laatikkoon. Täytä kassan mukana olevaan lappuun kioskin myynti. Zettleen kirjaukset näkyvät suoraan taloustoimistossa, jota he vertaavat tuomaasi lappua raporttiin. Karkkia myydessä on mahdollisuus kertoa kummilapsista.

Alkupäivien ruokailut

Alkupäivien ruokailut ja vanhempainillat hoitaa ruokapalveluvastaava Paula Kiprianoff. Tarvittaessa hän kysyy tarjoilijaa avukseen.

Leiriruokailuista täytetään yksi Paulan lähettämä leiriruokailulomake. Lisätietoihin voidaan laittaa, jos vaikka ruokailupaikka vaihtuu päivissä (tyyliin 2 kertaa Seuriksella ja sitten kirkolla). Lisätietoihin kannattaa kirjoittaa myös vanhempainkahvien ajankohta. Lomake kannattaa toimittaa niin nopeasti, kuin siinä kysyttävät asiat saa tietoonsa.

Allergiat voi toimittaa jälkikäteen erillisenä sähköpostina kun ne ovat tiedossa. Tarvittaessa Paula voi tarttua tarvittaviin muutoksiin nopeallakin aikataululla.

Pappila-päivää varten kahvi ja mehu tarvikkeita löytyy rantatuvan kahvivarastosta (luethan kahvivarastossa olevat toiminta-ohjeet). Isokset voivat apareiden johdolla keitellä teet, kahvit ja mehut samalla, kun pitävät palaveria leiriläisten ollessa hautausmaalla.

Kahvin tarjoiluna on jäätelö, jonka keittiöhenkilökunta antaa lounasruokailun yhteydessä kylmälaatikossa mukaan. Paulalla on tieto päällekkäisistä ruokailuista, ja hän hoitaa nekin. Lähetä tietoja nimenomaan Paulan lomakkeella. Paulalla on erittäin hyvät perustelut siihen, että käytetään juuri niitä. Perustelut liittyvät siihen, että hän itse ei ole hoitamassa kaikkia ruokailuja.

Kesäkokki on Tuija Vähöja 040 8388656.

Vanhempainillan kahvit

Vanhempain kahvit ovat katettuna ilmoitettuun toimipaikkaan niin pitkälle kun tuoteturvallisuus antaa myöden.

Tämä tarkoittaa että rippikoulun väki (isokset, aparit tms.?) tulee 30min aiemmin ja napsauttaa kahvinkeitinimet sekä vedenkeitin päälle (ovat ladattuna) ja siirtää kuumat juomat termareihin. Tarjottavat ja maidot löytää valmiiksi laitettuna joko jääkaapista tai keittiön pöydältä. Tuotteet on merkattu selkeästi. Tilaisuuden jälkeen tarjottavat voi joko ottaa mukaansa tai nostaa keittiöön/jääkaappiin. Muun kattausten/astiat ja tiskit voi jättää paikalleen. Keittiöväki hoitaa ne pois seuraavana aamuna. .

Iltaohjelmat

Ensimmäinen kysymys: Mitä hyvä iltaohjelma tekee?

- Toimii porukan jäänmurtajana: tarkoitus leirilläkin on pitää hauskaa
- Yhdistää ryhmää ja luo yhteisöllisyyttä
- Luo leirihengelle tärkeitä sanontoja ja sisäpiirivitsejä
- Naurattaa ja ylläpitää positiivista ilmapiiriä
- Antaa esiintyjille mahdollisuuksia kehittyä, loistaa ja tuoda omia taitojaan esiin

Toinen kysymys: Mikä tekee hyvän iltaohjelman?

- Halu esiintyä
- Hyvä suunnitelma ja harjoittelu
- Myös spontaanisuus
- Yleisön oikea huomioon ottaminen
- Se, että ne, joilla on intoa, saavat tehdä itse
- Hieman kyseenalaisetkin aiheet ja vähän hurtti huumori; saako tälle nauraa?

Kolmas kysymys: Millaisia asioita iltaohjelmavastaavan tulee ottaa huomioon?

- Virheitä ja mokia tapahtuu joka tapauksessa – paras hyväksyä tämä asia jo kättelyssä
- Selkeä suunnitelma yhden illan ohjelman rakenteesta: Missä järjestyksessä sketsit? Mihin väleihin leikkiä? Milloin laulua, ja kuka säestää?
- Illan ohjelman pituus. Puoli tuntia on liian lyhyt, kaksi tuntia on liian pitkä.
- Täytyy varmistaa, että ohjelmaa tekevät isokset ovat kartalla omasta ohjelmastaan, rooleistaan sekä koko illan kokonaisuudesta, jotta voivat olla valmiita omalla vuorolla
- On hyvä muistaa, että iltaohjelmavastaava on nimensä mukaisesti vastuussa. Hän voi silti antaa jonkin verran vastuuta muillekin. Silti, hän vastaa viime kädessä itse.
- Vastaavan tulee tietää ohjelman sisältö.
- Vastaava huolehtii, että kaikki halukkaat saavat osallistua. Hän voi silti innostaa myös sellaisia isosia, jotka vaikuttavat erityisen potentiaalisilta iltaohjelmaesiintyjiltä.
- Vastaava huolehtii, että oikeat ohjelmat tulevat oikeaan päivään: Spontaanit improvisaatioleikit eivät sovi ensimmäiseen iltaan, tutustumisleikkejä ei tarvita enää leirin loppupuolella. Sama pätee sketseihin.
- On tärkeää myös miettiä, missä iltaohjelmia suunnitellaan. Pingispöytä ei ole hyvä, siellä on liikaa virikkeitä. Verhojen takana tuvalla ei myöskään ole ehkä paras, siellä on tunkkaista ja unettavaa. Hyvällä säällä esimerkiksi nuotion ympärillä on kiva istua.

Neljäs kysymys: Miten tehdään hyvä iltaohjelma?

- Suunnitteleamalla se hyvin
- Harjoitteleamalla
- Jos joku idea vaikuttaa hyvältä tekijöiden mielestä, se voi hyvinkin toimia, jos joku vaikuttaa pakkopullalta, sitä ei kannata tehdä.
- Ilmapiirillä, jossa jokainen saa heitellä ideoita ja niitä ei tehlata.
- Myös spontaaniudella on paikkansa
- Vanhojakin ohjelmia saa hyödyntää. Hyvä tietenkin, jos keksii uusia.
- Myös sketsiohjelmien, tv-ohjelmien ja muiden uudeleentekeminen on sallittua.
- Aparin tehtävä ei ole keksiä iltaohjelmia tai suunnitella niitä alusta loppuun. Apari voi heitellä ideoita, joista isot

voivat itse rakentaa ohjelmansa.

- Aparin kuuluu saada isoset innostumaan iltaohjelmis-
ta!

Viides kysymys: Konkreettisia ideoita, miten saada iso- sille vinkkejä keksimiseen

Tällä tarkoitetaan siis esimerkiksi pattitilanteita, joissa ideoita ei vain meinaa syntyä. Apari voi silloin antaa esi-
merkiksi kontekstin, josta isot voivat alkaa keksiä ohjelmaa. Tällaisia ovat vaikkapa:

- Tube-kanava
- Meemit
- Haluatko miljonääriksi/julkkikseksi/joulupukiksi/mitä
vain
- Musavideot
- Parodiat
- TV-ohjelmat
- Väärinkäsitykset
- Arjen ongelmat
- Epäonnistuneet jekut
- Mitä tehdä pysähtyneessä hississä?
- Myöhästymisen selitykset
- Vanhat komediaohjelmat kuten Kummeli
- Vanhat iltaohjelmat
- Mitä tahansa muuta!

Apareiden esimerkki

Olisi hyvä, että jokaisessa iltaohjelmassa voisi olla vaikka päätteeksi jokin apareiden tekemä iltaohjelma, joka antaisi mallia isosille siitä, kuinka näyttelymiseen voi todella heit-
täytyä mukaan.

Nuorten syksy

Toistaiseksi vaikuttaa siltä, että jatkista ei järjestetä.

Rikosrekisteriottteet

Seukakunta pyytää poliisilta rikosrekisteriotteen lerin aika-
na yli 18-vuotiailta, ettei ole seksuaalirikosmanintoja. Apa-
rin tai isosen ei tarvitse itse tehdä mitään.

Rippikoulumateriaali netissä

Varta vasten -rippikoulumateriaali löytyy entisestä osoit-
teestaan www.vartavasten.fi. Sitä on taas päivitetty viime
vuodesta.

Apuemännät

Apuemäntä tarvitsee hyvät kengät, että jaksaa seistä koko
päivän. Hiukset pidetään kiinni ja sormukset pois. Korona-
aikaan ruoan jaossa käytetään hiusverkkoa, suojakäsineitä
sekä suu-nenäsuojusta. Keittiössä tarvitaan t-paitaa, kos-
ka siellä on kuuma.

Aamulla keitetään puuroa ja kananmunia sekä laitetaan
esille tumma ja vaalea leipä. Leivänpäälliset (kurkku, tomaat-
ti, juusto, kinkku/meetvursti), muros ja kylmälaitteen tarvik-
keet (maidot, mehut, vesi, mehukeitto, voi) laitetaan myös
tarjolle. Kahvia ja lämmintä vettä on hyvä keittää joka aterialle
menekin mukaan. Aamupalan jälkeen korjataan tarvik-

keet pois ja tiskataan astiat. Eila antaa ohjeet lounaan val-
misteluun. Lounaalle laitetaan esille juomat ja tumma leipä
(+mahdollinen salaatti). Apuemäntä tarjoilee ruoat lautasil-
le ja lopuksi korjaa tavarat pois ja tiskaa astiat. Korona-
aikaan apuemäntä jakaa kaiken ruokailijoille valmiiksi.

Lounaan jälkeen putsataan tiskikone ja vaihdetaan ve-
det. Päivällinen valmistellaan Eilan ohjeiden mukaan. Päi-
välliselle tehdään salaatti ja laitetaan tumma leipä tarjolle.
Ruokailun jälkeen tiskataan. Ylijäänyt ruoka jäädytetään
ja säilötään Eilan ohjeiden mukaan. Iltapalalle laitetaan tar-
jolle juomat, tumma sekä vaalea leipä, leivänpäälliset sekä
jogurtti ja mysli. Kahvia ei tarvitse keittää illalla, mutta tee-
vettä voi. Iltapalan jälkeen korjataan tavarat pois ja tiska-
taan. Keittiön siisteydestä on hyvä pitää päivän mittaan
huolta, mutta viimeistään iltapalan jälkeen siivotaan. Tiski-
koneesta päästetään vedet ja putsataan. Laitteet sammute-
taan yöksi. Keittiön lattia mopataan joka toinen päivä, tar-
vittaessa useammin.

Aamu- ja iltapalan apuemäntä valmistelee itse. Apuemän-
nän tulee hankkia salmonellatodistus ennen töiden aloitus-
ta. Salmonellatestiin pääsee terveyskeskukseen soittamal-
la.

Lotja 1 Anni Nurmi 0443131045

Lotja 2 Anni Nurmi 0443131045

Lotja 3 Julia Palola 0503440560

Lotja 4 Marika Koppa 040 163 0996

Lotja 5 Juuli Paturi 0453291533

Lotja 6 Krista Koppa 040 355 6538

Lotja 7 Julia Palola 0503440560

Bussimatkan ohjelma

Rippikoululaiset ovat tottuneet käyttämään kaiken joutoi-
kansa kännykkää räpläämällä. Siksi bussimatkalle tarvitaan
ohjelmaa ja viihdykettä. Esimerkiksi pelikortteja pitää olla
tarjolla seurakunnan puolesta.

Kaappien monisteet ovat myös netissä

Kaikki rippikoulukaapeista löytyvät monisteet saa tarvitta-
essa myös nettiosoitteesta www.vartavasten.fi/pirkkala.htm

Vanhempainillan kuvat ja nuorten kuvat

Diasarjat ovat teamsissa. Varakappale on tikkuna rippikou-
luluokan kaapissa "ylimääräiset".

Sirpakkavierailut

Kahvilaan ei saada turvavälein koko sakkia. DILÄ-päivien
lähetykskasvatusosuus on korvattu Nomadi-reitillä touko-
kuussa. Siinä yhtenä tehtävänä on käydä kaverin kanssa
Sirpakkassa. Lähetys tarjoaa munkin ja juoman. Eli tämä on
pandemiasovellus tai jotain.

Jumalakin kuuluu rippikouluun

Rippikoulu on ainoa paikka, missä tavallinen nuori saa ai-

neksia jumalasuhteensa miettimiseen. Erityisesti aparit ovat tässä asiassa oleellisia hahmoja, jotta nuoret eivät jäisi ilman näitä ajattelun eväitä. Jokainen varmaan pystyy sanomaan jotain ainakin johdatuksen ja varjeluksen tunteesta tai jostain äärettömyyden kokemuksesta, jota on tuntenut vaikkapa avoimen tähtitaivaan alla. Jumalasta ei tarvitse sanoa isoja asioita, mutta pieniä varmaankin voi. Kokemus on osoittanut senkin, että juuri sellaiset iltahartaudet ovat saaneet kiitosta, joissa Jumalasta on uskallettu puhua ääneen. – Toisaalta pitää varoa kovin lapsellisia ja kömpelöitä juttuja.

Myös netissä on oleellisia papereita

Seurisnetissä on oleellisia monisteita: ulkoläksyt, varusteluettelo, kirjeen kirjoitusohjeet, perustietolomakkeet ja isosten ja apareiden palkkiopaperit esitetyinä.

Paluumatkan aikataulu Facebook- sivuille

Vanhemmille jaetussa Vanhempainvihkossa luvataan, että paluumatkan aikataulua voi tutkia myös Seuriksen facebookista. Sitä on helppo päivittää vaikkapa kännykällä.

Leirien väliset futispelit

Futispelit ovat telakalla, koska ne eivät oikein ole toimineet. Leirit voivat kuitenkin haastaa toisiaan.

Isojen on luettava ÄÄÖ

Isojen ÄÄÖ sisältää monenlaisia linjanvetoja ja käytännön ohjeita. Niistä ei kuitenkaan ole mitään hyötyä, elleivät isokset lue niitä. Siksi alkukokoumisissa on huolehdittava siitä, että he myös perehtyvät vihkoonsa. Sen voi varmistaa vain sillä tavoin, että alkukokoumisten aikana lukemiseen varataan oma aikansa.

Ei apareiden ruokapöytä

Nyt voisi vihdoinkin kertakaikkisesti ja lopullisen lopullisesti lopettaa sen tavan, että aparit asettuvat syömään omaan pöytänsä. Ruokailu on erioimainen paikka sirottautumiseen. Syntyy hienoja kontakteja, kun istuu samojen rippikouluisten seurassa koko viikon.

Videoiltojen ajankohdat

Leirivideoiden esitysajat

Lotja 1 ja Poukama 1 torstaina 2.9.

Lotja 2 ja Poukama 2 torstaina 9.9.

Lotja 3 torstaina 16.9.

Lotja 4 ja Lotja 5 torstaina 23.9.

Lotja 6 ja Lotja 7 torstaina 30.9.

Kännykät

Kännyköitä ei enää suorasanaisesti kielletä rippikoululaisen ABC:ssä, mutta sanotaan, että ne pilaavat leirin yhteishengen niin kuin näyttävät todella tekevänkin. Ainakaan

niitä ei saa yhtään näkyä leirillä. Vanhempainillat ovat hyvä vaikutuskanava, koska useimmat vanhemmat ovat edelleen someriippuvuudesta ja somekiusaamiseen liittyvistä vaaroista samaa mieltä. Täyteen kännykättömyyteen on syytä kannustaa.

Vanhempainillat ovat edelleen se paikka, jossa vetoaminen on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi vähentää mukaan otettujen kännyköiden määrää. Voi puhua vaikkapa siitä tuoreesta tutkimustuloksesta, jonka mukaan noin 20 % Pirkkanuorista (8. ja 9. luokat oppilaat) sanoo yrittäneensä vähentää kännykän käyttöä, mutta ei ole onnistunut siinä.

Aparin oma someprofiili ja yhteinen WhatsApp

Pikkuiset tutkivat netistä leirillä olevien someprofiileja. Siksi erityisesti työntekijät ja aparit, mutta osin myös isokset, ovat vastuussa siitä, että someprofiili on kohtuullisesti linjassa rippikoulussa opetetun kanssa. On varsin outoa, jos joku kertoo julkisesti kannattavansa marihuanan käyttöä tai kertoo leiriltä tultuaan menevänsä suoraan muutamalla oluelle. Edes isonen ei voi julistautua uskonnoltaan ateistiksi. Kenenkään vakaumuksia ei pidä sörkkiä, mutta rippikoulussa mukana olevan on kuitenkin tiedettävä, kumpaan päätyyn oma joukkue palloa potkii.

Myös isosia on muistutettava siitä, että leirin WhatsApp on tarkoitettu asialliseen infoon ja positiivisiin viesteihin.

Isosille on korostettava sitä, että kun leirin jälkeen leiriläisiä kutsutaan esimerkiksi Pappilaan, isosen ei pidä kirjoittaa, ettei tule, vaikkei jostain syystä pääsisikään paikalle.

Kamera ja videokamera

Kameroita säilytetään nykyään Seuriksen sakastin komerossa.

Lotjalla on käytössä GoPro. Nämä kamerat ovat mustassa salkussa, jonka ensimmäinen leiri tuo Lotjalle. Muistikortit ovat myös salkussa. Ne pitää tyhjennellä Lotjalla leirin omalle massamuistille ja Lotjan massamuistille. Leiriltä palattaessa massamuistin sisältö pitää kopioida vielä Seuriksen massamuistiin ja sitten leirillä mukana ollut muisti laetaan seuraavan leirin kaappiin.

Uusia juttuja vuonna 2021 on kameralaukkuun tullut Gimbal-jalka.

Kamerat ja videot on annettava erityisesti jonkuin vastuulle. Toiminta on ollut huolimaton.

Nuori seurakunta somessa

Aivan välttämättä jossain vaiheessa rippikoulua esiteltävä, millä tavoin nuori seurakunta on somessa.

Turvallisuusvastaavan tehtävät:

Korona-asioiden ohella

- Huolehtii, että nuoret ovat palauttaneet vanhempien allekirjoittaman perustietolomakkeen, jossa on allergiatiedot,

vanhempien leirin aikaiset yhteystiedot ja maininta siitä, että uimataidottomuudesta, lääkeaiineallergioista ja oleellisista terveystiedoista on syytä erikseen kertoa leirin vetäjille.

- Varmistaa, että myös isokset ovat palauttaneet oman perustietolomakkeensa. Paperi on syytä jakaa jo kevään toiseksi viimeisessä tapaamisessa, jotta se voidaan tuoda kevään viimeiseen tapaamiseen allergioiden osalta edelleen emännälle toimitettavaksi.

- Varmistaa, että nuoret ovat saaneet Rippikoululaisen ABC:n, jossa on perustiedot leirielämästä.

- Varmistaa, että nuorille kerrotaan leirin alussa turvallisuutta koskevat perusasiat.

- Varmistaa, että annettuja ohjeita noudatetaan.

- Varmistaa, että turvallisuusvälineet ovat kunnossa.

Tärkeät puhelinnumerot

Tärkeät numerot ovat myös manuaalin kannessa, jotta ne löytyvät aivan heti. Monissa konsultaatioasioissa on turha soittaa Pudasjärvelle. Puhelimitse Pirkkala on yhtä lähellä.

Vesiturvallisuus

Vesillä on käytettävä aina pelastusliivejä, Ensimmäisen saunalla käynnin yhteydessä opetellaan patavesien käyttö: Kuumaa vettä ei kuljetella lattian poikki. Ämpäriin laitetaan ensin kylmä vesi ja vasta sitten kuuma.

Yksin ei saa uida eikä ilman lupaa. Turvallisuusvastaava voi delegoida uimavalvonnan niille ihmisille, jotka käytännössä pystyvät sen parhaiten hoitamaan. Kirkkohallituksen mukaan työntekijät eivät kuitenkaan voi delegoida vastuuta. Leirialueella täytyy aina olla seurakunnan työntekijä.

Hartaudet ja jumalanpalvelukset

Nämä tilanteet ovat sitä rippikoulun yhteistä elämää, johon koko leiri osallistuu asemaan katsomatta, ellei ole aivan poikkeuksellisen hyvää syytä olla poissa.

Lähtöhartaus kirkossa

Ennen linja-automatkaa kokoonnutaan kirkkoon lähtöhartauteen. Isot luovuttavat nauhat kaulaan ja muistuttavat, että niitä ei oteta leirin aikana pois. Leirin lopulla niihin kiinnitetään askarreltu risti. Se luovutetaan kirkossa ennen konfirmaation alkua, niin että risti on alban alla.

Aamujumalanpalvelukset

Jumalanpalvelukset pidetään luokassa. Jumalanpalveluksia varten on moniste. Jumalanpalvelusryhmän pikkuinen toimii yleensä liturgina, muut ryhmästä lukevat tekstejä, järjestävät tilan ja keräävät kolehdin yhdessä sovittuun kohteeseen. Papin kanssa harjoitellaan edellisenä iltana. Luokan toimistossa

on oikean väriset alttariliinat jokaista kirkkopyhää varten. Lotjalla on muotoon ommeltu valkoinen alttariliina, jonka päälle eriväriset kirkkopyhien liinat laitetaan. Tämä liina ei kuulu näytelmävaatevarastoon. Papille laitetaan alba ja seinälle kirjoitetaan jumalanpalveluskaava. Huolehdistaan siitä, että kynttilät eivät sotke steariinilla alttariliinaa. Tuikkujen alle on hankittu lasiset alustat, jotka ovat luokan kaapissa.

Jumalanpalvelus ei ole oikea paikka laulujen opetelmiseen, vaan ne on harjoitettava jo edellisenä päivänä joko lauluhetkessä tai iltaohjelmassa. Punaisten laulujen lisäksi käytetään myös tuttuja virsiä. Saarnan ei tarvitse olla pitkä, mutta isosia on kannustettava hyvään laatuun.

Ensimmäisen jumalanpalveluksen pappi kannattaa valita huolellisesti, niin että jumalanpalveluselämä saa hyvän alun. Ensimmäiseksi papiksi kannattaa ottaa poika, mutta sen jälkeen tytöt ja pojat voivat hyvin vuorotella. Isosille on hyvä kertoa, että tässä ei ole kyse tasa-arvoasiasta, vaan siitä, että pojille on hameessa oleminen vierasta ja siihen on hyvä totuttaa heti. Jumalanpalveluksen aluksi kannattaa kertoa, minkä päivän jumalanpalvelusta vietetään.

Tekstit kirkkokäsikirjasta yleensä ensimmäisen vuosikerran mukaan:

- adventti: valkoinen, Room. 13: 11 - 14 ja Matt. 21: 1 - 9

- joulukuu: valkoinen, Jes. 9: 1 - 6, Luuk 2: 1 - 14

- laskiainen: violetti (pedagoginen valhe, oikeastaan väri on vihreä, mutta tässä kohdoin on hyvä hetki selvittää paastonajan merkitystä), 1.Kor. 13: 1 - 13 ja Markus 10: 35 - 45

- pitkäperjantai: musta (ei kitarasäestystä, ei penkkejä, istutaan lattialla ilman tyyynyjä), Jes. 53: 3 - 7 ja Luuk 23: 33 - 46

- pääsiäinen: valkoinen Apt. 10: 34 - 41 ja Luuk 24: 1 - 12

- Helatorstai: valkoinen Apt. 1: - 11 ja Mark. 16. 14 - 20

- helluntai: punainen, Apt. 2: 1 - 11 ja Joh. 14: 23 - 31

- tuomiosunnuntai: vihreä 1.Kor. 15: 22 - 28 ja Matt. 25: 31 - 46

Pääsiäispäivänä voi kääntää ohjelmaa niin että ensimmäisenä on jumalanpalvelus heti herätyksen jälkeen. Kirkko on karun pitkäperjantain vastapainoksi koristeltu todella hienoksi. Jumalanpalveluksen jälkeen mennään syömään tavallista parempi aamupala.

Jumalanpalveluksesta on erilliset, valmiit monisteet, jotka on jaettu leirikaappeihin, mutta joku on kaipaillut kaavaa myös tänne, joten tässä on:

Alkulaulu

P: Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Synnintunnustus

Synninpäästö

SRK: Herra armahda meitä, Kristus armahda meitä,

Herra armahda meitä.

(P: Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa.)

(SRK: Ja maassa rauha, ihmisille hyvä tahto)

(Kiitoslaulu)

Päivän rukous

P: Kuulemme epistolaa/profetiaa

Luetaan Raamattua

Päivän laulu

P: Kuulemme evankeliumia.

Luetaan Raamattua

Saarnalaulu

Saarna
Uskontunnustus seisaaltaan
Kolehtilaulu
P: Rukoilemme
Esirukous
Isämeidän
P: Kiittäkäämme Herraa
SRK: Jumalalle kiitos, halleluja, halleluja, halleluja
Herran siunaus
Päätöslaulu

Jumalanpalveluksissa voidaan käyttää alla olevaa laulujen ja virsien listaa:

Adventti

VK 1 Hoosianna
 VK 13 Nyt sytytämme kynttilän
 VK 15 Tiellä ken vaeltaa
 VK 135 Jumala loi
 7 Laula ihmisille
 23 Maailman kaikissa kylissä
 27 Lapsuuden usko
 28 Kirkossa

Joulu

VK 21 Enkeli taivaan
 VK 30 maa on niin kaunis
 VK 31 ei valtaa, kultaa loistavaa
 2 Sama taivas
 4 Niin on kaunis maa
 52 Enkelten laulu
 53 Tulkoon joulu
 64 Tänään häneen uskon

Laskiainen

VK 59 Leipää pelloilta maan
 VK 61 ken tahtoo käydä Herran askelissa
 VK 924 Löytty: kahden maan kansalainen
 VK 971 Maan korvessa
 1 Katson sinun kättesi töitä
 9 Rakkaus on lahja Jumalan
 21 Jokapäiväinen leipä
 81 Kun joku on lähellä Jeesusta
 86 Martin Luther Kingin laulu

Pitkäperjantai

VK 78 vieraalla maalla
 VK 509 Herra elämäni
 VK 960 Maksettu on velkani mun
 47 Toisen päivän iltana
 55 Kuule minun ääneni
 57 Päivä päivältä vain
 73 Väsyneet maan
 126 Olet valveilla

Pääsiäinen

VK 88 lensi maahan enkeli
 VK 90 Kristus nousi kuolleista
 VK 104 Pilvimuurista valo välähtää
 VK 924 Aurinko tanssii, halleluja!
 32 Simojoki: kahden maan kansalainen

49 Hän ei ole enää täällä
 50 Soi kiitoslaulut
 66 Evankeliumi
 112 Elämä on nyt

Helatorstai

VK 502 Jeesus meitä kosketa nyt
 VK 511 Tie valmis on
 VK 513 Jeesus sinä huomaat
 8 Anna mun etsiä
 12 Tilkkutäkki
 31 Kaksi tavallista kättä
 33 Pyhiinvaeltajan laulu
 58 Älä pelkää

Helluntai

VK 125 Kosketa minua Henki
 VK 484 Totuuden Henki
 VK 746 Keskellämme ihmeellinen (eli 135 melodia)
 VK 932 Amazing grace
 29 Olet vapaa
 35 Ylitse merten
 85 Sateenkaariunet
 97 Pyhän kosketus
 110 Tuulien teitä
 43 Puolustaja

Tuomiosunnuntai

VK 501 Siunaa koko maailmaa
 VK 600 Hyvyyden voima
 VK 908 Yksi nimi
 VK 979 Tulkoon tie sinua vastaan
 87 Käy Herra meitä siunaamaan
 99 Vartiassa
 101 Kuljeta ja johda
 129 Isä jää meitä rakastamaan
 130 Varjoista maan

Hetkipalvelus

Hetkipalvelus on luokassa pidettävä keskipäivän hartaushetki, jonka tarkoituksena on katkaista vapaa-ajan tunnelma ja helpottaa tunneille siirtymistä. Hetkipalvelus ei ole noudattanut virsikirjan kaavaa, vaan siihen on syntynyt oma perinteensä. Mitään puheita ei pidetä, ja tilanteen vetäjä ohjailee sitä vain nyökkäyksillä. Ovella jaetaan tuohukset, ryhmitytään ympyrään, tilanteen vetäjä ottaa keskellä olevasta kynttilästä tulen ja jakaa sen muille. Tuli kiertää tuohuksesta tuohukseen. Jumalanpalvelusryhmän isokset lukevat kaksi tekstiä, toinen VT:stä ja toinen UT:sta, sitten isämeitä ja lopuksi lauletaan Riihikirkko-hymni, jonka sanat ovat seinällä, niin että ei tarvitse rapista kirjojen kanssa. Poistutaan hiljaisuudessa.

Tekstit rytmitettyinä kirkkovuoden mukaan:

- adventtina: Ps. 116: 1 - 8 ja Luuk. 4: 16 - 22

- jouluna Jes 11: 1 - 9 ja Joh. 1: - 14

- laskiaisena Ps. 31: 1 - 10 ja Luuk. 18: 31 - 43.

- pitkäperjantaina Ps. 22: 7-20 ja Joh. 19: 31-42

- pääsiäisenä Ps. 139: 1 - 14 ja Luuk. 24: 13-35
- helatorstaina Ps. 91: 1 - 12 ja Luuk. 24: 49 - 53
- helluntaina Ps. 121 ja Joh. 14: 15 - 21.
- tuomiosunnuntaina (hetkipalvelus aivan kotiinlähdön kynnyksellä, kun kaikki on siivottu ja tavarat valmiina) vertaus tuhlaajapojasta Luuk. 15: 11 - 32.

Iltahartaudet

Iltahartaus pidetään luokassa, ellei sitä toteuteta jotenkin. On huolehdittava siitä, ettei vain puhuta niitä näitä esimerkiksi ystävyydestä ja sitten lueta päälle isämeitä niin kuin loitsu tai tyhjä hokema. Näillä keinoilla iltahartauksista puuttuu kokonaan hengellinen ulottuvuus eli kyseessä ei ole lainkaan iltahartaus, vaan jokin muu esitys. Ratkaiseva apu on jo siitä, että puheiden päälle luetaan huolellisesti rakennettu vapaa rukous. Isämeitäkin voi tietysti käyttää, jos iltahartaus on muuten oikea iltahartaus.

Useimmiten iltahartauteen on tultu niin, että isot ovat valmiiksi hiljentäneet joukon luokan ovella. Keskellä lattiaa on tavannut palaa kynttilä tai kynttilöitä. Laulukirjat usein häiritsevät keskittymistä, mutta monesti on kuunneltu rauhallista musiikkia. Musiikillisesti suositetaan instrumentaali-musiikkia, klassista ja selkeästi kristillistä musiikkia.

Myös isot ovat tavanneet pitää leirin aikana pari iltahartautta. Siinä leirin vetäjien on mahdollisesti oltava tukena.

Iltahartaus on viimeinen rauhoittaja ennen nukkumista. Siihen mennessä pesut on jo hoidettu.

Hartaus ei ole oikea paikka tiedotusten antamiseen. Päivän päätteeksi isot käyvät laulamassa iltalaulun kämpissä, ja sekin on rauhoittava tapahtuma. Leirin viimeinen iltahartaus ei yritä itketä. Päinvastoin luodaan käsitystä, että rippikoulu on nuoren elämässä vain yksi vaihe, jonka jälkeen tulee monia seurakunnan retkiä, kokoontumisia ja leirejä.

Iltahartauden musiikki

Hartaudessa kannattaa suosia musiikkia, johon ei liity valmiita mielikuvia itse hartauteen kuulumattomista asioista. Pitää välttää esim. sellaista musiikkia, jota on käytetty jonkin mainoksen taustamusiikkina.

Parasta hartausmusiikkia on jokin instrumentaalikappale tai suomenkielinen musiikki. Vieraskielisen musiikin valintaan pitäisi olla erittäin hyvä syy, joksi ei riitä se, että "mitään muutakaan en keksinyt". Jos vieraskielistä musiikkia käytetään, sanat olisi selitettävä. Harvan kielitaito riittää niiden ymmärtämiseen.

On hyvä muistaa, että selkeän hengellisessä musiikissa on paljon sellaista, mitä mielellään kuunneltaisiin. Kaikkiin olisi musiikissa pyrittävä siihen, että myös se laajentaisi rippikoululaisten ymmärrystä uskosta ja elämästä.

Iltahartauden raamatunteksti ja rukous

Mikä tahansa hyvä puhe ei vielä ole hartaus. Hartaudessa on kyse jostain sellaisesta, mikä avaa läsnäolijoiden ajatukset Jumalan suuntaan.

Niinpä hartauteen kuuluu aina joko raamatunteksti tai rukous.

Iltahartauden puhe

Mene suoraan asiaan. Älä jaarittele sanaakaan siitä, kuinka olet miettinyt hartauden aihetta. Ei ole juuri kehnompaa alkua kuin sanoa: "Kun minua pyydettiin pitämään tätä hartautta, niin aloin miettiä aihetta ja tuli mieleen että..."

Älä kuvittele voitavasi sanoa yhdessä puheessa kaikkia tärkeitä asioita. Yhteen puheeseen mahtuu oikeastaan vain yksi asia ja sen lisäksi enintään yksi sivuasias.

Hyvä puhe jakaantuu tavallisimmin kolmeen osaan:

Alkuun, jossa viritellään aiheeseen ja herätetään kiinnostusta.

Keskikohtaan, jossa käsitellään varsinainen asia.

Loppuun, jossa syvennetään aihetta tai avataan siitä uusi näkökulma tai kuulijoiden elämää koskeva sovellus.

Älä yritä olla liian hieno. Kyseessä ei ole äidinkielen kirjoitelma eikä edes puhe. Käytä yksinkertaisia sanoja niin kuin puhuisit parhaalle kaverillesi.

Kaikkein parasta on, jos kykenet keksimään oman elämäsi pohjalta tarinan, johon kuulijoiden on helppo samastua.

Iltahartauspuheen aiheita

Puhetta Jumalasta ja jumalasuhteesta

Rippikoulussa on monta kertaa tullut huomatuksi, että juuri Jumalasta puhuminen antaa aihetta suurimpiin kuulijoiden kiitoksiin. Kaikki kuitenkin miettivät sisimmässään Jumalaa. Tähän pohdintaan jonkun aparin pohdinnat voivat tuoda ratkaisevaa apua.

Voi lähteä liikkeelle vaikka lapsuuden jumalakuvasta ja siitä, miten se on muuttunut. Ehkä rippikoulun aikana tapahtui jotain, minkä ansiosta asiaan tuli uusia sävyjä. Millainen on sinun jumalakuvasi jonkun toisen jumalakuvaan verrattuna? Miten toivoisit jumalasuhteesi kehittyvän? Mikä sinulle on siinä tärkeintä juuri nyt?

Puhetta köyhistä ja onnettomista

Ehkäpä elämässä on tapahtunut jotain, mikä on saanut tuntemaan ihmisiä, joilla on ollut poikkeuksellisia vaikeuksia. Joku on vakavasti sairas ja kykenee silti täysipainoiseen elämään. Joku elää niukasti, mutta on siitä huolimatta tyytyväinen. Jokin köyhään maahan tehty matka on kenties avannut silmät siihen, että kaikilla ei ole yhtä hyvin. Vastavasti on itse voinut jossain tilanteessa huomata, että yllättävän vähällä tulee toimeen. Omat onnettomuudet ovat ehkä saaneet miettimään elämää uudella tavoin. Tai onko jossain voinut huomata, kuinka luontoa raiskataan?

Puhetta elämän murheista ja kärsimyksestä

Todella monet nuorten hartaudet liittyvät onnettomuuksiin, kärsimyksiin ja kuolemaan. Usein niistä tuleekin koskettavia hartauksia, kunhan vain muistetaan, että elämässä on myös hartauselämään liittyviä ilon aiheita. Voi puhua lähipiiriin kuolemantapauksista ja niistä selviämisestä, avioeroista, paikkakunnan muutoista, ystävien menettämisestä, kiusaamisesta ja kiusattuna olemisesta, yksinäisyydestä ja elämän pysyvistä ongelmista

Puhetta elämäniloista ja onnellisuudesta

On tärkeää, että hartauselämässä muistutetaan myös elämän iloista. Tärkeistä ihmisistä voi kertoa ja kodin hyvistä

asioista. Voi puhua siitä, mikä elämässä tuo hyvän mielen. Esimerkiksi tietystä musiikista kertominen sopii tähän aiheeseen. Erityisen hienoa on, jos kykenee kertomaan, miten seurakunta on tuonut iloa elämään. Voi ottaa esille myös jonkin aivan yksinkertaisen ja pienen ilonaiheen, jonka arvoa ei helposti huomaakaan.

Puhetta armosta ja anteeksiannosta

Ihminen tarvitsee armoa ja anteeksiannosta. Kun elämäänsä miettii aivan lapsuudesta lähtien, löytyy varmasti kokemuksia siitä, kuinka joku on hyväksynyt ja antanut anteeksi, vaikka itse ei olisi sitä ansainnut. Lapsuuden kolttoiset ja kimmellukset ovat tässä kohdin hyvä aiheiden lähde, koska lähitapahtumista voi olla liian vaikea puhua. Kaverusten välisestä sovinnosta on hieno kuulla. Apari-ikäinen ehkä jo osaa kertoa oman itsensä hyväksymisestä sellaisena kuin on.

Puhetta seurakunnasta

Ehkä helppo aihe, mutta ainakin rippikouluissa aina yhtä tärkeä. Parasta olisi, jos tätäkin voisi jotenkin syventää ja onnistuisi kertomaan jotain, mitä kaikki eivät aina huomaa. Voisi miettiä vaikkapa sitä, millä tavoin seurakunnan ilmapääpiiri ja toimintaperiaatteet eroavat joistakin muista yhteisöistä.

Puhetta eri kirkkoista ja kirkkorakennuksista

Monille ihmisille kirkko on ollut elämän tärkeä paikka. Voisi kertoa jostain tällaisesta kirkosta ja siitä, mitä siellä on tapahtunut tai mikä siinä on erityisesti puhutellut. Kirkko voi olla oma tai jokin turistimatalla bongattu.

Puhetta hiljaisuudesta ja rukouksesta

Rippikoulu avaa hiljaisuuden ja hiljentymisen maailmaa. Aluksi se on rippikoululaisille vierasta. Isotet ja aparit voivat ratkaisevasti auttaa heitä pääsemään siihen sisään. Lotjan hiljentymisistä ja hiljaisuuteen vetäytymisistä voisi hyvin puhua. Voisi kertoa, miksi voi olla hyvä, että on välillä ilman kännykkää ja korvalappuja. Myös omista rukouksistaan (vaikkapa iltarukouksesta) voisi puhua. Se on tavallisempaa kuin arvataankaan, ja siksi siitä olisi hyvä kuulla. Olisi kiinnostavaa jakaa myös ajatuksia siitä, miten lapsen rukous eroaa nuoren ja aikuisen ihmisen rukouksesta.

Puhetta omasta Raamatusta

Oma Raamattu on ehkä tullut rakkaaksi. Missä kaikkialla se on kulkenut ja miten se on auttanut elämää? Mikä siinä on rakasta ja tärkeää? Jokin siinä oleva kolhu tai läiskä voi niin ikään kertoa tarinan. Tai ehkä on jokin vanha perheraamattu, joka niin ikään sisältää elämäntarinan. Raamatun ohella voisi kertoa myös rippiristinsä tarinan.

Tärkeä kirja ja rakas esine

Aina voi puhua hyvästä kirjasta, jonka on lukenut, tai elokuvasta jonka on nähnyt. Myös jokin itselle tärkeä esine tai valokuva antaa hyvän pohjan iltahartaudelle.

Puhetta rakastamisen ilosta ja vaikeudesta

Omista rakkauksista puhumisessa on melkein pä ohittamaton perusongelma: Kun on iällisesti riittävän lähellä rippikoululaisia, ei kannata kokemattomuutensa puolesta puhua juuri mitään. Kun kokemusta on kyllin paljon, rippikou-

lulaisia jutut eivät enää kiinnosta. Samalla on ehkä huomannut, että taitaa olla parasta, kun on aivan hiljaa. Sopii tietysti yrittää.

Edelleen pitää muistaa, että pitää varjella myös niiden ihmisten yksityisyyttä, jotka eivät ole paikalla ja joihin hartaus liittyy.

Kaikkiaan olisi päästävä tasolle, jolla on syvempää merkitystä. Voisi miettiä, millaisia uusia puolia on löytänyt itsestään ja toisesta ihmisestä. Mikä on yllättänyt ja mikä on ollut vaikeata? Tai ehkä voisi kertoa, miten on oppinut vanhoista virheistään. Entä millaisia unelmia rakkauteen liittyy?

Tämän aiheen suurimpia ongelmia on saada se pysymään hartautena eli puheena, jossa on myös Jumala-ulottuvuus. Siksi rukoukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Puhetta muista läheisistä

Omassa lähipiirissä on monesti kiinnostavia ihmisiä. Hartautta pitävälle isosille voi kertoa, että omat vanhemmat tulevat kyseeseen, mutta joskus he voivat tuntua liian läheisiltä. Mummut, papat ja kummit voivat olla helpommin käsiteltäviä puheenaiheita. Joku voi kertoa myös sisaruksistaan tai hyvistä ystäivistään. Kannattaa miettiä myös naapurit, opettajat, valmentajat ja omat kerhotädit. Näissäkin aiheissa isosia on muistutettava, että myös puheenaiheena olevalla ihmisellä on oikeus yksityisyyteensä.

Kalanpaisto

Kalanpaistotapahtuma on välillä irronnut alkuperäisistä lähäkohdistaan. Alkuaan tarkoituksena oli havainnollistaa Jeesuksen ja hänen oppilaidensa elämäntapaa. Niinpä kalanpaisto ei saa olla liian tekniseltä eikä nykyaikaiselta tuntuva tapahtuma, koska sen alkuperäinen ajatus on jäljitellä Jeesuksen aikaista elämää, kun kalaa ja leipää paisteltiin nuotiolla.

Kalanpaisto sopii parhaiten sen päivän ohjelmaan, jolloin on eräänlainen lepo- ja taukopäivä ja rauhallisempi ohjelma.

Kalat kannattaa hankkia hyvissä ajoin. Niitä voi tilata kaupalta, vaikka hienointa on, jos voidaan paistaa itse pyydystettyä saalista. Kalan lisäksi hiilloksella voidaan paistaa leipää, joka voin kanssa maistuu melko hyvältä.

Kalat voidaan valmistaa esimerkiksi seuraavan reseptin mukaan: Kalaa ei tarvitse välttämättä suomustaa, mutta se perataan. Sen sisälle ripotellaan suolaa ja laitetaan tuoreita katajanoksia. Kala kääritään tiiviisti folioon. Otetaan 2 - 3 sanomalehden sivua (tai oikeastaan kokonaista lehden aukeamaa), jotka kastellaan vedessä. Foliossa oleva kala kääritään tiukasti niihin, minkä jälkeen kala haudataan hyvän hiilloksen sisään. Vähän keotaan hiillosta kalan päälle ja päällimmäiseksi laitetaan palavia puuta. Kala on valmis silloin, kun sanomalehdet ovat palaneet pois. Siihen kuluu 25- 30 minuuttia. Hyvä hiilloskaan ei synny hetkessä, joten aikaa saa varata.

Nykyään on yleensä tyydytty cityihmisen rappiopais- toon: on lämmitelty emännän esikypsentiämiä.

Tekstin pohjaksi voi hieman selittää Jeesuksen ja hänen oppilaidensa elämäntyyliä. Sopiva teksti on Johanneksen evankeliumin lopusta Joh. 21: 1 - 14.

Sopiva aika tapahtuman toteuttamiseksi on heti aamulla tai hetkipalveluksen aikoihin.

Perinteistä kalanpaistopaikkaa on remontoitu,

mm.istumapaikkoja.

Noin puolen kilometrin päässä olevaa laavupaikkaa voi käyttää kalanpaistoon. Tosin siinä on se ongelma, jonka joku määritteli sanomalla: “Kun se vain ei ole kahden metrin päässä rannasta.”

Tapahtumaa voi hyvin syventää sillä tavoin, että siihen liitetään opetuslasten veneellä saapuminen ja rantautuminen.

Järjestys ja organisaatio

Alkukokoukset

On paljon tärkeämpi luoda kevään aikana myönteinen suhtautuminen rippikouluun kuin pitää kiinni tarkasta tuntisuunnitelmasta. Ilmapiirin hoitamiseen käytetty aika ei ole koskaan poissa opetuksen sisällöstä. Hartauselämän perustaidot pitäisi oppia jo kevään aikana.

Jumalanpalveluskäynnit

Tänä vuonna kirkkokäntejä ei kysellä.

Bussifirma

Bussijat hoitaa Tokeen liikenne. Yhteystiedot ovat myös manuaalin kannessa. 0400 736 010, 03 335 2355 ja tokee@tokee.fi. Rippikoulujen päivämäärät ja lähtöajat on ilmoitettu, mutta ne on syytä varmistaa. Varsinkin Poukama leirien lähdöstä on syytä varmistaa kellonaika.

Pikkubussi

Kirkkoneuvoston päätöksen mukaan auton ajoluvan myöntää rippikouluissa leirin pappi. Tieto merkitään turvallisuusasiakirjaan. Nuorisotyön perinteiden mukaan ihmisten ollessa kyydissä ajokokemusta pitää olla vähintään viisi vuotta. Tyhjää autoa saa ajaa kahden vuoden kokemuksella. Leirin jälkeen ajopäiväkirjaan merkitään ajetus kilometrit.

Majoittuminen

Majoitusrakennuksen tuvan puolelle mahtuu 12, keittiön puolelle 10, liiterikämppään 4, vanhalle saunalle 4, sateentorjuntaan 4 ja toimistoon kaksi, ja tuvalla on nykyään seitsemälle sänky. Keittiöllä on kaksi huonetta, joista toinen on varattu kuljettajalle.

Parvelle ei yleensä majoiteta, kun käytössä on Harjukämpä. Korona-aikana sen mukana voi kuitenkin tulla väljyyttä. Aiemmin parvelle on mahtunut 15. Harjukämpän isoon huoneeseen mahtuu 14 ja kahteen pieneen huoneeseen 4 ihmistä.

Kanttoreiden osuus

Kantorit ovat tehneet listan konfirmaatiojumalanpalvelusten musiikista, niin että niitä voidaan harjoitella

Kirkkoveräjän alkupäivien aikana. Jos kanttoreita tarvitaan konfirmaatioharjoituksessa, siitä on kerrottava heille erikseen.

Aparien leirirooli

Aparit jakavat kaikkia niitä tehtäviä, joita seurakunnan työntekijätkin ottavat tehdäkseen. Kyseeseen tulevat iltaohjelmavastuu (erikseen isosten osuus, pikkuisten osuus ja toimintaosuus), perehdytykset, hartaudet, jumalanpalveluksen saarnat, hetkipalvelusvastuu, monet käytännön tehtävät, iltavalvonta, monien tapahtumien ohjaaminen. Tehokasta on, jos joku apareista ottaa hoitaakseen sen, että työryhmät pyöriivät.

Aparit luetaan leirin johtoporukkaan, ei isosiin.

Tärkeää on, että tehtävät jaetaan jo hyvissä ajoin ennen leiriä, niin että aparit voivat valmistua niihin kunnolla. Oppitunnit eivät synny heiltä yhtä nopeasti kuin ammattilaisilta. Tärkeää on myös se, että heitä ei jätetä tehtävissään yksin vaan että heitä opastetaan koko ajan, autetaan löytämään persoonallinen tyyli ja annetaan toteutusideoita.

Kaikki aparit eivät välttämättä halua pitää kovin paljon perehdytyksiä, vaan keskittyvät mieluummin käytännön tehtäviin. Siihenkin on annettava mahdollisuus, mutta monet ovat tunneilla mielellään. Näille apareille on järjestettävä tavalla tai toisella yksi tunti päivää kohden. Tämä pätee työntekijöihin: jokaisella on oltava päivittäin jokin selvä tehtävä tai vastuualue, muuten tuntee itsensä turhaksi ja kyllästyy koko touhuun.

Tärkeää on myös se, että apareita ei käytetä liikaa valvontatehtäviin. Yleensä kukaan leirillä oleva ei saa joutua poliisiin rooliin.

Aparit ovat saaneet tehtäviinsä koulutusta, mutta tämä ei tarkoita sitä, että heidät jätetään leirillä oman onnensa nojaan.

Isojen osuus

Isoja voi käyttää paljon laajemmin kuin yleensä oivalletaan. Tunneilla heidän mukanaolonsa on hyvin hyödyllistä. He voivat olla ryydittämässä keskustelua, kertomassa kokemuksiaan, esittämässä pienoisnäytelmiä, aiheeseen sopivia sketsejä, johtamassa ryhmätöitä. Monesti isot suorastaan kilpailevat siitä, kuka on ollut mukana tunneilla.

Korostetaan, että isot eivät ole liikaa keskenään vaan sirottautuvat sekaan. Apareiden erityistehtävänä on huolehtia siitä, että iltaohjelmien roolijaot toteutuvat tasapuolisesti ja kaikilla isosilla on tekemistä.

On korostettava sitä, että isojen tehtävä ei pääty konfirmaatioon. Siksi palkkiopaperit täytetään jo ennen leirijaksoa.

Työryhmien tehtävät

Tämä on melkoista arvausta, kun ei ole vielä oltu paikalla Päivystysryhmä

Ryhmän isokset suorittavat *aamuhierätyksen* ja huolehtivat, että kaikki ovat sovittuna aikana aamupalalla samoin kuin muissakin päivän tapahtumissa.

Aamupalan yhteydessä ryhmän isokset *kirjoittavat päiväohjelman*

Koko ryhmä huolehtii, että käytettävät tilat ovat on kuhn-kin tilanteeseen tarvittavassa kunnossa.

Siivousryhmä

Ei tietoa vielä kesäkuun alussa.

Keittiöryhmä

Pyyhkii pöydät ruokailujen jälkeen ja hoitaa iltapalan. Ehkä muutakin.

Saunaryhmä

Ainakin saunan siivoamista.

Jumalanpalvelusryhmä

Hoitaa jumalanpalvelukseen liittyvät asiat.. Tässä isosten ÄÖ:ssä on ohjeet laulujen valinnoista, raamatun teksteistä ja muista jumalanpalvelukseen liittyvistä valmisteluista. Ryhmästä valitaan liturgi, lukijat, kolehdinke-rääjä. Ryhmä hoitaa jumalanpalvelustilan kuntoon. Se järjestää penkit, laittaa oikean väriset liinat alttaripöydälle, sytyttää kynttilät, kirjoittaa virrenumerot, papille alba päälle. Lukutehtävät harjoitellaan edellisenä iltana.

Mukaan on otettu oikean väriset alttari-liinat jokaista kirkokopyhää varten. Papille laitetaan alba ja seinälle kirjoitetaan jumlanpalveluskaava.

Jumalanpalvelus ei ole oikea paikka laulujen opettelemiseen, vaan ne on harjoiteltava jo edellisenä päivänä joko laulu-hetkessä tai iltaohjelmassa. Punaisten laulujen lisäksi käytetään myös tuttuja virsiä.

Ensimmäisen jumalanpalveluksen pappi kannattaa valita huolellisesti, jotta jumalanpalveluselämä saa kunnollisen alun. Ensimmäiseksi papiksi kannattaa ottaa poika, mutta sen jälkeen tytöt ja pojat voivat hyvin vuorotella.

Jumalanpalvelusryhmä hoitaa myös hetkipalveluksen (päivän tekstien lukeminen ja tuohukset ja varmistaa, että tila on kunnossa hetkipalvelusta varten). Hetkipalveluksen tekstit ovat ÄÄÖ:ssä. Hetkipalveluksessa istutaan tyynyillä leirikirkon etuosassa.

Ryhmän isokset huolehtivat, että kirkko on kunnossa ilta-hartautta varten. Iltahartaudessa istutaan tyynyillä kirkon etuosassa.

Opetuksen koordinaatio

Opetusta on koordinoitava, jottei puhuta eikä tehdä päällekkäisiä ja että kaikki asiat tulevat käsitellyksi. Myös menetelmät eivät saa liikaa toistua. Vaarana on se, että kaksi opettaja käyttää tunneillaan samoja virikkeitä.

Hyvä aika säännöllisen, keskinäisen palaverin pitämiseksi on se aika, jolloin isokset pitävät JK-tunteja.

Perehdysten valmistelu

Apareiden kanssa teemojen käsittely valmistetaan esimerkiksi seuraavan kaavan mukaan:

- 1) Jaetaan teemat hyvissä ajoin ja varsinkin aloittelijoille annetaan pedagogista pohjatietoa opettamisen taidosta.
- 2) Aparit tutustuvat oppimateriaaliin.
- 3) Aparit valmistelevat itsenäisesti teemojen käsittelyn.
- 4) Vastaavat opettajat käyvät apareiden suunnitelmat läpi

niistä keskustellen.

5) Leirillä kaiken aikaa neuvotellaan opetuksesta, jottei käytetä samoja virikkeitä moneen kertaan.

Sivujen sisällön voi kopioida leikepöydän kautta tekstinkäsittelyyn ja tehdä siellä omat sovellukset ja parannukset. Kaikki mahdolliset kommentit, korjaukset isoista ongelmista kirjoitusvirheisiin ovat suotavia.

Kuvakorttikokoelma

Seuriksen oppituntimateriaalikaapissa on kuvakorttikokoelma, jota voi käyttää vaikkapa tutustumisen yhteydessä tai tunnelmien kuvaamisessa. Toinen kokoelma on Lotjalla. Sitä säilytetään monistushuoneessa. Aparit ovat saaneet koulutusta korttien käyttöön.

Muutamien päivien erityisongelmia

Tuntuu että tiettyihin päiviin liittyy aina samoja perusongelmia, joista voisi päästä paremmalla suunnittelulla:

Adventti

Lotjalla kaikki tulee jotenkin liian nopeasti. Jumalanpalveluksen papin voisi valmistella jo Pirkkalassakin. Kukaan ei ole muistanut treenauttaa lauluja etukäteen. Ilta tup-paa venymään, mutta toisaalta kukaan ei vielä ole oikein väsynytään

Joulu

Yleistä sähläystä ja leirielämän opettelua. Onko jumalanpalveluksen laulut muistettu opetella ennalta? Laulu-hetkessä pitäisi perehtyä laskiainen lisäksi myös pitkäperjantain lauluihin, koska seuraavana päivänä on laskiainen ja vaelluksen takia normaali lauluhetki tapaa jäädä pois.

Laskiainen

Pitäisi tarkistaa, että pitkäperjantain jumalanpalveluksen laulut opiskellaan taas jossain. Vaellus sotkee aikataulun, ja usein siihen sisältyy myös kauppamatka. Päivä venyy ja venyy, kun illalla on vielä sauna. Usein jiikooryhmien taso on tavallista heikompi väsymyksen takia. Seurustelupäivän iltaohjelmassa on melko irvokasta opetella pitkäperjantain lauluja.

Pitkäperjantai

Väsymys alkaa painaa. Joskus on mietittävä sitäkin, että nukutaan tavallista pitempään. Isot ovat harjoituksissaan koko päivän. Kuka vetää sporttihetken ja lauluhetket, jossa pitäisi taas opetella pääsiäisen laulut, jotta olisi jotain ylösnousemuksen tunnelmaa? Vai opetellaanko lauluja illalla? Mitä tehdään päivän loppuun kun normaalia iltaohjelmaa ei ole.

Pääsiäinen

Kirkkovuoden suurimpaan juhlaan tapaa yhdistyä kaikkein väsynein leiri, joka ei osaa lauluja kun niitä ei ole harjoiteltu. Pitäisikö nukkua tavallista pitempään? Vai pidetäänkö ylösnousemustunti jo edellisenä iltana? Hyvä idea on kääntää ensimmäisen oppitunnin (Kristuksen ylösnousemus) ja jumalanpalveluksen järjestystä. Sauna sotkee elämää.

Helatorstai

Usein huojenuksen päivä, joka on toisaalta isosille vaikea, kun ei tahdo löytyä sopivia palaveriaikoja. Tilannetta helpottaa, jos iltaohjelmassa keskitytään leikkeihin ja kilpailuihin. Illan sauna vapauttaa saunomasta seuraavana iltana.

Helluntai

Intensiteetti alkaa loppua, kun kotiinlähtö lähenee. Pakko painaa tämän vuoksi täysillä, ettei leiri ole nupipäinen sammakko: vahva alku ja löysä lopetus. On parasta, että saunat on saunottu jo edellisenä iltana. Makkarat ovat kätevämpiä kuin räiskäleet viimeisenä iltana.

Tuomiosunnuntai

Pelkkää ankeutta. Vaikea päivä. Ei jaksa. Jos kenellekään ei ole rähisty koko leirin aikana, tunnelmaa ei kannata pilta lähtöamuna.

Ja yleensä

Väsynyt ihminen ei jaksa eikä osaa. Joskus on viisainta, kun koko leiri komennetaan lyhyille (siis lyhyille) päivätirsoille. Nimenomaan loppuleiristä on ollut tässä suhteessa hyviä kokemuksia. Toisinaan voi olla viisasta antaa aamulla enemmän unta ja tiivistää vastaavasti päivää.

Ryhmäjako

Tavallisimmin ryhmässä on kaksi isoa ja kolme tai neljä pikkuaista. Ryhmäjaossa otetaan huomioon seuraavia seikkoja:

- 1) seurustelevat parit erotetaan, myös isoissa
- 2) kaverukset eri ryhmiin
- 3) tasaisesti tyttöjä ja poikia, hiljaisia ja vilkkaita
- 4) erityisesti katsotaan, että ensikertalaiset isot saavat toimivan ryhmän.

Ruokailuissa istutaan ryhmittäin. Näin syntyy pakostakin kontaktia, ja toisaalta joukko on nopeasti koottavissa työtehtäviin.

Jos isot vetävät ryhmäänsä pareittain, on viisasta, että parit ovat tasavahvoja, nuoremmat isot nuorempien kanssa ja vanhemmat vanhempien kanssa. Muuten nuorempi voi joutua jonkinlaisen apuisosen asemaan.

Isosia jaettaessa on hyvä kysyä nimettömällä lapuilla isosilta, onko heillä ryhmässä joku, jonka kanssa he epäilevät yhteistyön sujumista.

JK-ryhmät

Itse monistenipussa on tarkat ohjeet ryhmien vetämisestä, mutta muuten on syytä huomata, että materiaali vaatii paljon aikaa sekä valmisteluun että itse ryhmätunteihin. Kaikkien perehdyttäjien on syytä tutustua monistepinoon, jotta vältytään päällekkäisyyksiltä tuntien kanssa. Ryhmätunnit vaativat aikaa n. 45 minuuttia, eikä siihen aikaan mahdu ulkoläksyjen suorittelua. Materiaali tulee käydyksi läpi, jos

se aloitetaan jo ensimmäisenä Kirkkoveräjän rippikoulupäivänä ja ryhmätunti pidetään myös Lotjalle tulon iltana.

Välillä on unohtunut, että

1) Ei käy päinsä, että koko ryhmän päätöksellä valitaan tietty teksti ja käsittelytapa ja että tämän päätöksen pohjalta vaihtoehdot sivuutetaan. Kaikki käsittelyvaihtoehdot ja -tekstit täytyy käydä läpi, jotta isosille syntyy tunne siitä, että he oikeasti valitsevat omalle ryhmälleen sopivan käsittelytavan ja -tekstin.

2) Jokainen palaveri on päätettävä siihen, että isospari tekee kahdestaan henkilökohtaisen suunnitelman siitä, miten ryhmä vedetään.

3) Kysymyksiä ei lueta suoraan paperista, vaan niitä muotoillaan omaan suuhun.

Ristien paisto-ohjeet

Valmistajan ohjeiden mukaan: Cernit-massasta muovailtut esineet kovetetaan sähköuunissa leivinpaperilla päällystetyn pellin päällä paistaen. Uunin lämpötilaksi riittää 100-130 astetta ja paistoajaksi 5-30 minuuttia esineen paksuudesta riippuen. Kiertoilmauunissa esineet kovettuvat 100 asteessa.

Rippikoulun tavat

Selvitetään heti leirin alussa. Käytäntö on osoittanut, että yksityiskohtaiset ohjeet enemmän sekoittavat ja luovat vastahankaa kuin auttavat leirin pitämisessä. Riittää, että muistutetaan seuraavista asioista:

1) Kaikki huolehtivat itsensä ja toisten turvallisuudesta ja terveydestä. Tässä yhteydessä mainitaan käytännön esimerkinä, että pelastusliivit ovat vesillä ehdottomasti päällä. Toinen tärkeä asia on paloturvallisuus ja se, että kämpissä ei saa polttaa kynttilää eikä pitää muutakaan tulta. Isäntä tai erikseen sovittava isonen huolehtii kamiinan lämmityksestä. Palovakuutus edellyttää myös, että leiriläisille selvitetään poistumistiet tulipalon sattuessa ja annetaan siitä omat ohjeensa.

2) Yhteinen omaisuus pidetään ehjänä.

3) Noudatetaan päiväohjelmaa tarkasti, niin että aika ei mene jonkun poissaolijan odottelemiseen.

4) Ollaan kohteliaita eikä loukata ketään.

Sääntöjen omaksumista auttaa se, että sanoo niiden koskevan myös leirin johtoa. Rangaistuksia emme ole käyttäneet emmekä ole niillä uhkailleet, koska ne luovat vain tarpeettoman vastakohtaisasetelman ja tekevät suurimmista rikkuista sankareita.

Tupakka

Nykyisen tupakkalain mukaan leirikeskuksen alueella ei saa polttaa. Silti on muistettava, ettei rippikoulu saa sairastua käyttämisen ilmapiiriin ja että tupakasta ei saa tulla elämää suurempaa asiaa.

Alkoholi

Ajatus rippikoulujen alkoholiongelmasta on tuntunut niin vieraalta, että rippikoululaisten kanssa sitä ei ole edes otettu erikseen esiin. Asia on siitä huolimatta syytä pitää aina

mielessä. Apareiden on syytä muistuttaa isosia siitä, että periaate koskee kaikkia rippikoulun yhteisiä kokoontumisia myös Pirkkalassa leirin jälkeen, vaikka kyseessä olisi niin sanottu vapaa-aika.

Iltahiljaisuuden valvonta

Iltahiljaisuuden valvonta ei kuulu isosille, vaan apareille, vanhemmille isännille ja työntekijöille. Tässäkin asiassa myönteisyys vaikuttaa tehokkaimmin. Jos valvoja jää joskin aikaa juttelemaan rippikoululaisten kanssa, heidät saa myös helposti nukkumaan. Oleellista on toisaalta sen valvominen, että ennen nukkumaanmenoa oleelliset iltatoimet on hoidettu. Apua on myös siitä, että leiripäivä on riittävän pitkä ja että nuoret ovat nukkuma-aikaan oikeasti väsyneitä. Hyvin nukutut yöt parantavat oppimista, lisäävät yhteistä sopua ja vähentävät flunssaan sairastumisen uhkaa.

Nukkumaanmeno on venynyt usein virallisen ohjelman ajankohdasta eteenpäin. Tästä ei kuitenkaan ole välttämättä ollut haittaa, vaan se on saattanut merkitä vain tehokkaampaa nukahtamista. Loppukesästä on huomattava, että kesän jäljiltä vuorokausirytmii on mennyt sekaisin. On vaikea nukahtaa yhdeltätoista, jos on tottunut valvomaan aamuineen.

Iltapalaverit

Iltalaulun jälkeen pidetään päivän päätteeksi iltapalaveri. Siellä jokainen saa puheenvuoron. Katsotaan miten päivä on mennyt ja selvitetään seuraavan päivän ohjelmaa. Isojen käytöstä ohjataan pikemminkin palaverissa kuin pikkusitten kuullen. Iltalaulu on kätevintä laulaa jo luokassa. Nukkumaan meneminen sujuu sitten joutuisemmin.

Aiikuiset voivat pitää oman palaverinsa esimerkiksi JK-ryhmien aikaan. Siinä on tärkeää keskustella opetuksen sujumisesta, niin että päällekkäisyyksiä ei synny ja kaikki oleelliset asiat tulevat käsitellyiksi.

Leirin jälkeiset viralliset kokoontumiset

On syytä ajatella, miksi leirin jälkeen oikein kokoonnutaan yhteen. Nämä päivät eivät ole kokoontumista muodon vuoksi, vaan niiden tarkoituksena on auttaa nuoria kasvamaan seurakunnan elämään. Ne opettavat myös Seuriksen ja Pappilan tavoille.

Kokoontumiset on syytä aloittaa jonkinlaisella hartaudella (hetkipalvelus käy), jotta elämän tällainen puoli eläisi myös leirin jälkeen. Hartausvuorot voi sopia ennen leiriä, kun muitakin vuoroja jaetaan. Kokoontumisten päättäminen hartauteen on sen sijaan vaikeaa, koska leirilehden tekeminen vie eri ihmisten aikaa eri tavoin.

Hartauksien lisäksi kokoontumisten muuta ohjelmaa:

1) Tehdään leirilehteä. Ensin kirjoitellaan vapaasti ja sitten kirjoitetaan puhtaaksi. Toiminnan organisointi on syytä miettiä tarkkaan. Tekstien kirjoittaminen kotona puhtaaksi toimii itse leirilehden kannalta, mutta ei palvele kokoontumisten varsinaista asiaa eli sitä, että Seuriksella opitaan

käyttämään aikaa, lojumaan, lorvimaan ja myös toimimaan ja elämään edelleen leirikavereiden kanssa.

2) Järjestetään tarjoilua, keitellään kahvia ja juodaan mehua.

3) Pidetään pelit esillä. Aina on niitä, joista ei ole lehden tekijöiksi. Heidänkin viihtymistään on ajateltava.

4) Kanttori kokoaa leiriväen laulamaan konfirmaation laulua.

5) Pidetään loppukoe.

6) Palautetaan loppukoe mieluiten Pappilassa, jotta jokaisella on hyvä syy tulla sinne. Samalla reissulla käydään Nomad-reittiä.

7) Mietitään muuta yhteistä hyvää tekemistä, joka voi syntyä aivan jokaisen leirin erityispiirteistä.

8) Esitellään nuorisotyötä PowerPoint-esityksen avulla.

9) Tutkitaan Seuriksen someasiat.

On puhuttu, että isoset ja yksi apareista sitoutuisivat olemaan mukana kahdessa konfirmaatiota edeltävässä Pappila-illassa. Isoset eivät saa välittää sellaista viestiä, että eivät pääse tulemaan johonkin kokoontumiseen, vaikka eivät niin pääsiikään.

Kirkkoon kuulumiset

Kirkkoon kuulumiset ja liittymiset ovat papin vastuulla. Kummintodistuksina ja kastetodistuksina käytetään ns. yleisiä todistuksia, jotka käyvät myös aikuisille.

Konfirmaatiovierailut

Tämä alla oleva on kirjoitettu siinä ajatuksessa että vierailut onnistuisivat.

Vanhempainillassa on tavattu kertoa, että kodeissa käydään mielellään sikäli kuin vain kutsutaan. Johtajien on kaiketi koetettava käydä kaikissa paikoissa, mutta isot on ehdottomasti jaettava ryhmiin, niin että heitä on yhdessä ryhmässä enintään viisi. Muuten talon emäntä voi joutua kohtuuttomiin vaikeuksiin, koska huonetilakin on usein vähissä. Isot jaetaan niin, että jokainen voi käydä ainakin omalla pikkuisellaan. Reitti kannattaa katsoa etukäteen.

On huolehdittava siihen, etteivät isosetkaan tuppaudu vierailulle paikkoihin, joihin ei ketään ole kutsuttu. Muutenkin on huolehdittava siitä, että mennään ennalta suunnitellun listan mukaan, koska vain näin voidaan taata rippikoululaisten tasapuolinen kohtelu.

Kannattaa muistuttaa isosia siitä, miten konfirmaatiopäivään kuuluu pukeutua. Samalla voi mainita siitä, että kodeissa on syytä tervehtiä kädestä ainakin rippikoululaisten vanhemmat.

Konfirmaatiokodeissa on välttämättä käytävä jos on kutsuttu. On outoa, jos seurakunnasta antaa tällaisena päivänä huonon kuvan.

Muuta huomattavaa

Vanhempainilta

Korona-aika tuo alla sanottuun muutoksia.

Vanhempainillassa on tavattu aloitella kahvien juomisella.

Sitten on esitelty isot ja kerrottu keitä on heidän ryhmissään ja seuraavaksi on esitelty muut leirille tulijat. Rippikoululuokan puolella on selvitelty varusteluettelo. Sitä ei kannata käydä yksityiskohtaisesti läpi, vaan viisainta on keskittyä muutamaaan avainkysymykseen, kuten siihen että leirille täytyy välttämättä ottaa lämpimiä vaatteita, onpa Pirkkalassa lähtöpäivänä millainen helle hyvänsä. Sama pätee sadevaatteisiin. Myös rippikoulun periaatteet ja kristillinen sisältö ansaitsee reilun osuuden.

Kuvien katseluun käytetään PowerPoint-esitystä, jossa on asianmukaiset kuvat. Laitteiden toimivuus kannattaa testata hyvissä ajoin etukäteen. Niistä on ohjeita tässä hie- man alempana.

Lyhyesti on kerrottu myös rippikoulun sisällöllisistä tavoitteista. Vanhempia on kutsuttu konfirmaatiopalveluksen ehtoollisenviettoon ja muutenkin on kerrottu konfirmaatiosta. On myös puhuttu tavasta vieraila rippikahveilla sikäli kun kutsutaan ja samalla mainittu siitä, että vierailut toteutetaan pienissä ryhmissä.

Illan päätteeksi vanhemmat saavat Vanhempainvihkon. Poissa olleille vanhemmille vihkonen postitetaan kotiin. Tämä merkitsee sitä, että vanhempainillassa on pantava nimilista kiertämään. Postittaminen on tärkeää uusien turvallisuussääntöjen takia.

Diasarjat ovat Teamsissa. Varakappale on tikulla rippikouluokan yhteisten kaapissa (kirjekuori)

Laitteiden käyttö yleensä

1. Kytke virta laitteisiin kaapissa. (nämä saa päälle kaapin päällä olevasta isosta kaukosäätimestä, mutta kannattaa tarkistaa, että virta varmasti tulee).
2. Kytke virta projektoriin (katossa olevaan projektoriin saa virran punaisesta napista laitteen alla)
3. Kytke tietokone johtoon, joka on kerällä varaston oven vieressä pöydän alla.
4. Käynnistä tietokone
Kolmenkymmenen sekunnin kuluessa pitäisi kuvan viimeistään näkyä.
5. Kirjautu tunnuksillasi sisään ja paina Fn+F4, jos kuva ei vielä näy
6. Jos kuva ei vielä näy, niin mene projektorin alle ja paina sieltä löytyvää menu-näppäintä. Tarkista nuolinäppäimillä selaamalla, että kuvaksi on valittu computer 2. Selaa siis näyttövalikosta kunnes näet, että teksti computer 2 lukee taululla. Tämän jälkeen pitäisi tietokoneen kuvan näkyä.
Jos kuvaa ei vielä näy, hae varastosta kannettava heitin.
7. Sammuta virta kaikista laitteista vanhempainillan päätteeksi. Projektori sammuu punaista nappia kahdesti painamalla.

Ulkoläksyt

Suoritetaan leirin aikana omalle isolle, mutta jo ennen leiriä rippikoululaisia voi muistuttaa siitä, että ulkoläksyt voisi opetella valmiiksi ulkoa. Uskontunnustus on osattava pilkulleen, jotta se osataan myös konfirmaatiossa. Käskyjen tarkalla sanamuodolla ei ole niin isoa väliä. Käskyt opetellaan uuden raamatunkäännöksen mukaisessa muodossa. Lisäksi opetellaan isämeitä ja herransiunaus ja leirikave-

reiden nimet (myös isokset ja pomot). Loppukokeessa ulkoläksyjä ei enää kuulustella. Rippikoululaisille voi vihjaista, että läksyjä voisi opetella jo ennen leiriä, ettei sitten tarvitse leirillä tankata. Ulkoläksyt ovat rippikoululaisen ABC:ssä Siellä on myös tietoa sovelluksesta, jota voi käyttää.. Sovelluksen voi ladata täältä: <https://livekirkko.fi/materiaalipankki/ulkolaksyt>

Bussimatkat

Bussissa on nykyään käytettävä turvavöitä. Tämän vuoksi bussimatkaa on nyt mietittävä vähän uudestaan. Olisi pohdittava, auttaisivatko matkaviihtyisyyttä ja tutustumista esimerkiksi jonkinlaiset paikanvaihtoleikit. Esittäytymisen voisi kenties hoitaa Seuriksella tehdyllä lyhyellä videolla, johon jokainen JK-ryhmä valmisteleo oman osuutensa. Tämä voisi tuoda mukavaa ennakkotoimintaa jo ennen leiriä. Näissä suunnitelmissa on otettava huomioon myös se, että seurakunnan videokamera on ensisijaisesti leirillä.

Pelikortit ovat hyvä idea matkaan otettaviksi.

Autossa ei pidä suosia videoita, koska ne vievät pohjaa yhteiseltä elämältä muuttaen sen yksinään nököttämiseksi.

Kaikessa bussimatkan toiminnassa on muistettava, että rippikoululaiset ovat vielä arkoja. On katsottava, että missään tapauksessa heitä ei nolata.

Ohjattu vapaa-aika

Useimpina päivinä on syytä järjestää keskipäivän vapaalle yhteistä, jotain pelejä tms. Isot ja aparit järjestävät. Sopivia sarjoja ovat sulkkis, shakki, salkopallo, pingis, petanque, tikka, ryhmien väliset jalkapalloilut ja omasta päästä keksityt lajit. Jonkin loppuottelun voi säästää vaikkapa viimeisen illan iltaohjelmaan.

Hyvä idea on järjestää sekalaisista lajeista koostuva ryhmien välinen kilpasarja, jossa taidon lisäksi vaikuttaa puhdas sattuma.

Leirijalkapallon säännöt

Pelataan pienellä pallolla eli tekniikkapallolla. Maalivahti saa olla, mutta hän ei saa ottaa käsiin vaan hän joutuu tukkiimaan maalinsuun muilla keinoin. Polvillaan tai muuten epäasiallisesti hän ei saa olla. Maalivahdin lisäksi kentällä on kolme pelaajaa. Vaihdot ovat vapaita. Joukkue saa valita vapaasti, ketä pelaajia se käyttää. Peliaika on 5+5 minuuttia, minkä jälkeen seuraa kahden minuutin jatkoaika. Jos sen aikana ei päästä lopputuloksen, potkitaan rankkarikisa, jossa ammutaan ensin kolme laukausta ja sitten laukaus kerrallaan, kunnes ratkaisu syntyy. Kukaan pelaaja ei saa laukausta kahta kertaa, elleivät kaikki pelaajat ole ampuneet. Rankkari ammutaan etäisyydeltä, joka on puolitoista kertaa maalin leveys. Aivan normaaliin tapaan rankkareissa saa ottaa vauhdin. Maalivahti seisoo maaliviivalla, eikä hän saa mennä polvilleen eikä röhjöttämällä tukkia maalinsuuta. Maalivahti ei saa käyttää hametta.

Jalkapallo on luonnollisesti täysin leikkimielistä toimintaa, eikä sitä pidä ottaa liian vakavasti.

Kansainvälinen ilta

Leirivarustukseen kuuluu kansainvälisyyslaatikko, joka sisältää leiriohjelman toteutukseen:

Sareja, Kaukasialaisia juhlahattuja (nämä on tarkoitettu illan ohjaajille ja apuohjaajille rekvisiitaksi), Changemakers roolikortit + ohjeet, lähetysjärjestöjen lehtiä.

Taustaa

Pirkkalan seurakunta on aktiivisesti mukana lähetystyössä lähetysjärjestöjen kautta Etiopiassa, Israelissa, Kaukasiassa, Kiinassa, Kolumbiassa, Mongoliassa, Papua Uusi-Guineassa, Saksassa ja Tansaniassa. Pirkkalan seurakunnan nettisivuilta löytyy lähettimme ja lähetyksen hankkeista lisätietoa. Kansainvälisessä illassa on hyvä hyödyntää apareiden ja isosten kokemuksia matkoista, harjoittelusta tai muusta elämästä ulkomailla.

Toteutus: Seuraavassa on tapoja, joilla voi käsitellä lähetin elämää. Lähetystyöhön lähteminen tarkoittaa usein hyppyä uuteen maahan ja kulttuuriin. Samalla tämä voi herättää ajatuksia siitä mitä on muuttaa Suomeen vaikka kiintiöpakolaisena. Osa seuraavista soveltuu pieneen JK ryhmien väliseen kisailuun.

Tervehdykset

Lähetti opiskelee usein työalueensa uuden kielen. Se on vaativaa työtä, jota motivoi yleensä arjen sujuvuuden helppotuminen ja mahdollisuus aloittaa varsinainen työtehtävä. Kielen opiskelu lähtee usein tervehdyksistä.

Liikutaan vapaasti tilassa, jossa tervehditään eri kielillä. Isosille on jaettu pari kolme eri maan tervehdystä. Aluksi kaikki paitsi valitut isokset käyttävät suomalaista tervehdystä esim moi, iltaa. Kun ryhmäläistä sitten tervehditään jollain muulla tervehdyksellä, alkaa pari käyttää tätä tervehdystä. Valitut isokset eivät kuitenkaan tee tätä vaihtoa. Katsotaan kauanko menee, että Suomen kieli häviää. Eri tervehdyksiä voi googlailla, tässä kuitenkin muutamia: Viro: Tere, Espanja: Hola, Ruotsi: Hej, Saksa: Hallo, Bangladesh: kädet tuodaan vastakkain rinnan korkeudelle sormet ylöspäin, sanotaan Nomoskar ja nyökätään. Kaukasia: Salama le eikum. Ranskassa vaihdetaan poskisuudelmat x 3 (Tämä tiedoksi, ei ehkä toteutukseen)

Uutiset

Seuraavassa kuunnellaan erikieliset uutiset (3-4) ja arvuutellaan mistä kielistä on kysymys. Netistä voi hakea uutisia tai sitten pyytää tutulta jostain päin maailmaa ääniviesti. Arvuutella voi pelkkää kieltä tai sitten uutisen sisältöä. Tässä linkkejä uutisiin: <https://www.radio.net/top-stations>

<https://tunein.com/podcasts/Language-Learning-Podcasts/News-in-Slow-Japanese--The-Podcast-p1137739/>

Radiouutiset

Seuraavassa kuunnellaan erikieliset uutiset (3-4) ja arvuutellaan mistä kielistä on kysymys. Netistä voi hakea uutisia tai sitten pyytää tutulta jostain päin maailmaa ääniviesti. Arvuutella voi pelkkää kieltä tai sitten uutisen sisältöä. Tässä linkkejä uutisiin: <https://www.radio.net/top-stations>
<https://tunein.com/podcasts/Language-Learning-Podcasts/News-in-Slow-Japanese--The-Podcast-p1137739/>

Orientaatio liikennekulttuuriin: riksakyyti

Riksakyytiä: Bangladesh on tuttu monelle meidän niskastamme. Suomeen tulee paljon vaatteita markkinoille, jotka on tehty Bangladeshissa. Niinpä paidan kauluksesta voi tarkistaa, kuinka lähellä Bangladesh onkaan. Maan 10. puhutuimpien kielten joukossa on Bangladeshissa puhuttu Bengalin kieli. Maassa on paljon kolmipyöräisiä baby-takseja eli taksimopoja sekä riksoja, eli kolmipyörätakseja. Arkeen kuuluu liikkuminen vilkkaasti liikennöidyillä kaduilla näillä kolmipyöräisillä. Kuljettajat eivät yleensä tiedä paikkoja ja kadun nimiäkin on vielä harvassa. Niinpä taksia ohjataan käskyillä: Oikealle: dan dike, vasemmalle: bam dike, pysähdy: thamen ja varsin hyödyllinen hitaammin: aste aste. Näillä pärjää jo pitkälle, ainakin basaariin saakka.

Tässä liikenne-kieliharjoituksessa apuohjaaja on harjoitellut etukäteen riksataksien ohjauskomennot ja opettaa ne koko porukalle. Sitten ohjaaja näyttää suuntaa ja ryhmä toistaa perässä kuorohuutona. Huomaa opettaessasi, että ryhmä katsoo sinua peilikuvana ja heille sinun vasen onkin oikea. Lattialle voi myös teipata reitin, mihin ryhmän pitäisi pystyä ohjaamaan riksakuski.

Pukeutuminen kulttuurin mukaan

Joskus käy niin, että oman kotimaan vaatteet ovat käyttökelpottomia uudessa kotimaassa. Lähetystyöntekijöillä voi olla vaatekaapin vaihto edessä. Näin kävi suomalaiselle lähetille, joka matkasi Bangladeshiin. Kulttuurin kunnioittamisen vuoksi tuli pukeutua eri tavalla. Samoin pohjoisen pakkasista muuttaminen tropiikkiin lämpöön teki Suomessa monesta käytännöllisestä vaatteesta aivan tuskallisen kuuman.

Sarinäytös

Bangladeshissa naimattomat naiset pukeutuvat tunikaan, leveisiin housuihin ja huiviin. Nuoret naiset pukeutuvat juhliin ja viimeistään kun avioituvat sariin, joka on 5-6 metriä pitkä suorakaiteen muotoinen kankaanpala. Tämä alle puetaan napapaita sekä puuvillasta tehty alushame. Sareja käytetään Bangladeshin lisäksi Intiassa, Nepalissa ja Sri Lankalla. Näissä maissa se on edelleen yleisin naisen vaate.

Hauska ohjelma numero saadaan, kun ryhmille annetaan sarit, jotka sitten puetaan kussakin ryhmässä yhden ryhmäläisen päälle. Sarit voidaan hyvin pukea ilman alusvaatetusta tavallisten vaatteiden päälle. Lopuksi arvostellaan, kenellä se on kaikista eniten oikein puettu. Miehillä vaateena on lungi. Se on kuin hame, jossa alareuna on yhtä leveä kuin yläreuna. Yksi lungikin on mukana mallina. Se laiteetaan yksinkertaisesti umpisolmulla kankaan yläreunasta kiinni. Sari kannattaa olla malliksi puettu jollekin illan vetäjistä, jolloin on edes vähän ideaa, miten sen tulisi olla.

Sarin pukemisohje, jossa oleellista on muistaa eteen tulevat laskokset. Itse sarikangasta on vain yksi kierros puettavan ympäri alushameen päällä ja toinen kierros laskoksen jälkeen. Youtubesta löytyy myös videoita: how to wear sari. Arvostelussa oleellista on: Nilkat eivät saa näkyä. Sen sijaan on ok, että napa ja vatsa näkyvät sivuilta. Sari pysyy paikoillaan kahdella hakaneulalla, mutta tämä pukemisohjelma numero voidaan tehdä hyvin ilman niitä. Oleellista pukemisessa on, että liikkuminen onnistuu. Aparit voivat toimia tuomaristona.

Ruoka

Tee juodaan yleensä erityisesti muotoilluista teelaseista. Niissä sanotaan näkyvän Kaukasiassa ihannoitu länsimaisen naisen vartalon muoto. Toiminnallinen ajatus on, että keskeltä kapenevassa lasissa alaosa juomasta säilyy lämpimänä ja yläosasta juoma jäähtyy. Teelasia on sanottu myös päärynän muotoiseksi. Teelasin voi piirtää malliksi, jos sitä ei ole kansainvälisyyslaatikossa. Maistiaisia varten tarvittavat kertakäyttömukeja.

Illan voi päättää tähän teehetkeen. Teen kanssa voi tarjota Pop corneja, jotka ovat etiopialainen herkku. Näitä on tilattu Lotjalle valmiiksi. Muille leireille ne toimitetaan leirikioskin matkassa. Ennen tarjoilua muistetaan käyttää käsidesiä. Tässä voi miettiä miltä tuntuisi syödä kaikki ruoka sormin.

Lähetti työssään – pantomiimi

Kun yhteistä kieltä ei vielä ole uudessa maassa, voi hyödyntää muita keinoja. Musiikki ja näytteleminen ovat lyhytaikaisilla lähetysretkillä yksi tapa toimia. Kokeillaan pantomiimin keinoin, millaista on ilmaista itseä. Jokaiselle ryhmälle annetaan lapulle kirjoitettuna yksi Raamatun kertomus, jonka he esittävät pantomiiminä. Ryhmät esittävät vuorotellen pantomiimin ja jokainen ryhmä arvaa lapulle kirjoittaen mistä on kyse. Lopuksi jaetaan pisteet.

Pantomiimiesitysideoita:

Nooan arkki
 Joona kalan vatsassa
 Daniel leijonien luolassa
 Jeesuksen syntymä
 Jeesus muuttaa veden viiniksi
 Jeesus ja opetuslapset myrskyssä
 Viisi leipää ja kaksi kalaa
 Jeesus ratsastaa aasilla Jerusalemiin
 Pietari kävelee vetten päällä
 Naiset, kaksi Mariaa etsivät Jeesusta haudasta
 Tehtävää voi helpottaa siten, että kertomusten otsikot on kirjoitettu listaan kaikkien näkyville. Kannattaa kuitenkin kokeilla ensin ilman. Jos kertomukset eivät ole nuorille ennestään tuttuja, on Lasten Raamattu hyvä apu kerrata kertomus ennen näyttelemistä.

Mitä on lähetystyö?

Tähän toteutukseen tarvitsen laatikossa olevien lehtien lisäksi liimaa, paperia, sakset ja tusseja.

Lähetystyöntekijä saa selvittää uudessa maassa monia muitakin asioita kuin miten tervehditään, pukeudutaan ja käyttäydytään ruokapöydässä. Seuraava tehtävä on tavallaan salapoliisitehtävä siitä,

mitä on suomalainen lähetystyö tänään. Tämä toteutetaan ryhmässä. Nyt on lupa unohtaa kaikki mitä on koskaan kuullut lähetystyöstä. Jokainen ryhmä saa itselleen 2-3 lähetysjärjestön lehteä. Tehtävä on koota 15 minuutin aikana juliste leikaten ja liimaten tekstiä ja kuvia sekä kirjoittaa, mitä lähetystyöstä selviää lehtiä tutkimalla. Julisteet laiteetaan lopuksi kaikkien nähtäville. Aparit ja leirin ohjaajat antavat tehtävästä pisteitä 1-5 asteikolla. Yhden pisteen saa aina yhdestä oivalluksesta julisteessa.

Iltaohjelmat

Tavoitteena viihteellinen yhdessäolo, joka ei ole ristiriidassa rippikoulun periaatteiden kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että

- 1) pyhistä asioista ei lasketa leikkiä
- 2) pikkuisia ei mokata, ei häpäisyileikkejä, nolaamista (kaikin puolin turvallinen ilmapiiri)
- 3) viinille ei naureta
- 4) ruoalla ei leikitä
- 5) ei mennä pornografian puolelle.

On huolehdittava myös siitä, että seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa toimitaan sellaisen maun mukaan, että aivan kaikki leirillä mukana olevat voivat olla mukana hyvillä mielin tuntematta oloaan vaivaantuneiksi. Viihdeteollisuus on muuttunut yliseksuaaliseksi, mutta tämä ei ole oikea rippikoulun linja. Sellaiset vitsit ovat kelvottomia, joisaa ei ole muuta ideaa kuin kaksimielisyyys. Pedofilia ei ole sopiva huumorin aihe.

Iltaohjelma ei saisi vahvistaa homoseksuaaleja kohtaan tunnettuja ennakkoluuloja. Pikemminkin se voisi murtaa niitä ja auttaa näkemään, että homoseksuaalit ovat normaaleja ihmisiä, jotka todellisuudessa ovat muuta kuin heistä vitseissä luotu irvikuva.

Kokeneetkin isokset tarvitsevat aparia työskentelyn johtamiseen. Aparit tapaavat olla myös parhaita iltaohjelman juontajia, koska heillä on kokonaisuus hallussaan. Tällöin isokset saavat keskittyä ohjelman tekemiseen eikä sen organisoimiseen.

Kuluneimmista iltaohjelmista on syytä päästä eroon.

Jokaisessa iltaohjelmassa on huolehdittava siitä, että mukana on myös pikkuisten ohjelmaa. Tästä vastuu kuuluu jollekulle aparille. Samalla tavoin kuin isot kokoontuvat suunnittelemaan iltaohjelmaa, samalla tavoin iltaohjelmasta vastuussa olevat apari kokoaa joukon pieniä miettimään, mitä voitaisiin tehdä. Voi tietysti kuulostella, olisiko rippikoululaisilla itsellään ideoita, tai sitten apari vetää omasta varastostaan jonkin idean, joka yhdessä toteutetaan. Pikkuihin ohjelma on tarkistettava etukäteen, jottei jouduta ristiriitaan iltaohjelmaperiaatteiden kanssa.

Pitkäperjantaina ei ole tavallista viihteellistä iltaohjelmaa, vaan jotain korvaavaa toimintaa. Samaa pätee ensimmäiseen iltaan. Lisäksi on tavattu pitää yksi sketseistä tyhjää iltaa.

Apari on sillä lailla vastuussa iltaohjelmista, että hän tarkistaa niiden sisällön. Iltaohjelma ei ole vain sketsejä, vaan mukana on myös yhteisiä leikkejä.

Nuori rakkaus

Rippileiri ei ole isosille sopiva paikka ruveta seurustelemaan pikkuisten kanssa. Moneen vuoteen tässä ei ole ollut ongelmia, mutta sen sijaan on aina mustettavaa kertoa jo mahdollisesti seurusteleville pareille, että leiriä ei saa käyttää nyhjäämiseen.

Sauna

Sauna on mainio tapa luoda yhteyttä varsinkin poikapo-

rukan kesken. Isossa rippikoulussa kannattaa pitää tyttöjen ja poikien välillä reilu tauko, jotta vesi ehtii lämmitä. Sopiva saunatahti on joka toinen päivä. Puiden pilkkomisesta on huolehdittava, samoin siitä että puita on myös seuraavalle leirille.

Musiikkielämä

Päivittäisessä lauluhetkessä opetellaan uusia lauluja. Rippikoulun tavoitteena on totuttaa nuoret hengelliseen musiikkiin. Klassisen musiikin tavoitteena voisi olla vaikkapa sen käsityksen selkeneminen, että on paljon klassista musiikkia, joka sopii nuoreenkin makuun ja että se on oikealla kohdallaan esimerkiksi hartaustilanteissa. Oppitunteja voi elävöittää suomenkielisellä rokilla, mutta hartausten maailmaan se ei yleensä sovi. Gospelissa uusia tähtiä on opittu tuntemaan huonosti. Virsikirjaa opetetaan parhaiten käyttämään niin, että sieltä lauletaan virsiä, joista nuoret pitävät, ja niitä siellä on. Varsinkin pitkäperjantaina on syytä huomata, että päivän kiireellisyydestä huolimatta tulisi jossain välissä opetella pääsiäisaamun laulut.

Kerran leirissä omistetaan lauluhetki konfirmaation virsille ja lauluille. Leirillä harjoitetun musiikin pitäisi tukea talvista Seuris-elämää.

Aamujumalanpalvelusten lauluvalinnoista katso kohtaa "Aamujumalanpalvelukset".

"Toiset laulut" -vihkoa käytetään vain tilapäisesti, ehkä yhden kerran leirin aikana, koska rippikoulun tarkoituksena on opettaa hengellisen musiikin tärkeimmät laulut.

Isosia voi hyvin muistuttaa siitä, iltaohjelmiin ei kannata tuoda niinkään omia suosikkikappaleitaan, vaan elokuvamusiikkia, heviä, tyhmiä iskelmiä, TV-ohjelmien tunnareita, äänitehosteita ja lastenmusiikkia.

Rippikoulun hiljaisuutta korostava ilmapiiri tuhoutuu, jos luokassa soitetaan koko ajan listamusiikkia. Jos jostain erityisestä syystä musiikkia on kuunneltava, mahdollista poikkeuslupaa on kysyttäväleirin johdolta. Myös Tuvalla soitettava musiikki vaikuttaa ilmapiiriin. Sen kuuntelemisesta on aina neuvoteltava pomojen kanssa.

Lotjalle on tullut sähkösoitin, joka on tuotava seiskaleirin mukana Pirkkalaan.

Rippikoulun virret

Rippikoulun jälkeen olisi tunnettava ainakin suurin osa seuraavista virsistä. Tätä listaa voi hyödyntää valittaessa konfirmaatiojumalanpalveluksen musiikkia.

- 1 Hoosianna
- 15 Tiellä ken vaeltaa
- 21 Enkeli taivaan
- 30 Maa on niin kaunis
- 59 Leipää pelloilta maan
- 61 Ken tahtoo käydä VK 53
- 78 Vieraalla maalla kaukana
- 90 Kristus nousi
- 104 Pilvimuurista valo välähtää
- 125 Kosketa minua henki
- 135 Jumala loi
- 171 Minä uskon
- 228 Vaiti kaikki palvokaamme
- 241a avioliittovirsi (sama sävel kuin tuttu 509)
- 332 Herraa hyvää kiittää

- 338 Päivä vain ja hetki kerrallansa
- 377 Sun haltuus
- 454 Liekkejä on monta
- 462 Soi kunniaksi Luojan
- 472 Nyt silmäin alla
- 484 Totuuden henki
- 490 Mä silmät luon
- 492 Ystävä sä lapsien
- 498 Nyt kulkee
- 501 Kuule Isä taivaan
- 508 Valkeus kirkas päällä synkän maan
- 509 Herra, elämäni valvo
- 511 Tie valmis on
- 513 Jeesus sinä huomaat
- 515 Nouskaa vuorelle korkeimmalle
- 516 Kuulkaa, keitä Mestari
- 517 Herra kädelläsi
- 548 Tule kanssani
- 555 Oi Herra
- 600 Hyvyyden voimaan
- 746 Keskellämme ihmeellinen (eli 135 melodia)
- 907 Voi hänen rakkauttaan
- 908 Yksi nimi
- 924 Löytty: kahden maan kansalainen
- 932 Amazing grace
- 940 ristin alla
- 971 maan korvessa
- 979 Tulkoon tie sinua vastaan

Kitaristin erikoismanaalisissa on (ainakin joskus oli) Liisan tekemä lista siitä, mistä löytää virsien sointumerkkejä.

Seurispäivien musiikki

Seurispäivien musiikkiopetuksen tehostamiseksi on paikallaan, että kanttorit tapaavat isosia ja apareita ennen omaa vuoroaan. Näin taataan, että kaikki tietävät mitä tehdään ja mitä isosilta oikein odotetaan.

Leirin jälkeisiin kokoontumispäiviin sijoitetaan tuokio, jonka aikana käydään kanttorin kanssa läpi jumalanpalveluksen virret ja muu musiikki.

E

Emännät

"Emännistä pelkkää hyvää" kelpaa tunnuslauseeksi. Emännät ovat leirin tärkeimmät ihmiset. Myös apuemännän hyvinvoinnista on huolehdittava. On tärkeää huomata, ettei hän sekoja isosen tehtäviin, vaan keskittyy ennen kaikkea varsinaiseen työhönsä. Pääemännän apuna on Pirkkalan seurakunnan palkkaama apuemäntä.

Pääemäntä hankkii Pirkkalan seurakunnan laskuun ruoan valmistamiseen tarvittavat raaka-aineet ja siivouksessa tarvittavat siivousaineet sekä wc- ja talouspaperit. Tarjottava ruoka on kotiruoan tyyppistä perusruokaa,

Pääemäntä huolehtii keittiön siisteydestä ja opastaa leiriläisiä muiden tilojen siistimisessä. Leireillä on leiriläisistä muodostettuja siivousryhmiä.

Emännän työaika pyritään rajoittamaan kahdeksaan tuntiin, mutta emäntä ja apuemäntä järjestävät itse keittiön toiminnan, eikä leirivastaavien tarvitse puuttua siihen. Myös apuemännän osalta budjettiin on laskettu vain kahdeksan tunnin työaika. Ylimeneviltä osilta isoset auttavat. Emäntä

nukkuu yöt kotonaan, mutta päivisin hänelle olisi hyvä järjestää lepotilaa keittiön majoituksesta.

Tarkat leirivahvuudet on ilmoitettava leirikohteisesti ennen leiriä, samoin ruokavalion erityisongelmat. Leirin työryhmät kuorivat tarvittaessa perunoita, kunhan saamme tarpeeksi ajoissa tiedon siitä.

Terveys ja allergiat

Sekä isoset että pikkuiset ja ehkä johtajatkin täyttävät perustietopaperin, johon merkitään allergiat ja erityisdieetit. Lista toimitetaan sekä Kirkkoveräjän että Lotjan keittiölle.

Ruokalaulun sanat:

*1. On sinulla oi Jeesus kaikki valta
luoksesi nyt me käymme rukoillen.
Lupasit ottaa taakan kulkijalta,
siunata leivän jokapäiväisen.*

*2. Vain viisi leipää, kaksi kalaa kerran,
sai siitä syödä kyllin jokainen.
Ylisti silloin kansa: Kiitos Herran,
siunasit leivän jokapäiväisen.*

*3. Kun sinä Jeesus armollasi täytät,
hyljätyn, särkyneenkin sydämen,
pyydämme että voimasi myös näytät
ja siunaat leivän jokapäiväisen.*

*4. Vain sinä Jeesus meistä huolta kannat
ja olet aina luona nälkäisten
ja koko maailmalle toivon annat
siunaten leivän jokapäiväisen.*

Video

Leirivideon valmistaminen on tärkeä asia, koska sen varaan rakentuu syksyinen leirikokoontuminen. Videota tehdessä on syytä muistaa, että sitä lainaillaan myös pirkkalalaisiin koteihin ja sillä tavoin se kertoo paitsi yhdestä leiristä myös kaikkien rippikoulujen ilmapiiristä.

Ratkaisemattomin videon teon ongelma on se, että hukkaa muistikortin eikä syksyllä ole materiaalia mistä tehdä. Toinen ongelma on, että kaikkia leirillä olijoita ei näy tai että joku saa kohtuuttoman suuren osan.

Videoiden tekoon on jollain tavoin saatava myös pikkuisia mukaan. Hyvässä videossa on jonkinlainen kertoja niin kuin kaikissa TV-dokumenteissakin

Aloittelijan virheitä:

1) Kuva on levotonta. Zoomataan liian paljon ja kamera kiertää niin nopeasti, että päätä särkee. Otoksen aikana ei juuri kannata zoomata. Kuvauksen rytmi kulkee siis siihen tapaan että zoomataan, zoomaus poikki, kuvaus alkaa, kuvaus loppuu, zoomaus alkaa ja loppuu, kuvaus alkaa... Eli yksi asia kerrallaan.

2) Asia hukkuu kikkailun sekaan. Ammattilaiset turvautuvat

temppeuihin äärimmäisen harvoin.

3) Liian lyhyitä otoksia. Silmä on hidaskäyttöinen ja tarvitsee vähintään seitsemän sekunnin otoksen.

4) Liian pitkiä otoksia. Yhtä asiaa ei kannata kuvata kauemmin kuin on tarpeellista.

5) Työtä ei ole suunniteltu vaan kuvataan milloin sattuu ja mitä sattuu.

6) Videon tekeminen tulee liian näkyväksi ja varastaa koko shown. Hyvää kuvaajaa ei ollenkaan huomata leirillä.

Sopiva kesto on noin 20 minuuttia, ja 25 minuuttia on ehdoton katto.

Muuta huomattavaa videosta

Filmillä kannattaa olla juontaja, joka johdattelee leiriin ja tukee siirtymiskohtia.

Filmi on suunniteltava huolellisesti, niin että kaikki leirilä olijat ovat kuvassa mukana.

Videota ei näytetä isoillekaan ennen kuin syksyn kuvailloissa. Näin taataan iltojen yleisömenetykset.

Useimmat videon ongelmat liittyvät siihen, että teokset ovat liian pitkiä (oikea pituus 20-25 minuuttia) ja niissä on aivan liian vähän materiaalia pikkuisista. Videon tekijän pitää käsittää, että pikkuiset eivät tule syksyllä katsomaan Seurikselle taidetta eivätkä isosia vaan ennen kaikkea itseään.

Juontaja parantaa huomattavasti videon rytmitystä.

Kameran käyttöohjeita on lisäksi erilisessä kuvaajan manuaalissa. Siellä on myös videon editointiohjeet.

Videoiltojen ajankohdat

Leirivideoiden esitysajat

Lotja 1 ja Poukama 1 torstaina 2.9.

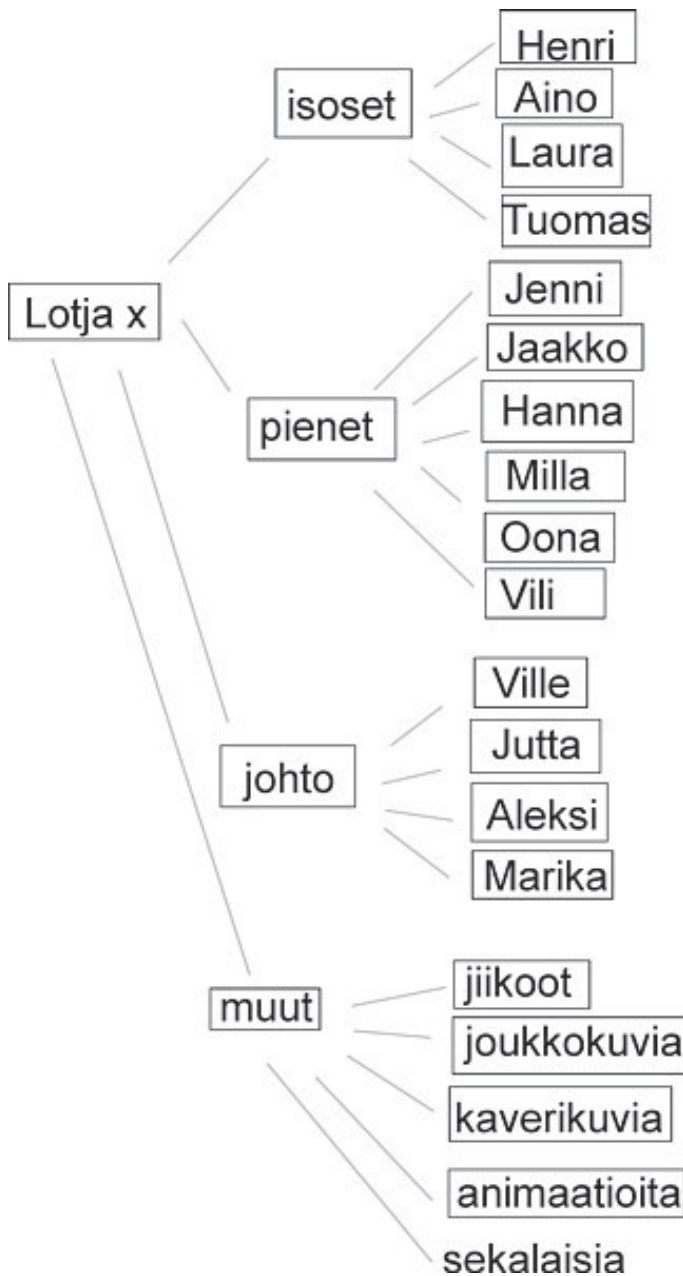
Lotja 2 ja Poukama 2 torstaina 9.9.

Lotja 3 torstaina 16.9.

Lotja 4 ja Lotja 5 torstaina 23.9.

Lotja 6 ja Lotja 7 torstaina 30.9.

Valokuvaaminen

Jonkun pitää ottaa ottaakseen leirin valokuvat. Siinä pitää aivan pakosti näkyä kaikki mukana olleet ihmiset. Muuten joku tuntee olevansa hylätty. Kannattaa ottaa monenlaisia kuvia. Useimmiten lähikuvat ovat kiinnostavimpia, mutta myös yleisotoksilla on arvoa. Eniten kiinnostavat toimintakuvat. **Jokaisesta leirillä olijasta pitää olla vähintään kaksi kuvaa, jotta on myös varakappale. Kuvaajan on tutkittava nimilistaa hyödyntäen, ettei puutteita ole. Rippikoululaisten osalta on suosittava kokovartalokuvia, jotta kaikki kasvojen yksityiskohdat eivät näy. Pystykuvat ovat parempia kuin vaakamalliset.**

Kuvat pitää valita heti leirin jälkeen tai mahdollisesti jo leirillä. Ykkösleirin mukana leirille toimitetaan muistikortin lukija, jolla kuvat saa koneelle. Siellä niitä voi sitten ryhmitellä ja valikoida. Kuvat toimitetaan Atelle muistikortilla, jossa on neljä kansiota:

Kansio 1: ryhmävalokuva ja kustakin JK-ryhmästä yksi valokuva

Kansio 2: Jokaisesta leirillä olleesta on yksi yksityiskuva. Lisäksi on sekalaisia kuvia, joissa on useampia ihmisiä.

Kansio 3: Jokaisesta leirillä olleesta toinen yksityiskuva ja jostakusta ehkä kolmaskin kuva. Lisäksi on sekalaisia kuvia, joissa on useampia ihmisiä.

Kansio 4: Ylimääräiset kuvat, jotka eivät mahdu kolmeen edelliseen ryhmään. Jos kuvat ovat laadullisesti hyviä, niillekin voi olla myöhemmin käyttöä.

Kansioissa 1 - 3 on kaikkiaan 144 valokuvaa (12x12). Näin kaikista leireistä saadaan tasamäärä kuvia.

Kuvia ei tarvitse käsitellä millään tavoin. Rajaaminen on sallittua. Ate tekee tarvittavat kuvakokemuutokset suurelle määrälle kuvia automaattitoiminnolla ja kuvaajan omat räpellykset vain sekoittavat asiaa.

Kun toimitaan edellä olevien sääntöjen mukaan, kuvien julkaiseminen toimii. Nettiin saadaan heti kansio 1:n kuvat, ja näin jokainen löytää heti ensimmäisessä julkaisussa itsensä kahdesta kuvasta, yhteisestä ryhmäkuvasta ja JK-kuvasta. Seuraavaksi julkaistaan kansion 2 kuvia, ja kun ne on saatu nettiin, jokaisesta on esillä myös yksittäiskuva eikä niin että jostakusta on monta kuvaa ja jostakusta ei mitään. Seuraavaksi julkaistaan kansion 3 kuvat, ja niin jokaisesta on julkaistu ainakin kaksi yksittäiskuvaa. Kukaan ei joudu odottamaan omaa kuvaansa kohtuuttoman kauan.

Sen tarkistamiseksi, että jokaisesta leiriläisestä on kuva, auttaa sellainen systeemi, että jo ennen kuvaamisen aloittamista tekee tietokoneelle jokaisen leirillä olevan mukaan nimettyjä kansioita, joihin aina sijoitetaan otetut valokuvat. Näin on helppo tarkistaa, onko kustakin riittävästi hyvätaoisia kuvia.

Nettiin tarkoitettuja kuvia ei saa julkaista muualla. Mahdollisuuksien mukaan nettisivun kuviin merkitään, kenen ottamia ne ovat, mutta aina tätä ei voi taata. Erityisen vaikeaa se on silloin, kun kuvia on monelta ihmiseltä. Muutenkin on tärkeää, että valokuvausvastuu on vain yhdellä ihmisellä.

Jos on saanut tehtäväkseen toimia virallisena kuvaajana, on pidettävä mielessä, että ei kuvaa omaa kokoelmaansa varten vaan seurakunnalle. Kuvia ei saa julkaista missään omissa gallerioissaan eikä niitä saa jakaa rippikoulun jälkeen millään tavoin.

Kuvat toimitetaan Atelle mahdollisimman pian leirin jälkeen. Kuvaajan on mietittävä myös sitä, minne hän jättää kameras, jotta seuraava leiri saisi sen käyttöönsä. Kuvaajan on oltava erittäin hyvin selvillä leirillä olleiden nimistä.

Kun valitaan nettiin laitettavia kuvia, ei pidä käyttää kopioi-toimintoa, vaan kuvat on siirrettävä. Kaksoiskappaleiden olemassaolo sotkee täysin valitsematta jääneiden kuvien myöhemmän käytön.

Keskitasoa heikommalla resoluutiolla ei kannata kuvata. Hyvälaatuisista saa tarvittaessa huonoja, muttei toisin päin.

Hyvät kuvat otetaan riittävän läheltä ja kaikkein parhaat otetaan aina luonnonvalossa, mieluiten aurinkoisella säällä. Salamavalokuvia ei kannata juuri ottaa. Ne ovat kuitenkin niin paljon päivänvalolla otettuja kuvia heikompia, että jäävät julkaistavia kuvia valittaessa hyläytyiksi.

Älykännyköiden aikakaudella pystykuvia on syytä suosia.

Seurakunnan uuden digijärkkärin ohjeet ovat erillisessä kuvaajan manuaalissa.

Valmistautuminen ennen leiriä

Tärkeimpään tehtäänsä eli siihen, että jokaisesta leirillä olijasta on kuva, auttaa se, että ennen leiriä tekee tietoko-

neelle valmiiksi hakemiston, jonka puussa jokaisella leirille tulleella on oma oksansa. Kun kuvat sijoittaa näihin kansi-oihin, on helppo tarkistaa kenestä on kuvia ja kenestä ei.

Muistolauseet

Isot valitsevat Raamatun muistolauseet niin, että ne sopivat pikkuisille mahdollisimman hyvin. Toiseksi viimeisenä päivänä pidetään yhteinen palaveri pomojen kanssa. Silloin katsotaan, että muistolauseet on hyvin valittu. Lauseista kerätään lista, jotka joku kauniisti tekstaava kirjoittaa ne raamattuihin.

Asiaa on harjoiteltu isoskoulutuksessa ja asiasta on hyvät ohjeet isojen ÄÄÖ:ssä, joten tilanteen pitäisi olla periaatteessa Ok.

Isuille ÄÄÖ:ssä annetut ohjeet ovat seuraavat: Hyvä muistolause 1) kertoo Jumalasta tai Kristuksesta tai molemmista 2) ei ole jotain yleistä elämänviisautta, vaan siitä heti näkee että se on peräisin Raamatusta 3) on elämänmyönteinen 4) koskee koko elämää, ei jotain erityisasiata

Muistolauseet on syytä nostaa entistä paremmin esiin, koska on ilmennyt, että moni edellisen kesän rippikoululainen ei ole tiennyt niiden olemassaolosta mitään. Tämä esille otto sopii vaikkapa viimeiselle JK-tunnille ja erityisesti isojen viimeisen illan hartaudessa.

Viimeinen ilta

Oikeastaan koko sanaparia ei saisi käyttää. Sen sijaan luodaan mielikuvaa, että kristillinen ja seurakunnallinen elämä jatkuu jo samalla viikolla Kirkkoveräjän kokoontumisissa ja nuorten toiminnassa. Nukkumaankin on syytä mennä jossain vaiheessa yötä. Se tehdään kaikki yhtä aikaa, kun porukasta näkee, että se menisi mielellään unten maille mutta pelkää, että joku jää vielä hereille ja tapahtuu jotain kivaa. Iltaohjelma on tavallista pitempi, ja sen päälle voi vielä paisella ulkona makkaraa.

Leiriä ei siis tavallaan lopeteta ollenkaan.

Leirilehti

Voisi miettiä uusia ideoita ja ottaa lehti huomioon jo leirillä esimerkiksi siten, että joku kirjoitustaitoinen pitäisi päiväkirjaa tapahtumista. Myös oppitunneilta voisi kerätä sopivaa rippikoululaisten tuotoksia, mielipidekyselyjen tuloksia ym. Lehteen voisi myös tulla kunnan henkilökuvat kaikista mukana olleista. Turhia juttuja ei kannata tehdä. Lehti on suurelta osin viihteellinen, mutta siinä saisi olla asiaakin.

Lehti ei saa olla ristiriidassa rippikoulun yleisten periaatteiden kanssa.

Jonkun pomon on syytä lukea lehti tarkasti ennen monistamista, niin ettei siihen tule mitään joka voisi loukata jotakuta.

Leirilehteen sopivia juttuja ovat esimerkiksi: kämppökirjoitukset, ryhmäkirjoitukset (kannattaa hyödyttää ensimmäisen JK-kerran julistetta), urheilupalstat, sarjakuvat, haastatteluja, top ten, in ja out, gallupit (laulun sanat

eli kosketanut pätkä punaisen laulukirjan sanoituksista,

ohjeiden mukaan.

Muuta muistettavaa

Kotoa lähtiessä tarkista, että mukana ovat

ristit, Raamatut, rippikoulutodistukset
esirukous joka luetaan jumalanpalveluksessa
kirkolliset ilmoitukset

ajolistat konfirmaatiovierailuista (jaa isosten reitit valmiiksi niin että yhdessä autossa ei ole liian paljon ja että kaikille tulee tasapuolisesti; isot käyvät ainakin omillaan, sikäli kuin on kutsuttu)

punaiset laulukirjat tai laulumoniste (jotta isokset ja rippikoululaiset voivat laulaa ehtoollisen aikana)

pikkuisille laululaput joissa on konfirmaatiolaulun sanat, kitara (joka on myös tuotava takaisin Seurikselle).

Ennen konfirmaatiota tarkista, että konfirmaatiolaulun sanat on jaettu

ristit on annettu

Raamatut on kirjoitettu, samoin rippikoulutodistukset

koko rippikouluväelle on varattu istumapaikat

epistolalan lukija ja rukousten lukijat ja ehtoollisvastuussa olevat tietävät tehtävänsä

kolehdin kerääjät on opastettu tehtäviinsä (kolehdin kerääjät ottavat haavinsa mukaan jo penkkiin niin, ettei niitä tarvitse erikseen hakea. Keräämisen jälkeen haavit palauteaan sakastiin kirkon etuosan kautta).

Perehdykset

Pirkkalan rippikoulusysteemin suurin opetuksellinen ongelma on siinä, että opetuksen kokonaisuus voi hajaantua liikaa. Tästä ei selvitä palaamalla muinaiseen käytäntöön, jossa seurakunnan työntekijät pitivät kaikki tunnit, vaan niin että tuntienpitäjät koko ajan neuvottelevat tuntiensa sisällöstä ja käsiteltävistä asioista.

Nuorten mielipiteitä kuunnellessa huomaa, että aparit opettavat vähintään yhtä hyvin kuin seurakunnan työntekijät. Se mikä hävitään asian muodollisessa osaamisessa, voitetaan siinä, että opetus tulee paljon matalammalta.

Samalla on muistettava, että kaikki apareiden opetus on käytävä ennalta huolellisesti läpi. Heidän kanssaan on korostettava sitä, että tunnit eivät ole mitä tahansa jutustelua annetusta otsikosta, vaan tehtävänä on kertoa juuri siitä, mitä kristillinen usko asiasta opettaa. Jokaisen oppitunnin on liityttävä selkeästi raamatulliseen ainekseen.

Manuaalin liitteet

Siivousohjeet lähtöaamun työryhmille

Ristituntimoniste

Leikit ja sketsit -moniste

Tarvikeluettelo

Paikallisia ohjeita seurakuntatunnin pitämiseen

lopporaportti

Sketsit

Tuoreen puoleisia ideoita

Tekstari-/ chat-suhde

Näyttelijät puhuvat ääneen sitä, mitä kirjoittavat. Chatissä väittämät täysin vääriä. Tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, millaisia väittämät ovat, etteivät ne loukkaa ketään. Isonen voi kyllä tehdä pilkkaa omasta ulkonäöstään. Esim. 150 cm kertoo olevansa 186 cm.

Millaista on tavata ensikertaa poikaystävän vanhemmat?

Rami vie Liisan ensikertaa kotiin näytille. Tilanne on hyvin asiallinen ja kohteliaita sanoja vaihdetaan. Taustalla kuitenkin kuuluu jokaisen ajatukset puheenvuorojen jälkeen
*Onpas mukava kun meidän Rami on löytänyt tuollaisen kivanoloisen tytön. (siis mikä räpäle, ei tarttis Ramin vielä edes tietää, että on kahta eri sukupuolta...)
Lotjalla toteutus onnistuu seuraavanlaisesti: joku on parvella ja sanoo sieltä ajatukset ääneen.

Parisuhdetulkki

Kaupataan sisäkön lailla koteihin parisuhdetulkkia, joka "suomentaa" miehelle naisen puheet ja toisinpäin. Mies nousee pöydästä ja myrää: "HMM." Tulkki: "Kiitos oli todella hyvää!"

Rakkautta läpi ikäkausien

Idea toimii vanhan tutun "Rakkautta läpi aikakausten" tyyliin. Nyt vain kaudet ovat esim. lastentarha (vie tutin), ala-aste (reppu roskiin), yläaste (takki naulassa toisen takin viereen). Vanhuksina (tuo iltapillerin ja lasin vettä vuoteeseen)

Mutta miten se menikään oikeasti

Äiti kertoo toiselle äidille, kuinka edellinen ilta oli kotona ihan hirveä. Tytär haukkui ihan pystyyn, kieltäytyi tulemasta ajoissa kotiin, lähti ovet paukkuen ja meni varmasti tekemään jotain kauheuksia hämääriin piireihin.
Näytelmä kyseiseltä illalta:
Tytär ilmoittaa, ette voi käsittää miksi äidin on oltava noin älyttömän niuho (ei huutamalla). Vastasi alta kulmien kotiintuloaikaan, ettei tiedä tuleeko (melko vaisusti). Lähtiessä meinaa paiskata oven, muttei kuitenkaan paiskaa ja sanoo vielä kuiskaten "Moikka". Menee kaverinsa tykö ja ovat vain. Kotimatalla rengas puhkeaa, joten myöhästyy viisi minuuttia.
Tilanteen voi tehdä myös toisinpäin, eli ensin näytellään tilanne. Tai käännetään juttu niin, että tyttö kertoo kaverilleen vastaavasti, mitä omat vanhemmat teki.

Kännykkäseurustelua

Maanantaina: "Alatko olla mun kaa?" "Oot sä se vaalee vai se tumma?" "Se vaalee." "Aletaan sit."
Puolivälissä viikkoa jotain yleistä tekstareiden vaihtoa.
Loppuviikosta: "Ollaanks vaan kavereita." "Ollaan vaa."
Kaverille selitys jälkeen päin: "Joo me seukattiin, se oli kyl aika ihana. Mut sit siltä loppu saldo, ni mä jätin sen"

Tulkintaa

Kotimatalla koulusta tytön rinnalla kulkee joku poika. Johtopäätöksiä, mitä tytön päässä liikkuu: "Siis nyt kun toi kävelee tossa, niin sehän on ihan sata, et se on ihan muhun rakastunut. Seuraavaks se varmasti tulee jutteleen, ja sit se jo pussaa, ei apua! Voi että siis mun tulevien lasteni isä. On se kyl ihana!

"Sun silmät on kuin tähdet"

Poika opettelee kirjoista ja lehdistä, miten voisi lähestyä tyttöä korulausein. Tosi tilanteen sattuessa ei kuitenkaan saa sanaa suustaan, tai sekoaa lauseissa.

Piilokamera

Iltaohjelmassa poimitaan jokin päivällä sattunut tapahtuma. Sitä jok muutetaan hieman tai sitten se esitetään sellaisenaan, mutta jok tapauksessa se palauttaa mieleen päivän huvittavia tapauksia. Säännöllisenä numerona se tuo myös jännitystä, kun joka ilta odotetaan, kuka on tällä kertaa piilokamerassa.

Väärin kääntävä tulkki

Haastatellaan kuuluisaa vierasta, joka puhuu erinomaisesti vierasta kieltä. Tulkki kuitenkin selittää aivan omiaan.

Pikkukakkosen posti

Kaksi juontajaa lukee studiopöydän takana lasten kirjeitä ja esittelee piirustuksia. Henkilöinä ovat esim. Teemu 3 v ja Taru 6 v ja sitten joitakuita rippikoululaisia 5 v. Kirjoituksia ja piirustuksia kehutaan kovasti, mutta lähetyksen päätyttyä kerrotaan todelliset mielipiteet.

Leirin uutiskatsaus ja säätiedotus

Sopii joka iltaiseksi vakionumeroksi iltaohjelmaan. Uutisiin poimitaan tapahtumia päivän varrelta. Niitä voi sitten hyvin koota leirilehteen.

Videoraportit

Päiväaikaan isokset voivat filmata videolle (eri kasetille kuin varsinainen leirivideo) maastoraportteja, joita sitten esitetään iltaohjelman osana (esim. uutislähetyksessä)

ATK-tukihenkilö vastailee puhelimeen

"Miksi kone ei sammu, vaikka käyttää vaahtosammutinta." "Pres eni kii. Missä se sellainen "eni kii" on. "Miksi hapankorput eivät mahdu koneeseen, vaikka siinä on korppuasema?"

Visailu

JK-ryhmiä voi kilpailuttaa järjestämällä visailuja, joissa on sekä vakavia että leikkimielisiä kysymyksiä ja erilaisia tehtäviä. Hyvin on toiminut se, että kukin ryhmä on valmistanut kysymyksiä oman ryhmänsä jäsenistä. Muut ryhmät ovat sitten vastanneet esimerkiksi siihen, kenellä on oranssi polkupyörä, kenellä taas Viola-niminen sisko.

Kahden ihmisen voimistelu

Kaksi esiintyjää asettuvat näyttämölle niin, että toisesta näkyy vain yläruumis ja toisesta jalat. Samalla heidät on puettu niin, että he näyttävät yhdeltä ainoalta ihmiseltä. Sitten tämä kaksoisihminen antaa voimistelunäytöksen, ojentelee jalkojaan monella tavoin ja tekee muita sopivia liikkeitä.

Poikien baletti

Pojat pukeutuvat balettitanssijoiksi ja esittävät klassista balettia.

Parodian parodia

Joskus isot voivat irvailla toistensa tavalle esittää sketsejä. Voi laittaa läskiksi se saman sketsin, jonka jotkut toiset ovat esittäneet menestyksekkäästi juuri edellisenä iltana. Samalla voi matkia toisten isojen tyypillisiä eleitä ja sanontoja...

Meikkisketsi

Tarvitaan neljä näyttelijää, joista rakennetaan pöydän taakse kaksi näyttelijää. Toiset ovat päinä ja toiset käsinä. Pää puhuu puuta heinää ja kädet toimivat aivan epätahdissa pään kanssa. Meikit menevät sinne tänne.

Pikkuiset näyttelevät isoja ja pomoja

Voi antaa näytelmän aiheen, esim. sen mitä isot ja pomot tekevät sen jälkeen, kun pikkuiset on laitettu nukkumaan. Jokaisella pommolla ja isolla on oltava näyttelijä.

Näytelmä vaatii ehdottomasti jonkun pomoista sensuuripäälliköksi, ettei toimita vastoin rippikoulun periaatteita.

Musiikkipantomiiimit

Kehitetään koreografia johonkin sopivaan kappaleeseen.

Kylli-täti

Kiltti täti tai mummo, joka piirtää satua taululle samalla, kun hän kertoo tarinan juonta. Kertomus on ristiriidassa tädin ulkoisen olemuksen kanssa. Se voi olla esimerkiksi paisutellun väkivaltainen tarina Punahilkasta.

Korttipakka

Idea perustuu Tapani Rautavaaran lauluun

Juttu menee vaikkapa tähän tapaan:

Erään kerran istui yksi leirimme pikkuspojista rauhassa selailemassa korttipakkaa, kun pastori tuli hänen luokseen. Hän katsoi poikaa tuimasti silmiin ja sanoi: Kølvi, kortit pois!”

Hänet vietiin sateentorjuntaan nuhdeltavaksi. ”Sallikaa minun puolustautua”, poloinen pikkuspoika sanoi ja aloitti kertomuksensa.

Kun näen KAKKOSEN, muistan leirimme kaksi johtohahmoa, Jussin ja Mirjainkerin, joiden nimet sananmuunnoksena ovat muuten Mirji ja Jusainkeri.

Kun näen KOLMOSEN, tulee mieleeni leirimme kolme aparia, Hannu, Marko ja Ukka, ja joiden nimet ovat muuten Hannu, Marko ja Ukka.

Kun näen NELOSEN, muistan että se on yhtä kuin laillisten osien määrä mopossani.

Kun näen VIITOLEN, tulee mieleeni todistukseni keskiarvo.

Kun näen KUUTOSEN, se muistuttaa minua enoni sormien lukumäärästä sen jälkeen kun hän keksi ruveta yleisöä viihdyttämään heittelemään käynnissä olevia moottorisahoja.

Kun näen SEISKAN, muistan leirimme seitsemän JK- ryhmää,

seitsemän isospoikaa, seitsemän isostyttöä ja seitsemän leiripäivää, jolloin olemme - muutamaa ilman kosteuden heilahtelua lukuun ottamatta - saaneet nauttia uskomattoman hyvästä säästä, kiitos Sateentorjunnan.

Kun näen KAHDEKSIKON, tulee mieleeni kahdeksikko.

Kun näen YHDEKSIKÖN, tulee mieleeni hyvä ystäväni Pekka Laaksola. Syytä tälle en tiedä.

Kun näen KYMPIN, pistän sen taskuuni.

Kun näen JÄTKÄN, muistan ne urheat isosjätkät, jotka henkensä uhalla nukkuvat liiterissä ilman happilaitteita.

Kun näen ROUVAN, tulee mieleeni leirimme emännät, jotka tekivät meille ah niin ihania ruokia.

Kun näen KUNINKAAN, muistuttaa se minua siitä, että isonen on minun kuninkaani.

Kun näen ÄSSÄN, mieleeni ei tule mitään muuta kuin Sateentorjunta.

Korttipakassa on neljä maata ja silloin muistan että neljää en vaihda. Ne neljä ovat alusvaatteet, sateentorjunta, sukat ja neljättä en nyt muista. Kun lasken yhteen korttien lukumäärän, saan tulokseksi jotakuinkin 45 joka on täsmälleen yhtä paljon kuin leirimme vahvuus. Kuten siis näette ja voitte huomata, korttipakka on minulle yhtä kuin päiväkirja, rannekello, taskulaskin, koulutodistus, vaihtosukat, ruokalista, säätiedotus, ST:n fanclubin jäsenkortti ja mopon virityskäsikirja.

Tämä tarina on osapuilleen tosi.

Bulgarialainen taikuri

Taikuri tekee suuren hehkutuksen jälkeen taikatemppeja, jotka eivät ole varsinaisia temppeja ollenkaan, tai ainakin niiden tekotapa on kenen tahansa arvattavissa.

Viimeisiä hätävaroja heikon päivän varalle

Hoblaa

Kaksi sirkusakrobaattia valmistautuu liioitellun ihmeelliseen temppeuun. Kaikkien jätti valmisteluiden jälkeen toinen vain hypää toisen syliin ja huutaa ”hoblaa”

Autiomaavitsit

- mies on autiomaassa ja huutaa vettä; vihdoinkin tuodaan lasi, ja hän kostuttaa siihen kampansa ja kampaa hiuksensa
- mies on taas janoissaan, hänelle tuodaan solmiota, jota hän ei huoli; vihdoinkin pääsee ravintolaan, jossa onkin solmiopakko.
Viimeisiä hätävaroja, kun vitsit ovat todella vähissä.

Kellosketsi

Kauppias esittelee hienoa kelloa, missä on kaikki hienoudet televisiosta ja mikroaaltouunista lähtien. Sitten ostaja, kysyy, miten siitä näkee ajan. Myyjä vastaa: ”Ei kai sitä nyt sentään kaikkea voi yhdeltä laitteelta vaatia.”

Kokisjuttu

“Haluatko kokista?” “Joo.” “Kokise sitten.” “Kokikokikoki...”

Tuhannesti terveisiä

Kaksi poikaa nukkuu. Toinen herättää toisen ja kertoo Maijalta erveisiä. Sama toistuu useita kertoja. Monesti toinen kiittää terveisistä, mutta vihdoinkin hän kysyy, miksi niistä terveisistä pitää aina kertoa. Toinen vastaa, että Maija lähetti tuhannesti terveisiä.

Paunun bussi

Vapaaehtoiset ulos. Otetaan ensimmäinen sisään, ja leikin vetäjä näyttää hänelle liikkein, miten mennään linja-autoon, maksetaan matka, ajetaan kuoppaista tietä ja jäädytään pois autosta. Vetäjä ei selitä, mikä tapahtuma on kyseessä. Vapaaehtoisen pitää näyttää samat liikkeet seuraavalle vapaaehtoiselle, ja tämä taas seuraavalle. Katsotaan kuinka esitys muuttuu vapaaehtoisten lisääntyessä.

Karhunkaato

Valitaan vapaaehtoiset, joille annetaan erilaisia tehtäviä.

Kaksi toimii esirippuina, yksi on kosteutta puhkuva suo, joku mänty, joku mäntypistiäinen, joku tikka, joku partiolainen, joku teltta jonka partiolainen pystyttää, joku vihainen karhu joka käy partiolaisen kimppuun, joku karhunkaataja.

Vapaaehtoisiksi valitaan leiriläisiä. Voidaan ottaa myös pomoja, jolloin pikkuset voivat äänestää mitä he kulloinkin tekevät samalla kun tarina etenee.

Laululeikki

Esitetään jokin tuttu laulu leikkien sitä samalla. Isosryhmä näyttää mallia, mutta yksi tekee tarkoituksellisesti kaiken väärässä rytmissä ja väärään aikaan.

Mummo ja hulttionuori

Hulttio tulee ryöstämään mummoa, mutta mummo onkin moderni mummo, joka kääntää tilanteen ympäri ja lopulta ryöstää hulttion rahat.

Koulu palaa

Huoltoasemalla alkaa käydä tiiviiseen tahtiin asiakkaita, toinen toistaan kiireisempiä. Kaikki ostavat kanisteriin bensiniä. Lopulta huoltoaseman omistaja kysyy yhdeltä kiireiseltä asiakkaalta, mitä oikein tapahtuu. Asiakas vastaa: “Koulu palaa.”

Tatuointistudio

Sketsiin tarvitaan kasvomaaleja tai muita ihosta helposti lähteviä maaleja. Mies tulee ottamaan selkäänsä jonkun rajun prätäkätuoinnin. Puhuvat siinä liittämistä ja vapaudesta yms. prätkä ja tatuointijuttuja. Homman ollessa valmis mies näyttää selkäänsä, jossa on perhonen... Toisena tatuointiin tulee mies, joka on ottanut nuoruudessaan kirkkoveneen selkäänsä. Mies kyselee saako tatuoinnin häivytettyä jotenkin. Tatuointsija suostuu. Taas käydään keskustelua jostakin, mistä syntyy hauskaa dialogia. Vähän ajan päästä homma on valmis. Tatuointsija on tehnyt selkään nyt muutaman veneen lisää ja selittää, että siinä on nyt kirkkovenekilpailut.

Leikkejä

Murhaaja

Ollaan piirissä, ja yksi valitaan murhaajaksi, esim. sillä tavoin, että kaikki saavat paperilapun ja yksi saa paperin, jossa lukee “murhaaja”. Hän sitten alkaa murhata muita. Tämän hän voi tehdä kahdella tavalla:

- iskemällä silmää

- puristamalla vieressä olevan kättä esim. viidesti, hän taas naapuriaan neljästi, seuraava taas yhtä vähemmän, ja lopulta yhden puristuksen saanut tulee murhatuksi.

Murhattu sanoo: “Kuollut.” Tämän jälkeen hän poistuu piiristä ja murhaaja jatkaa työtään. Kun joku alkaa epäillä murhaajaa, hän sanoo: “Syytän.” Jos joku toinen voi vielä todistaa, nämä kaksi voivat neuvotella yhdessä, ja jos heidän epäilyksen kohteensa on sama, he voivat tuoda yhteisen syytöksensä julki. Jos epäily ei olekaan murhaaja, leikki jatkuu kunne murhaaja on löytynyt.

Telepatialeikki

Osaa kuka osaa

Voi kuinka ihminen onkaan kaunis

Ollaan ympyrässä, peili kiertää, ja jokaisen pitää katsoa siihen ja sanoa kolmesti nauramatta: “Voi kuinka ihminen onkaan nuorena kaunis.” Pokkansa menettänyt putoaa leikistä. Leikki kannattaa aloittaa jostakusta, josta voi arvata, että pokkaa katoaa varmasti. Tämä lisää yhteistä hilpeyttä ja putoavien määrää.

Bingo

Ollaan kahdessa piirissä, sisä- ja ulko-. Lauetaan kolme kertaa piirin pyöriessä vastakkaisiin suuntiin “Kaksi mustaa kissaa istui ikkunalaudalla” ja sitten sanotaan “ja bingo oli sen nimi”, sitten lausutaan kirjain B (tervehditään kädestä vastapäistä toisen piirin jäsentä), I (taas tervehditään), N (taas tervehditään), G (taas tervehditään), O (taas tervehditään) ja sitten sanotaan yhteen äänteen BINGO ja halataan vastapäistä toisen piirin jäsentä.

Tuoliin istuutuminen

Seistään piirissä. Puuttuu yksi tuoli. Lähdetään kiertämään musiikin soidessa, ja kun musiikki katkeaa, pitää istuutua. Aina vähennetään yksi tuoli, ja joukko hupenee. Jäljelle jäänyt on voittaja.

Sylileikki

Istutaan piirissä. Leikin vetäjä antaa ohjeita: “Kaikki joilla on siniset sukat siirtyvät kaksi sijaa oikealle. Kaikki, jotka eivät ole tänä aamuna pesseet hampaitaan, neljää sijaa vasemmalle.” Leikki jatkuu tähän tapaan.

Salamatietokilpailu

Kaikki seisovat lattialla. Joku esittää tietokilpailukysymyksiä niin, että voi vastata sanomalla “ei” tai “kyllä”. Ei kuitenkaan sanota mitään, vaan myönteisesti vastattaessa käännyttään vasemmalle, muuten taas oikealle. Kysymykset tulevat tiuhaan tahtiin, niin että miettimisaikaa ei ole. Väärin vastanneet putoavat leikistä.

Sekahedelmäkeitto

Istutaan piirissä, yksi on keskellä. Joukko on jaettu kolmeen ryh-

mään, omenoihin, appelsiineihin ja banaaneihin. Keskellä oleva huutaa näistä jonkin ryhmän, ja siihen kuuluvat yrittävät vaihtaa paikkaa keskenään (vieruskaverin kanssa ei saa vaihtaa). Keskellä oleva yrittää myös vallata itselleen paikan, niin että taas jää yksi yli. Voi myös huutaa että sekahedelmäkeitto, ja silloin kaikki vaihtavat paikkaa keskenään.

Revot ja rotat

Seistään kahdessa rivissä. Toiset ovat repoja ja toiset rottia. Leikin johtaja huutaa "rotat" tai "revot", ja sen mukaan ryhmä juoksee pakoon leikkialueen sivurajan taakse, ja toinen ryhmä yrittää juosta kiinni.

Ulkoleikki.

Eläinleikki

Kaikki ovat piirissä, ja jokaiselle annetaan jonkin eläimen nimi. Paria poikkeusta lukuun ottamatta kaikissa lapuissa on saman eläimen nimi. Sitä ei saa paljastaa kenellekään muulle. Leikin vetäjä sanoo, että tehtävänä on pitää vieruskaverista tiukasti kiinni, ettei tämä pääsee istuutumaan ja toisaalta on yritettävä itse istuutua, kun kuulee sanottavan oman eläimen nimen. Aluksi on pari hämyä. Sanotaan niiden kahden poikkeuseläimen nimet, jotka ovat vain yhdessä paperissa. Tämän jälkeen sanotankin sen eläimen nimi, joka on loppuissa papereissa, joten viimeiseksi kaikki kellahtavat maahan.

Kevennetty jalkapallo

Joukkueet ryhmittyvät sivurajoille, ja niiltä saa osallistua peliin, kunhan ei poistu rajaviivalta. Maalia sieltä ei vain saa potkaista. Muuten pelataan kolmen hengen ketjuissa, niin että rivin toisesta päästä tulee uusia pelaajia ja entiset taas siirtyvät jonon toiseen päähän. Peliajat ovat lyhyitä, minuutin kerrallaan. Myös maalista vaihtuu.

Paperille mahdolluttaminen

Valitaan parit ja heille annetaan paperi. Heidän pitää mahtua seisomaan sille niin, että mikään ruumiinosa ei kosketa lattiaa. Tehdävä vaikeutuu niin, että paperi aina puolitetään. Pienimmälle paperille mahdolluttanut pari on voittaja.

Ahtaaseen tilaan mahdolluttaminen

Koko leiri ahtautuu yhteen pieneen tilaan.

Toinen paperileikki

Pareille annetaan paperilaput, joissa on eri ruumiinosien nimiä. Jos siinä on esimerkiksi pää, pitää asettua seisomaan sillä tavoin, että lappunen on parin päiden välissä ja pysyy siinä. Se voittaa, joka selviytyy useimmista lapuista.

Suohon laulaminen

Kaksi ryhmää. Kummankin pitää keksiä lauluja, joissa mainitaan esim. jonkin eläimen nimi. Jos ei keksi, joutuu pudottautumaan ensin polvilleen, sitten istualleen ja vihdoinkin makuulle, jolloin on hävinnyt.

Humalaviesti

Ryhmytään muutaman hengen joukkueisiin. Pitää kiertää noin kymmenen metrin päässä oleva paalu ja pyöriä sen ympäri kymmenen kertaa (paaluna voi toimia myös joku ihminen). Tämän jälkeen on juostava ryhmän luo tasapainoastinsa kadottaneena ja jatkettava viestiä.

Vaatteidenvaihtoviesti

Ryhmälle annetaan muutama vaatekappale. Aloittajan pitää pukea ne päälleen ja juosta ne päällä pieni matka. Tämän jälkeen pitää luovuttaa vaatteet seuraavalle viestin viejälle, joka taas pukee ne päälleen. Ryhmän sopiva koko on noin neljä henkeä.

Ryhmänkokoamisleikki

Kirjoitetaan lappuja niin, että neljä tai viisi saavat samanlaisen lapun. Ryhmän pitää koota itsensä sen jälkeen, kun on vapaasti levittäytytty tilaan. Voittaja on se ryhmä, joka ensinnä saa porukkansa kasaan.

Kaksi versiota:

- lapuissa on eläinten nimiä, ja ryhmät kokoavat itsensä äänтеле-mällä niin kuin kyseinen eläin.

-lapuissa on toisiaan muistuttavia sukunimiä (esim. Minkkinen, Ninkkinen, Pinkkinen, Rinkkinen), ja sukunimiä huutelemalla löydetään oma joukko.

Leikkiä voi käyttää esimerkiksi JK-ryhmien kokoamiseen.

Aikakävely

Pitää kävellä minuutin verran. Virhepisteitä saa väärin arvioidusta ajasta.

Sopii vaikkapa jonkin lähetyksenkin rastitehtäväksi.

Musiikkitietokilpailu

Soitetaan kappaleita (vain pieniä pätkiä), ja sitten jälkikäteen kerrotaan, mitä niistä kysytään. Välillä voi kysyä vaikka laulajan nimeä, välillä myös epäoleellisuuksia, kuten mitä paikkakuntia laulun sanoissa mainittiin.

Kahden tulen välissä, polttopallo joukkueittain

Aluksi kummallakin joukkueella on valittuna yksi polttaja, joka menee polttolinjan taakse. Kun omasta joukkueesta joku palaa, tämä ja palanut tulee alkuperäisen polttajan sijalle. Sitä mukaa kuin pelaajat palavat he siirtyvät polttajiksi. Se joukkue voittaa, jolta viimeksi jää pelaajia kentälle.

Naruun kytkäytyminen

Sekä jalkapalloa että polttopalloa voidaan pelata siten, että kytkäydään samaan naruun kaverin kanssa. Parit pelaavat mahdollisesti eri suuntiin. Esimerkiksi Seuris-päivien aikana koko leiri voi pelata niin, että JK-ryhmät sidotaan yhteen naruilla ja syntyneistä viiden tai kuuden hengen ryhmistä kootaan kaksi toisiaan vastaan pelaavaa joukkuetta.

Yksi tuoli pois

Piirin keskellä on tuoleja yksi vähemmän kuin on piirissä olijoi-ta. Soitetaan musiikkia ja kun se katkaistaan, istuudutaan alas. Yksi putoaa leikistä, ja taas vähennetään yksi tuoli. Leikkiä jat-ketaan niin kauan kuin vain yksi on jäljellä

Hattu kiertää

Istuudutaan piiriin, ja siinä kiertää hattu. Jokaisen piirissä olevan pitää laittaa se päähänsä ja sitten antaa naapurille. Taustalla soi musiikki, joka katkeaa sattumanvaraisesti. Kenelle hattu jää sil-loin käteen, putoaa leikistä pois.

Raajaleikki

Leikin vetäjä huutaa esim. "viisi", ja ryhmän on asetettava sellaiseen rykelmään että se on lattialla viiden raajan (käsi/jalka) varassa. Nopeampi ryhmä saa aina pisteen. Kilpaillaan vaikkapa kolmeen pisteeseen saakka.

Lipunryöstö

Loppukesän leireillä

Hattuleikki

Hattu kiertää ringissä soiton kuuluessa taustalla. Leikistä putoaa se, jonka kädessä hattu on soiton pysähtyessä.

Läpsyttelyleikki

Ollaan etunojassa lattialla niin, että vieressä olijoiden kädet ovat ristissä keskenään. Viesti kulkee niin, että yhdellä lattiaan lyönnillä suuntaa ei muutu, kahdella muuttuu. Joka sekoaa, se putoaa pois.

Sokkojalkapallo

Pelaajat pelaavat jalkapalloa ringin sisällä silmät sidottuina. Muut huutelevat ohjeita. Palloon on mahdollisesti kytketty kulkunen.

Sosiaalilitta

Tehdään kolmen hengen joukkueita ja kaksi toisistaan kiinni pitävää ihmistä määrätään kiinniottajiksi ja toinen kahden hengen ryhmä on takaa ajettavana. Myös kolmen ryhmässä ryhmän jäsenet pitävät toisistaan kiinni. Takaa ajettavat pääsevät turvaan, kun ne liittyvät kolmen hengen ryhmään, niin että syntyy viiden hengen ketju, jonka toisesta päästä joutuu kaksi laitimmaista lähtemään liikkeelle ja takaa ajettaviksi. Jäätään ehkä kiinni he voivat heti aloittaa entisten kiinniottajiensa takaa-ajon.

Sokkona järjestäytyminen

Kaikki leikkijät (eli koko rippikoulu) sulkevat silmänsä liinalla. Tämän jälkeen ryhmän tehtävä on asettua riviin erilaisilla perusteilla (aakkosjärjestys, pituus...)

Mönkimisleikki

Voi toteuttaa vain keittiöllä. Rippikoulu jakaantuu kahteen riviin. Istutaan peräkkäin lattialle, niin että ollaan hajareisin toisen ihmisen takana. Tämän jälkeen ryhmät mönkivät tietyn matkan istuma-asennossa. Nopeampi voittaa.

Ryhmien välinen kilpasarja

Itaohjelmassa voi hyvin kilpailuttaa JK-ryhmiä vaikkapa niin, että tehdään osakilpailujen sarja, jossa on ilmapallon puhallusta, tulitikun heittoa, tarkkuuspalloa...

Evoluutioleikki

(Sopii esim. päivään, jolloin on Jumala maailman Luoja –oppi-tunti)

Alussa kaikki ovat Ameeboja ja "uivat" käsillään. Kohtaa toisen ja mennään Kivi-Paperi-Sakset siittä, kumpi pääsee evoluutiokehityksessä eteenpäin. Voittajasta tulee Kirppu ja häviäjä jää ameebaksi. Kirppu napsuttelee sormiaan ja etsii toisen kirpun. Taas mennään Kivi-Paperi-Sakset ja voittajasta tulee Jänis, häviäjä tipahtaa takaisin ameebaksi. Jänis heiluttelee käsiään korvina pään yläpuolella ja etsii joukosta toisen jäniksen. Jälleen häviäjä ti-

pahtaa ameebaksi ja voittajasta tulee Gorilla, joka jyskyttää nyrkkejään rinnan päällä. Gorilla etsii kaltaisensa ja voittajasta tulee IHMINEN ja joutuu leikistä pois (ns. voittaa). Kivi-Paperi-Sakset –kisan häviäjä tipahtaa siis aina ameebaksi ja joutuu aloittamaan koko rumban alusta ameebana.

Noita Pimpelipom (tutustumisleikki)

Yksi leiriläisistä on Noita Pimpelipom, jolla on viltti. Huoneesta sammutetaan valot ja kaikki leiriläiset haahuilevat pimeässä huoneessa sikin sokin. Noita Pimpelipom huutaa "Nyt saapuu Noita Pimpelipom" ja leiriläiset menevät pelokkaina polvilleen kyyryyn ja painavat päänsä polviin, jotteivät näe vierustovereitaan. Tämän jälkeen Noita kuljeskelee leiriläisten joukossa, piilottaa yhden heistä viltin alle ja pyytää muita avaamaan silmänsä ja nousemaan ylös. Muut leiriläiset arvaavat kenet leiriläisistä Noita oli piilottanut viltin alle. Ensimmäisenä oikein arvanneesta tulee uusi Noita Pimpelipom.

VALIO-kisa

2 joukkuetta, molemmissa 5 henkeä. Jokaiselle joukkueen jäsenelle ripustetaan kaulaan kirjain; yhdelle V, toiselle A, kolmannelle L, neljännelle I ja viidennelle O. Molemmilla joukkueilla on samat kirjaimet kaulassa. Kilpailijat seisovat rivissä ja kisan vetäjä huutaa yksitellen erilaisia kirjaimista muodostettavia sanoja (esim. loiva, olvi, voi, ovi, ali, lovi). Joukkueen on mahdollisimman nopeasti mentävä siihen järjestykseen että oikea sana muodostuu. Ne, joiden kirjaimet eivät esiinny sanassa menevät selin. Nopeampi joukkue saa pisteen. Peliä voi vaikeuttaa siten, ettei sanaa huudeta suoraan joukkueille vaan heidän on vihjeestä arvattava oikea sana. Esim. "Älä ota sitä vakavasti!" Sanana voi toki olla muukin kuin valio.

Tunnelipallo

Ryhmittäydytään kahteen jonoon ja asetutaan haara-asentoon. Ryhmän ensimmäinen laittaa pallon tulemaan haaravälistöön taakse päin. Kun takimmainen saa pallon, hän kiiruuttaa jonon ensimmäiseksi ja panee taas pallon liikkeelle. Näin mennään, kunnes joukkue on saavuttanut maalin.

Arabialainen jalkapallo

Kaksi joukkuetta ovat kahdessa jonossa. Toinen joukkueen etummainen pelaaja potkaisee pallon käsistä samalla kun alkaa kiertää omaa jonoaan ympäri. Samalla toinen joukkue ottaa pallon kiinni ja toimittaa sen haaravälistöön ryhmän takimmaiselle. Kun pallo on takimmaisella pelaajalla, toisen joukkueen juoksija joutuu lopettamaan juoksunsa. Pisteitä saa sen mukaan kuin hän on ehtinyt juosta kierroksia.

Halileikki

Tytöt ja pojat ovat kahdessa piirissä, joissa kummassakin kiertää kaksi sydäntä, punainen ja sininen. Soitetaan musiikkia, ja kun musiikki katkeaa, sydänten haltijat saavat halata toisiaan. Leikki kannattaa säästää leirin loppupuolelle.

Formulakisat, välineinä äänet

Ollaan ringissä. Normaaililla formulaäänellä suunta pysyy ennallaan, jarrutusäänellä vaihtuu.

Formulakisat, välineinä tyynyt

Keittiön lattialla ollaan pareittain. Toinen parista on moottori, joka vetää tyynyllä istuvaa kuljettajaa. Parhaat jutut ovat tietysti omatekoisia sisäpiirijuttuja, jotka voi käsittää vain leirillä mukana ollut. Hienoa olisi sekin, jos joka leirillä syntyisi jotain, mikä osaltaan täydentäisi tätä kokoelmaa.

mukaan. Myös silmienvärien mukaan voisi olla haastavaa mennä järjestykseen tms.

Zombie

Tavoitteena on oppia nimiä. Aluksi ollaan ringissä tai melko vapaasti jossakin pienehkössä tilassa. Yksi ryhmästä on kerrallaan zombie. Hän valitsee saalikseen jonkun ryhmäläisen ja lähtee saalistamaan häntä zombiemaisesti kävelleen, eli kädet ojollaan, jalat tönkkönä ja hullu tuijotus katseessa. Kun zombie on valinnut uhrinsa ja lähentynyt kävelemään häntä kohti, voi uhri pelastautua vain huutamalla jonkun toisen ryhmäläisen nimen. Kun zombie kuulee uuden nimen, hänen pitää lähteä saalistamaan uutta uhria. Zombien tavoitteena on saada kiinni joku sellainen, joka ei ehdi huutaa uutta nimeä ennen kuin zombie on tavoittanut hänet. Se joka jää kiinni, joutuu olemaan uusi zombie.

Poika suojelee tyttänsä ilmapalloa

On tyttö-poikaparit. Tytön jalkaan sidotaan ilmapallo. Mennään kentälle. Pojat yrittävät puhkaista tyttöjen ilmapalloja ja samalla suojella oman tyttänsä palloa. Viimeiseksi jäljelle jäänyt pari on voittaja.

Riiaa, ondoo, oblaa ja URBAA!

Tavoitteena on oppia hyväksymään mokaaminen iloisesti. Olaan ringissä, ja läheteään viesti eteenpäin. Riiaa! = viesti menee eteenpäin seuraavalle rinkiäiselle (kauhotaan viesti kädellä eteenpäin). Ondoo! = viestin suunta vaihtuu (nostetaan molemmat kädet kilveksi kropan eteen). Oblaa! = viesti hyppää yhden ringissä seisova yli, mutta jatkaa samaan suuntaan (hypätään ylös kädet suorana). Urbaa! = tämän saa sanoa aina kun mokaa, liike on vapaa! Homman tavoitteena on pitää viesti käynnissä mahdollisimman pitkään ja rempseästi. Liikkeitä voi suurennella.

Yövärtija

Leikkijät istuvat lattialla, yksi vapaaehtoinen, joka on vartija istuu penkillä. Valot sammutetaan ja leikin vetäjä koskettaa jotakuta tai joitakuita piirissä istuvia, ja he menevät hiljaa piiloon. Valot sytytetään ja vartija yrittää muistaa, kuka tai ketkä puuttuvat. Jos vartija muistaa, niin toinen piilossaolijoista tulee uudeksi varti-jaksi.

Kädenlyönti

Valitaan vaikka 10 vapaaehtoista. Yhden silmät sidotaan ja se istuu tuolille muiden leikkijöiden keskellä pitäen toista kättä polvellaan, kämmenpuoli ylöspäin. Leikkijät lyövät vuorotellen läpyn sokon käteen ja sokko yrittää arvata, kuka läpyn löi. Jos hän arvaa oikein, niin hän pääsee pois ja läpyn lyöneestä tulee uusi sokko. Yleisöstä tulee vanhan sokon tilalle uusi leikkijä piiriin.

Äänetöntä tutustumista

Ryhmän vetäjä antaa ohjeen jo valmiiksi riviin järjestäytyneelle porukalle:

= Järjestäytykää syntymäjärjestykseen niin, että rivin ensimmäisenä on vuoden alussa syntynyt ja takimmaisena vuoden lopussa syntynyt. Toimikaa niin, ettette puhu toisillenne mitään, vaan kaikki paikanvaihto tapahtuu jotenkin muutoin kommunikoinnalla kuin sanoja käyttäen.

- Kun rivi on valmis, tehdään tarkistuskierron niin, että jokainen sanoo vuorollaan oman syntymäpäivänsä ja tarvittaessa vaihdetaan paikat vastaamaan oikeaa syntymäjärjestykseen.

Variaatioita: Järjestäydytään riviin aakkosjärjestykseen vaikkapa etunimen / toisen nimen / sukunimen / äidin tyttönimen

Huutokisa

Ryhmä jaetaan neljään joukkueeseen (A, B, C, D), jotka asettuvat pelikentän reunoihin jonoiksi niin, että ryhmät ovat kosketusetäisyydellä toisistaan ikään kuin ryhmäjonon keskelle muodostuisi tyhjä neliö. A-joukkuetta vastapäätä on C- joukkue ja B:tä vastapäätä on D-joukkue.

Ryhmille annetaan tehtäväksi keksiä oma yhteinen nelisanainen yhdyssana (esim. omakotitalotontti, paperinenälinapaketti...), jota muut ryhmät eivät saa kuulla ennen kuin varsinaisessa kisassa.

Kisassa on ensin vastakkain kaksi joukkuetta, vaikkapa A ja C. Ne ovat asettuneina pelialueen vastakkaisille puolille ja kun pelinjohtaja antaa merkin, niin molemmat joukkueet alkavat kuoroina huutaa omaa tunnussanaansa. Voittopisteen saa se joukkue, jonka edustaja nostaa ensimmäisenä kätensä ja vastaa oletuksensa vastapäisen joukkueen nelisanaisesta yhdyssanasta ja se on oikein. Joukkueitten sivuilla olevien kahden muun joukkueen tehtävänä on vain häiritä kisaavia joukkueita.

Seuraavassa erässä vastakkain ovat B- ja D-joukkueet. Heidän huutokisaansa häiriköivät joukkueet A ja C. Ja jos vielä ryhmäläiset jaksavat huutaa, niin voidaan vielä lopuksi ottaa finaali peli kahden edellisen erän voittajien kesken.

Muistipeli

Ryhmästä pyydetään kaksi vapaaehtoista (A ja B), jotka poistuvat kauemmaksi muusta joukosta niin, etteivät he ole näkö- tai kuuloetäisyydellä muihin nähden. Koko muu ryhmä jaetaan pareihin ja kun parit ovat löytäneet, niin he saavat tehtäväksi keksiä oman tunnussanan tai liikkeen tms, jolla heidät tunnustaa pariksi.

Kun kaikki parit ovat omat tunnuksensa keksineet ja sijoittuneet erilleen omasta parista satunnaisesti muodostettuun jonoon tms. muodostelmaan, kutsutaan ensiksi muun ryhmän ulkopuolelle viety pari (A ja B) paikalle. Heille annetaan tehtäväksi pelata muistipeliä vuorotellen niin, että omalla pelivuorollaan he saavat käydä koskettamassa ensin yhtä ja sitten toista pelaajaa olkapäähän. Jos sattumalta nämä summassa valitut pelikaverit äänitelevät tai liikkuvat samalla tavalla, niin pelaaja saa heidät omalle puolelleen. Tästä edetään muistipelin lautaversioon säännöillä.

Näin muistipelin voittaja on hän (A tai B), jonka takana on isompi jono pelaajia kuin toisella pelaajalla (A tai B).

Jos ryhmällä on intoa ja aikaa, niin voidaan valita uusi pelaajapari. Taas muut ottavat itselleen parin ja keksivät oman tunnarin jne.

JOO!

Tavoitteena oppia hyväksymään kaikkien tekemiä hulluja ideoita. Kävellään ryhmässä sokin sokin ja joku aloittaa keksimällä ensimmäisen idean: ”Pelataan tennistä!”, johon kaikkien tulee vastata: ”Joo!” ja aloittaa tenniksen pelaaminen. Tätä tehdään siihen asti kunnes joku seuraava (kuka vaan) sanoo, että ”Hei maila meni rikki, korjataan se.” Tähän taas: ”JOO!” ja ruvetaan korjaamaan mailaa. Tarina ja sen esittäminen voi edetä loogisesti tai sitten ei. Tarkoituksena on että kaikki tekevät samaa asiaa ja hyväksyvät hullutkin ideat!

Paljastusrinki

Tavoitteena on tutustua ihmisiin, saada tuntumaa siitä, millaisia ihmisiä porukassa on. Ollaan ringissä (seisotaan tai istutaan tuoleille) ja yksi on ensimmäisenä keskellä. Hänen täytyy tehdä itsestään joku ns. paljastus, esim: ”Minulla on punainen hammas-

harja.” Kaikki ringissä olijat, joilla myös on punainen hammasharja, nousevat ja vaihtavat paikkaa. Keskellä olijan tavoitteena on kiilata johonkin väliin ja saada itselleen paikka ringistä. Se joka jää ilman tuolia/paikkaa, joutuu menemään keskelle ja tekemään paljastuksen. ”Paljastukset” voivat olla ihan tavallisia tutustumisjuttuja: meillä on koira, mulla on kaksi siskoa, tykkään salmiakista...

Venytyks ryhmäkilpailuna

Ryhmäkilpailuna toimii niin, että leikinvetäjä piirtää lyhyen reitin maahan. Kaikkien ryhmäläisten on selvittävä matkasta mahdollisimman vähillä askelilla koskematta maahan. Ryhmäläisten yhteenlaskettu askelmäärä ratkaisee. Vetäjän pitää katsoa, että ei oiota, eikä oteta tukea maasta. Kovia mäkiä kannattaa välttää, sillä tämä tehtävä on haastava tasaisellakin kentällä.

Venytyks yhteisleikkinä

- Leiriporukka asettuu ympyrään. Jalkaterät asetetaan kiinni toisiinsa. Leikki lähtee liikkeelle niin, että vuorotellen leikkijät asettavat oikean jalkateränsä aina seuraavaan jalkaterään kiinni. Aluksi siis viereisen vasempaan jalkaan, sitten taas seuraavaan jalkaterään jne. Leikissä yritetään pysyä pystyssä mahdollisimman kauan, sitä auttaa, jos leikkijät ottavat toisiaan harteilta kiinni. Lopussa ollaan jo aikamoisessa yhteiskasassa.

Pallohaaste

Leiriläiset asettuvat riviin. Tarkoitus on saada pallo mahdollisimman nopeasti jonon päästä päähän niin, että pallo kulkee jokaisen käsien kautta. Leikinvetäjä ottaa aikaa ja kertoo sen ryhmälle, yrittäen saada ryhmän tekemään homman yhdessä ja nopeammin. Jonoa saa muokata, asentoja voi muuttaa, kunhan jono näyttää jonolta ja jokainen koskee palloon aikaa otettaessa. Legendan mukaan pallon saa kulkemaan alle viidessä sekunnissa jonon läpi.

Rippikoulurompun virikkeet

Rompulla on iltaohjelmiksi sopivia virikkeitä:

iltaoh.htm

Kättelyrinki (esim. aamukuulumiset ”kaupunkipäivässä”)

* kaksi vastakkaista piiriä, jossa joko ulko-/sisäpiiriläiset saavat vuorotellen jatkettavakseen jonkun lauseen alun, esim. ”Heräsinkin...”, ”Otan mukaani leirille...”, ”Tänään aion...”, ”Hiljaisuus on mulle...”

Luottamuskävely (ohjausmerkein)

* valitaan parit, sovitaan kumpi on edessä ja kimpä takana; ensin edessä oleva sulkee silmänsä ja takana oleva lähtee kuljettamaan pariaan huoneessa puhumatta parin kanssa mitään - ainoastaan käsimerkit selkään kertovat edessä olevalle suunnan, jonne kulkea;
* vaihdetaan kuljetettavaa, edellytetään hiljaisuutta kaikilta huoneessa olevilta;
* lopussa keskinäinen keskustelu koetusta (jakaminen);

Lahjananto (kokonaisvaltaista ilmaisua sanoitta)

* jakaannutaan kahteen rintamaan, asetutaan suoraan linjaan vastakkaisella seinällä seisovan kaverin eteen toiselle puolen huonetta;
* sovitaan kumpi rintama on a ja kumpi b, jotta tiedetään, kummat lähtevät ensin viemään / kuljettamaan omaa lahjaansa parilleen

toiselle puolelle huonetta;

* hiljaisuuden vallitessa lahjat viedään ja kun koko toinen ”rintama” on lahjansa vienyt, käydään läpi kierros, mitä kukin luuli saavansa ja mitä oikeasti oli saanut pariltaan;

* toinen rintama keksii nyt vuorostaan lahjansa ja alkavat kuljettaa lahjojaan pareilleen;

* käydään harjoituksen purkukierros yhteisesti;

Kättelyrinki (esim. aamukuulumiset ”kaupunkipäivässä”)

* kaksi vastakkaista piiriä, jossa joko ulko-/sisäpiiriläiset saavat vuorotellen jatkettavakseen jonkun lauseen alun, esim. ”Heräsinkin...”, ”Otan mukaani leirille...”, ”Tänään aion...”, ”Hiljaisuus on mulle...”

Luottamuskävely (ohjausmerkein)

* valitaan parit, sovitaan kumpi on edessä ja kimpä takana; ensin edessä oleva sulkee silmänsä ja takana oleva lähtee kuljettamaan pariaan huoneessa puhumatta parin kanssa mitään - ainoastaan käsimerkit selkään kertovat edessä olevalle suunnan, jonne kulkea;
* vaihdetaan kuljetettavaa, edellytetään hiljaisuutta kaikilta huoneessa olevilta;
* lopussa keskinäinen keskustelu koetusta (jakaminen);

Lahjananto (kokonaisvaltaista ilmaisua sanoitta)

* jakaannutaan kahteen rintamaan, asetutaan suoraan linjaan vastakkaisella seinällä seisovan kaverin eteen toiselle puolen huonetta;

* sovitaan kumpi rintama on a ja kumpi b, jotta tiedetään, kummat lähtevät ensin viemään / kuljettamaan omaa lahjaansa parilleen toiselle puolelle huonetta;

* hiljaisuuden vallitessa lahjat viedään ja kun koko toinen ”rintama” on lahjansa vienyt, käydään läpi kierros, mitä kukin luuli saavansa ja mitä oikeasti oli saanut pariltaan;

* toinen rintama keksii nyt vuorostaan lahjansa ja alkavat kuljettaa lahjojaan pareilleen;

* käydään harjoituksen purkukierros yhteisesti;

Improvisaatioharjoituksia

Improvisaatioleikit ja -tekniikat

Rippikouluryhmän kanssa on mahdollista käyttää erilaisia improvisaatio leikkejä olosuhteiden mukaan kehittämään ryhmän sisäisiä vuorovaikutustaitoja ja mitä vaan ikinä keksii. Ennen kaikkea leikkiminen on hauskaa yhteistä toimintaa!

Leikeissä erityisen tärkeää on heittäytyminen ja aktiivisuus. Oma vireystaso ja aktiivisuus välittyvät muihin leikkijöihin ja parhaimmillaan leikit ovat hyvin vapautuneita ja vauhdikkaita. Aluksi kannattaa kuitenkin toteuttaa mahdollisimman yksinkertaisia ja vähän vaativia leikkejä. Ryhmän oppiessa tuntemaan toisensa ja lämmittessä voi siirtyä enemmän aktiivisuutta ja heittäytymistä vaativiin leikkeihin. Esimerkiksi isosten kanssa voitaisiin tehdä eri leikkejä, kuin koko leirin kesken.

Leikkien toteuttamisessa tarvitaan pelisilmää, jotta löydetään oikealle ryhmälle oikean tyyppinen leikki. Leikit ovat hyviä työkaluja leirin ryhmäytymistä ajatellen, mutta eivät välttämättömiä. Joillekin vetäjille leikit eivät välttämättä ole mielekäs toimintamalli.

Improvisaatiotekniikoita voidaan hyödyntää esimerkiksi iltaohjelmien suunnittelussa ja toteutuksessa. Tekniikat ovat improvisaatioteatterin pohja, joita muokkaamalla ja yhdistelemällä saadaan aikaan monipuolista improvisaatiota. Tekniikoiden vaihtelevat vaihtelevat huomattavasti, mutta yksinkertaisillakin tekniikoilla onnistuu tekemään hyvää teatteria.

Iltaohjelmia suunniteltaessa voi vaikka käyttää tekniikoita ideoiden herättäjinä, jolloin on mahdollista suunnitella valmis kohde, jollei halua improvisoida kaikkea alusta asti. Monia tunnettuja improvisaatiotekniikoita on käytetty pohjana monissa leireillä nähdystä iltaohjelmista. Improvisaatiotekniikat kuten leikitkin ovat vain työkaluja, joita voi käyttää suunnittelun apuna oman harkinnan mukaan.

Improvisaationäyttelemissä on muutamia peruseriaatteita, jotka on hyvä muistaa. Tärkeää totta kai on heittäytyminen ja keskittyminen, joka näkyy selkeimmin katsojalle. Näyttelijöiden kesken on tärkeää toisen kuunteleminen ja havainnointi. Kaikesta, mitä toinen lavalla tekee ja sanoo, tulee olla tietoinen ja reagoida siihen. Tärkeää on myös pystyä luopumaan omista valmiiksi suunnitelluista ideoista ja ajatella, että toisen ideat ovat aina parempia, jolloin kohtausta rakennetaan yhdessä toisen/toisten kanssa. Ensimmäisenä kohtausten alkaessa on hyvä selvittää henkilöiden keskinäinen suhde, paikka sekä ylä- ja alastatus (Mikä on henkilöiden keskinäinen status).

Leikit eli lämmittelyt

Taputusleikki

Mitä harjoitellaan: kuunteleminen, keskittyminen, reagointi
Kaikki menevät piiriin ja joku piiristä aloittaa taputtamalla keran ja kohdistamalla taputuksen toiselle piirissä olijalle, joka jatkaa taas välittömästi taputusta eteenpäin, jollekin toiselle. Tavoitteena on saada taputuksesta jatkuvaa, jolloin kaikki ovat keskittyneitä ja valmiita reagoimaan eteenpäin. Ryhmä kannattaa jakaa pienempiin piireihin, jolloin taputuksen kohdistaminen on helpompaa.

Kädet

Mitä harjoitellaan: Yhdessä toimiminen, Fyysinen kuunteleminen

Ryhmä seisoo piirissä pitäen toisiaan käsistä kiinni. Joku lähettää pulssin eteenpäin puristamalla vieressä olevan henkilön kättä. Tämä jatkaa viestiä pulssia eteenpäin toiselle. Piirissä voi kulkea samaan aikaan useita pulsseja molempiin suuntiin, jolloin kaikkien on tärkeää keskittyä tarkasti, sillä koskaan ei tiedä milloin ja mistä suunnasta pulssi tulee. Leikkiä voi varioida esimerkiksi pidentämällä puristuksen kestoja, jolloin toinen voi pistää pulssin eteenpäin vasta, kun toinen on lopettanut puristamisen.

Tervehtiminen

Hyvä lämmittely jään murtamiseksi ja ryhmän liikkeelle saamiseksi

Kaikki kävelevät ympäri huonetta. Jossain kohtaa vetäjä pyytää kaikkia tervehtimään toisiaan kätelemällä yksi kerrallaan. Hetken päästä vetäjä pyytää kaikkia tervehtimään jollain erikoisella tavalla kuten esimerkiksi: kuten vanhaa ystävää, kuten jotain jota pelkää, kuten haisevaa ihmistä jne. Vaihtoehtoisesti tervehtiminen voi tapahtua käyttämällä tunteita kuten: tervehti kaikkia vihasesti, iloisesti, kuin sinulla olisi salaisuus jne.

Swish pang boing

Mitä harjoitellaan: keskittyminen, reagointi, heittäytyminen

Ryhmä seisoo piirissä siten, että kaikilla on ympärillään hieman tilaa. Leikissä on neljä liikettä. Tarkoituksena on jatkaa edellisen pelaajan liikettä jollain neljästä liikkeestä. Jokaisessa liikkeessä tulee aina myös sanoa liikkeen nimi tai pelaaja tekee virheen ja peli pysähtyy. Virheet täytyy käyttää hyväksi ja juhlia omaa virhettään, jolloin virheistä tulee mieluisia tilanteita. Muut voivat vaikka antaa aplodit virheen tekijälle. Virheen tekeminen on mahtavaa!

Swish – Aloittaa aina leikin. Heilautetaan molempia käsiä sivulle jompaankumpaan suuntaan, joka määrittelee seuraavien liikkeiden suunnan. Vuoro siirtyy Swishin suuntaisesti seuraavalle.

Pang – Osoitetaan toista pelaajaa etusormella peukalo pystyssä kämmen sivulle päin ja Pangataan jotakuta toista pelaajaa, joka vuorostaan jatkaa haluamallaan liikkeellä leikkiä. Samaa pelaajaa ei saa Pangata, eikä vieressä olijaa.

Boing – Nostetaan molemmat kädet ilmaan kuin kilveksi, joka suunnataan kohti edellisen liikkeen tekijää. Boing palauttaa vuoron aina edelliselle, joka oli vuorossa ja kääntää Swishin suunnan.

Hoplaa – Nostetaan kädet suoraan ilmaan ja hypätään tasajalkaa. Vuoro siirtyy yhden pelaajan yli eteenpäin. Ainoastaan Pangata ei saa Hoplata, koska vuoro menisi piirin ulkopuolelle.

Leikkiä voi myös muunnella keksimällä uusia liikkeitä tai vaihtamalla niiden nimiä. Jolloin myös huudetut nimet vaihtuvat. Tärkeää leikissä on vauhti ja liikkeiden sekä äänien liioittelu. Aktiivinen toiminta rohkaisee myös muita aktiiviseen toimintaan.

Minä olen puu

Mitä harjoitellaan: Ryhmäytyminen, Toisen tekemiseen reagointi
Leikin ideana on muodostaa liikkuvia tai liikkumattomia kuvia, joissa kukin leikkijä on osana. Leikki alkaa sillä, että joku menee lavalle ja sanoo esimerkiksi: ”Minä olen puu.” Jolloin hän asettuu esittämään puuta. Seuraava reagoi edelliseen esimerkiksi:”

Jos sinä olet puu, niin minä olen puun lehti” ja ottaa paikkansa puun lehtenä esimerkiksi tarttumalla ”puun” käteen. Muut seuraavat perässä täydentämällä kuvaa aina oman mielikuvituksen mukaan. Leikkiä voi leikkiä koko leiriporukalla samaan aikaan tai vaikka JK-ryhmissä.

Joo-peli

Mitä harjoitellaan: Hyväksyminen, Ryhmäytyminen, Liikkuminen

Leikin idea on yksinkertainen. Peliin osallistuu koko ryhmä ja koko tilaa voidaan käyttää hyödyksi. Joku esittää aluksi aktiviteettia kuten esimerkiksi: Heitetäänkö keihästä. Ryhmä vastaa yhteen ääneen huutaen: ”JOO!” Kaikki aloittavat välittömästi esitetyn aktiviteetin. Tämän jälkeen kuka tahansa ryhmässä saa esittää aktiviteettia, jota seuraavaksi tehdään. Tässä pelissä heittäytyminen täysillä mukaan on erityisen tärkeää.

Improvisaatiotekniikoita

Seuraavassa on lyhyt listaus esimerkkeinä yksinkertaisista improvisaatiotekniikoista. Kaikkia tekniikoita voi soveltaa omaan käyttötarkoitukseensa. Esimerkit ovat kirjoitettu Impro-show muotoon jossa näyttelijät eivät tiedä mitä tuleman pitää ja yleisö on mukana antamassa sanoja ja aiheita. Jos tekniikoita esittää sellaisenaan yleisölle, olisi hyvä että joku toimisi juontajana, joka selittäisi tekniikat ennen kohtausta yleisölle.

Jähmy

Kaksi näyttelijää lavalla aloittavat peruskohtauksen jostain aiheesta. Jossain vaiheessa kohtauksen ulkopuolinen näyttelijä huutaa: ”Jähmy!”, jolloin lavalla olijat jähmettyvät paikoilleen. Huutaja ottaa jommankumman näyttelijöistä paikan ja asennon ja jatkaa uutta kohtausta siten, että näyttelijöiden asennot tulisi uudella tapaa tulkituksi. Kannattaa pyrkiä liikkumaan paljon.

Väärinpäin kohtaus

Kaksi näyttelijää lavalla, yleisöstä otetaan kohtauksen viimeinen ja ensimmäinen repliikki. Näyttelijöiden tulee aloittaa viimeisestä repliikistä ja näyttellä kohtaus repliikki kerrallaan takaperin niin, että viimeisenä sanotaan ensimmäinen repliikki, jonka jälkeen näyttellään vielä koko kohtaus oikeinpäin.

Tarinakapellimestari

5-6 näyttelijää lavalla, joista yksi on kapellimestari. Muut seisovat rivissä naama yleisöön päin ja kapellimestari heidän edessään selkä yleisöön päin. Rivissä olevien tehtävänä on kertoa tarinaa yleisöltä saadusta aiheesta. Tarinan kertojan määrittää kapellimestari osoittamalla haluamaansa kertojaa. Kertoja voi vaihtua missä tahansa vaiheessa tarinaa ja lausetta, jolloin seuraavan on välittömästi jatkettava seuraavasta sanasta eteenpäin. Pyrkimys olisi saada kerronnasta saumatonta. Aivan kuin sillä olisi vain yksi kertoja.

Kahden sanan lauseet

Kaksi näyttelijää näyttelee kohtauksen yleisöltä saamastaan aiheesta käyttämällä vain kahta sanaa per lause. Esim. A: - ”Tässä olisi” B: - ”Kiitos paljon”. Toisen tehdessä virheen lavalle astuu uusi näyttelijä, joka ottaa virheen tehneen roolin. Tekniikkaa voi varioida sanojen lukumäärällä.

Nopeutettu kohtaus

Kaksi näyttelijää näyttelee kohtauksen yleisöltä saamastaan aiheesta minuutissa, jonka jälkeen näyttelevät sen uudestaan puolessa minuutissa, jonka jälkeen 15 sekunnissa ja lopuksi 5 sekun-

nissa. Kannattaa pyrkiä tekemään paljon, jotta nopeutettuna olisi paljon nopeaa liikettä.

Nukkekohtaus

Kaksi näyttelijää näyttelee kohtauksen yleisöltä saamastaan aiheesta, mutta he eivät pysty liikkumaan. Siksi valitaan kaksi muuta, jotka voivat liikuttaa heitä. Nukkejen täytyy viedä kohtausta eteenpäin ja samalla reagoida muuttuneisiin asentoihinsa.

Elokuvan dubbaukset

Kaksi näyttelijää esittää ulkomaalaisen elokuvan yleisön antamalla nimellä ja tyyllillä. Toiset kaksi toimivat heidän ääninä.

Istuu, seisoo, nojaa, makaa

Neljä näyttelijää tekee peruskohtauksen, jossa koko ajan yksi seisoo, yksi istuu, yksi nojaa ja yksi makaa. Jos esimerkiksi istuja nousee seisomaan, tulee seisovan välittömästi vaihtaa asentoa jne. Nopeat vaihdot luovat komiikkaa.

Uusi urheilulaji

Kaksi näyttelijää ovat urheilijoita uudessa urheilulajissa, jota ei ole ennen nähty kuten esimerkiksi Takin kääntö. Substantiivi ja verbi voidaan ottaa yleisöltä. Urheilijat suorittavat suorituksensa hidastettuina. Samanaikaisesti kaksi muuta näyttelijää toimivat selostajana ja kommentaattorina.

Kohtaus eri tyyleillä

Kohtaus eri tyyleillä kuten kaurismäki, kauhu, sota, suomi-filmi jne...

Kategoriat

Kaksi näyttelijää esittää kohtausta yleisön antamasta aiheesta. Heille annetaan yleisöstä myös tietyt aihealueet, joihin heidän puheensa täytyy liittyä kuten autot, lelut, ruokailuvälineet jne. Kaikki ilmaiset täytyy siis toteuttaa kategorioiden kautta esimerkiksi ruokailuvälineet kategorian saanut vois ilmaista seuraavasti: ”Aivan veitsenterävää ajattelua kuomaseni.” (luetaan mystisellä salapoliisiäänellä)

Ristitunnin käsikirjoitus

Musiikki löytyy esimerkiksi osoitteesta www.vartavasten.fi/pirkkala.htm

Parakissa

*Viereisen huoneen meteliltä yläpetillä unta en saa
Ne pelaa seteli seteliltä vaikka päivä pian sarastaa Aamu kun koittaa näihin parakkeihin
aina hetkeksi helpottaa
Kanssa kymmenien muiden astun haalareihin
kello kuuttatoista odottamaan*

Mies herää sängyssä päättään pidellen. Samalla näyttämöllä on pöytä, jonka ympärillä miehet pelaavat korttia, juovat ja tupakoivat. Mies vetää haalarit ylleen ja jää istumaan sängyn laidalle.

kerto:

Oi Isä Jumala jos kuulet mua tahdon sanoa sinulle sen: "Joskus työstä käy ihmisenä eläminen"

Kerron aikana näyttelijät pysäyttävät toimintansa ja eleillään ilmaisevat rukousta.

*Kirjeitä en osaa kirjoitella Kelle niitä täältä lähettää Kantti oikein periks ei nyt anna valitella
Kaikki muistaa rentoo lähtijää
Koti-ikävä vai mitä lienee Joskus illalla on haljeta pää Tuntuu siltä
vielä vuosia vienee
kyyneleet kun opin pidättämään*

Mies ottaa kirjepaperia ja raapustelee siihen tekstiä mutta heittää paperin pois. Elehtii päänsärkyä ja väsymystä.

kerto

Pelaavat jatkavat pelaamistaan, ja mies liittyy heidän seuraansa. Joku tarjoaa hänellekin viinapulloa, ja hän tarttuu siihen mutta työntää sen sitten sivuun.

Enkeli

*Hänet haudattiin maanantaina menoin pienimuotoisin
Kahvit juotiin niin kuin aina mutta mielin hiljaisin
Joku kysyi muilta "Miksi?"
Isä katsoi lattiaan:
"Ilmat tulleet on kylmemmiksi Tekee talvi kai tuloaan"*

Näyttämöllä on kaiken aikaa kaksi Enkeliä. Toinen kuvaa Enkeliä silloin kun hän on kuollut ja toinen kuvaa häntä elävänä.

Aluksi joku vetää sängyssä makaavan tytön päälle valkoisen lakanan. Samalla hautajaiskahvin juojat tulevat esiin ja kattavat pöydän eli kahvikupit, kynttilän ja Enkeliä esittävän valokuvan. Pöydässä käydään muodollista keskustelua. Viittoillaan ikkunasta ulos.

kerto:

*Herra siunaa pieni enkeli
joka väsyi lentämään
Hänet ota kotiin luokses lepäämään
Viisitoista vuotta
hän jaksoi yrittää
Ota Herra hänet luokses lepäämään*

Näyttelijät pysähtyvät rukoilemaan. Samalla nousee esiin vuoteen taakse piiloutunut elävä enkeli, repaleinen tyttö vahvasti meikattuna, ei kuitenkaan liikaa niin että hän näyttää enemmän prostituoidulta kuin viisitoistavuotiaalta koulutytyltä. Hän käy kurkistamassa hautajaiskahvien juojia, mutta nämä eivät reagoi häneen.

*Haukut sai hän opettajilta
He eivät nähnet verhon taa Kyydin kotiin poliisilta kotiin tyhjään odottamaan
Missä tahansa hän kulki mutkaiseksi muuttui tie
Takanaan hän portit sulki
ja sanoi: "Virrat minua vie"*

Opettaja riistää tupakan tytön suusta ja toruu häntä. Sen jälkeen poliisit tulevat paikalle ja raahaavat pois. Enkeli harhailee näyttämöllä. Joku avustaja kolauttaa oven kiinni, kun lauletaan porttien sulkeutumisesta. Oven kolahduksen kuullessaan enkeli säikähtää. Virtojen kohdalla enkeli pyörähtää pari kertaa.

kerto:

Näyttelijät pysähtyvät rukoilemaan.

*Hänet pilvilinnoistansa aina ulos revittiin
ja koko pilvilinnakansa käskijöihin vaihdettiin Vähitellen mullaksi maatui kukkatarha toiveiden
Temppelistä pylväät kaatui Värit haihtuivat nuoruuden*

Kukkasten kanssa unelmoiva Enkeli revittää haaveluistaan maahan, jonne putoavat myös hänen kukkasensa. Paikalle tulee kaksi ihmistä, jotka symboloivat vallanpitäjiä. Nämä viittovat eri suuntiin, niin ettei Enkeli tiedä minne mennä. Hän sortuu maahan näyttämön nurkassa.

kerto:

Viimeisen kertosäkeen aikana kaikki näyttelijät menevät lakanalla peitetyn enkelin luo. Joku nostaa hänet syliinsä ja kantaa pois, samalla kun muut seuraavat hautajaissaattona perässä.

Katso kansasi puoleen

*Vanha mies pitää sadetta porttikongissa
povessa viinipullo
Hän partaiset kasvonsa palttooseen peittää
Yö kylmän kaapunsa heittää*

Joku esittää pultsaria.

*Itkenein silmin peiliin katsoo yksinhuoltajaäiti
Hän viimeinkin lapsensa uneen on saanut
Mietti kuinka jaksaisi aamut*

Näyttämölle tulee äiti kauppakassien kanssa ja asettelee ostokset pöydälle. Katsoo itseään peilistä.

*kerto:
Katso kansaasi puoleen laupeutesi silmillä
Lohdutusta tuo huoleen
joka päivästä päivään on käsillä*

Näyttelijät pysähtyvät rukoilemaan.

*Vanhusten talossa ikkunan takana väsyneet ihmisen kasvot
Nyt ainoaa seuraa on oravat tiaiset
Jäsenet särkevät vaivaiset
Ja aseman kulmalla perjantait lauantait
koolla on kovisten jengi Kivisten silmien takana katse rakkautta itkevän lapsen*

Näyttämölle tulee ensin mummo ja sitten nuorisoyoukko.

Kerto:
Näyttelijät rukoilevat.

Pitkä matka

*Olen kulkenut jo pitkän matkan ohi tuhansien kilometripylväiden
Olen kulkenut jo pitkän matkan keskellä kasvojen pelokkaiden ja ylväiden*

Näyttämölle tulee reissussa oleva reppuselkäinen tyttö. Hän istahtaa tien varteen ja alkaa liftata.

*Ja minä tiedän että suuntaa kysyn harvoin ja että harvoin käännyin taakseen katsomaan Olen puhunut niin paljon sanoin varmoin
Sinä Jeesus olet nähnyt erämaan.*

Kaiken alkaa ohi kävelee ihmisiä, jotka kukin tavallaan torjuvat liftarin. Käveltyään ohi he jäävät näyttämölle istumaan niin, että kääntävät selät toisilleen. Uusimman idean mukaan ohikulkijat eivät jää ainakaan kaikki vain mököttämään, vaan osa puuhailee omiaan, kuka mitäkin. Joku puhuu puhelimeen, joku lukee lehteä tai katsoo televisiota...

*Olen kurkoittanut kohti uutta tuntematonta
Olen ojentanut käteni mustaan pimeyteen
Olen toivon siementä vaalinut olematonta
Sinä olet itkuni kuullut väsyneen*

Yhä uusia ohikulkijoita tulee.

*Mut vielä sykkii rinnassa sydän
Mereltä tuuli tuoksun suolaisen tuo
Vielä sykkii rohkea sydän Katkeran viinin huulet janoiset juo*

Kun sydän sykkii, liftarin kasvoilla käväisee toiveikkuus, mutta muuten hän jatkaa liftaamistaan onnettomana.

*Olen halunnut aina kulissien taakse
ja olen väsynyt näihin paraatipuheisiin
Moni vaivaa näkee itseään harhauttaakseen
Ja aniharva meistä kuuluu puhtaisiin*

Kaiken aikaa uusia ohikulkijoita, jotka pysyvät tylyinä.

*Olen istunut hotellihuoneessa aamuyöllä
Lumoutuneena katsellut valoja kaupungin
"Otsasi hiessä ja tuskalla ja työllä"
Minä hiljaa mielessäni kertosin
Ja lopultakin vasta alullaan on tämä matka
Ohi tuhansien kilometripylväiden
Keskellä kasvojen pelokkaiden ja ylväiden*

Lopulta tulee poika, joka tarjoaa kyydin ja ottaa mukaan.

*Kun vielä sykkii ihmisen sydän
taivaalla pilvet jo rakoilee
Vielä sykkii elävä sydän
Se kuolemaa kai pakoilee.*

Huomatessaan kaksi toisensa löytänyttä näyttämölle jääneet ohikulkijat havaitsevat toistensa olemassaolon, hitaasti alkavat katsella toisiaan ja ryhmittyvät piiriin, johon myös tyttö ja poika tulevat. Tyttö kaivaa repustaan eväät ja jakaa kaikille tasan. Näyttelijöiden kasvot eivät enää ole synkät vaan vapautuneet. Tähän kohtaan liittyy monesti jotain ongelmia. Lisäksi näyttelijöiden havahtuminen muiden olemassaoloon tulee usein liian nopeasti ja töksähtäen. Oikeassa elämässä ihminen heräilee hiljakseen.

Salaisuuksien sydän

kerto:

*Hiljaisuutta ja puhdasta voimaa
Sykkii salaisuuksien sydän
Hiljaisuutta ja puhdasta voimaa
Tulvii Jumalan läheisyys
Minä elokuun illassa kuljen
Ja kuuntelen koivujen haaveet Sateen jälkeen tuoksuu tienoo Sinikkelossa pisara,
kaste jo laskeutuu*

kerto:

*Koivun oksalla enkeli istuu
Katsellen lentoa rastaan
Minä olen niin pieni
niin vähän
ja hymyilee enkeli,
katoan syttyvään iltaan*

kerto:

*Täällä keskellä kasteisen lehdon
Minä rukoukseen kumarrun
Täällä keskellä kasteisen lehdon
Minä pieneksi kasvan
ja sisältä uudistun*

kerto:

Laulun aikana käytetään kynttilöitä, koivun oksia ja muuta kaunista ilmaisemaan harrasta tunnelmaa. Lopuksi tuohukset laitetaan kiertämään myös yleisön sekaan, niin että seuraavasta yleisöstä tulee osallistuva seurakunta. Havunoksat ovat huono symboli tähän lauluun, koska vanhassa kansanperinteessä ne kuvaavat kuolemaa. Joku rippikoululainenkin voi tuntea havuista tämän puolen.

TARVIKKEITA: (sikinsokin lueteltuina)

Sänky, haalarit, pelikortit, kahvikupit, kynttilä hautajaispöydälle, kirjeet, enkelin viitta, kahvipannu, pamppu, pullo, mustat lasit, elintarvikkeita, peili, reppu, kukka, ikkuna, kovisten vaatteita, mummon vaatteet, RISTI...

Leiritavaroiden varusteluettelo

	OK	Huomattavaa
liimaa		
maalariinteippiä		
nastoja		
kartonkeja		
ruutupaperia		
kreppipaperia		
ruskeaa rullapaperia		
monistuspaperia		
Tussit		
kuvakorttikokoelma		
Kasvomaalit, ehkä		
muut kynät		
Sakset		
kynttilät, tuikut		
maalikynät pääsiäismuniin		
soittajan virsikirja		
sytykepalat		
ulkotulet, talvi		
lisälämmitin, talvi		
kioskitarvikkeet		
jätesäkit		
lääkelaukku ja lääkkeet - Disperin, Burana - Bafucin (monta) - pahanmakuinen yskänlääke - sidetarpeet, laastarit - hiilitabletit - Tannopon		

- Kyypakkaus		
- palovammoja varten jotain		
punaiset laulukirjat		
päivystäjän rannekello		
kitara		
kitarankieliä		
videokamera		
videokameran mukana: - akut 2 kpl- latauslaite- välijohto koneen ja latauslaitteen välille,		
videon muistikortti		
gopro		
massamuisti videota varten		
järkkäri		
Järkkärin vara-akku		
Järkkärin latausjohto		
läppäri (talvileiri)		
printteri (talvileiri)		
printterin johto (talvileiri)		
Muistikortti valokuvuihin		muistikortti Atelle leirin päätyttyä
pingismailat		
pingisverkko		
pingispallot		
sulkapallo-mailat		
sulkapallot		
jalkapallo(iso ja pieni)		
lentopallo		
shakki		
ST:n pelipaidat		
albat (Lotjalla on)		
ristitunnin varusteet		
kitaristin säestysmoniste		

Nesteen luottokortti + tunnusluku		
toiset laulut		
tuohukset		
pääsiäisen munat		
ristien nauhat ja massa		
risteihin klemmarit		
istuintyyny (talvelle)		
jääkiekkopeli (talvi)		
muut pelit (talvi)		
pulkat (talvi)		
leiripuhelin (talvi)		
Manuaali apareille jakoon		
pikkuisten ABC:t jakoon		
Raamatut ja vihkot (pikkuset)		
työvuorolistat		
ryhmälistat		
isojen JK-monisteet		
leirijumalanpalvelusten kaavat		
isojen ÄÄÖ:t jakoon		
perustietopaperit mukaan		
rippikoululaisten yhteystiedot		
Matkasuunnitelma		
emännille tiedot (leiri ja Pirkkala)		
Bussin varmistus		
Leirikaapin tarkistus että oleelliset tulevat mukaan		
loppuraportti		leirin loputtua seuraavan leirin kaappiin

	OK	Huomattavaa
liimaa		
maalariinteippiä		
nastoja		
kartonkeja		
ruutupaperia		
kreppipaperia		
ruskeaa rullapaperia		
monistuspaperia		
Tussit		
kuvakorttikokoelma		
Kasvomaalit, ehkä		
muut kynät		
Sakset		
kynttilät, tuikut		
soittajan virsikirja		
sytykepalat		
kioskitarvikkeet		
jätesäkit		
lääkelaukku ja lääkkeet - Disperin, Burana - Bafucin (monta) - pahanmakuinen yskänlääke - sidetarpeet, laastarit - hiilitabletit - Tannopon - Kyypakkaus - palovammoja varten jotain		

LOPPURAPORTTI

punaiset laulukirjat		
päivystäjän rannekello		
kitara		
kitarankieliä		
videokamera		
videokameran mukana: - akut 2 kpl- latauslaite- välijohto koneen ja latauslaitteen välille,		
videon muistikortti		
gopro		
massamuisti videota varten		
järkkäri		
Järkkärin vara-akku		
Järkkärin latausjohto		
Muistikortti valokuvaan		muistikortti Atelle leirin päätyttyä
pingismailat		
pingisverkko		
pingispallot		
sulkapallo-mailat		
sulkapallot		
jalkapallo(iso ja pieni)		
lentopallo		
shakki		
ST:n pelipaidat		
albat (Lotjalla on)		
ristitunnin varusteet		
kitaristin säestysmoniste		
Nesteen luottokortti + tunnusluku		
toiset laulut		
tuohukset		
pääsiäisen munat		

ristien nauhat ja massa		
risteihin klemmarit		
		leirin loputtua seuraavan leirin kaappiin
Videon muistikortti Mistä tehdään video, jos hukkuu?		
Puutilanne		
Auton kunto		
Läskipyörän kunto		
Muuta huomioon otettavaa		

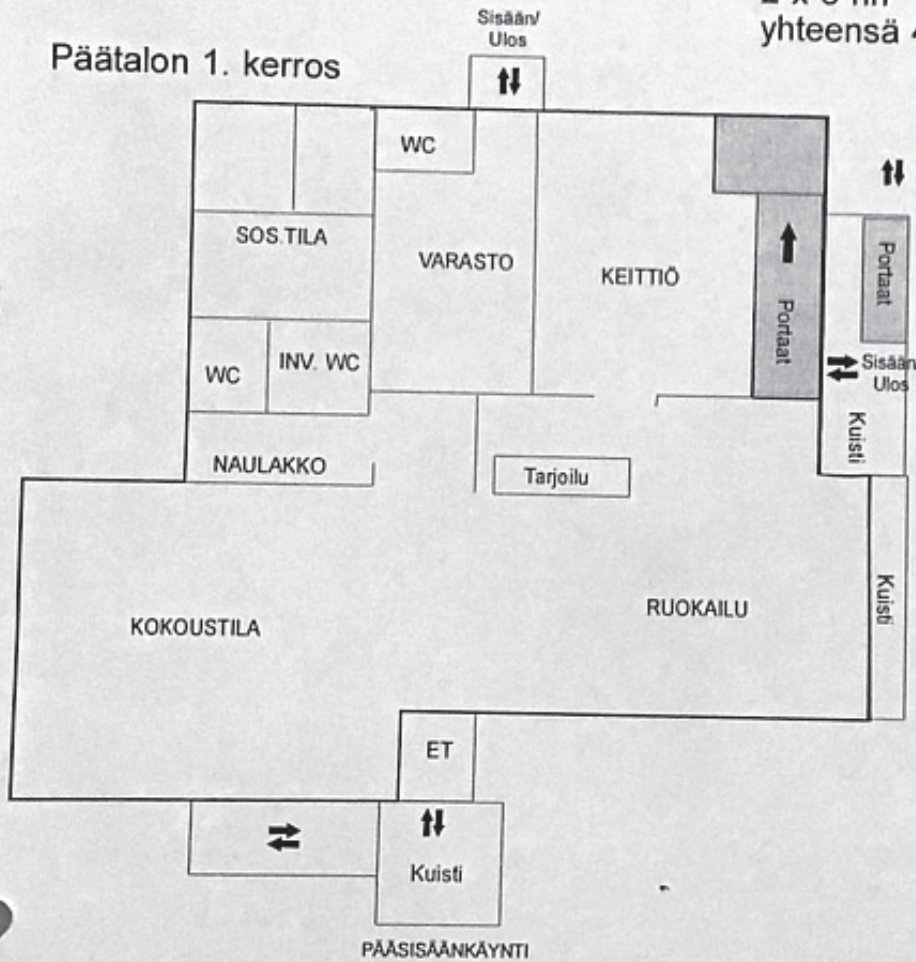

Poukaman leirikeskuksen majoituskartta

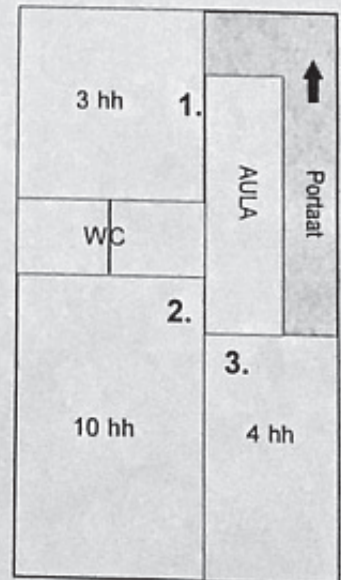
Koulutustilat 60 hengelle
 Ruokailutilat 60 henelle

1 x 3 hh huone 1
 1 x 10 hh huone 2
 2 x 2 hh huoneet 7 ja 8
 2 x 4 hh huoneet 3 ja 4
 2 x 8 hh huoneet 5 ja 6
 yhteensä 41 paikkaa

Pääntalon 1. kerros

Pääntalon 2. kerros

Ylätalo

